

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY CIELĄDZ

NA LATA 2025-2030

GMINA CIELĄDZ

ZAMAWIAJĄCY:

**URZĄD GMINY CIELĄDZ
UL. CIELĄDZ 59,
96-214 CIELĄDZ**

GMINA CIELĄDZ

WYKONAWCA:

**GRUPA BST SP. Z O.O.
UL. MIECZYKÓW 12,
40-748 KATOWICE**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	6
3. Ogólna charakterystyka gminy Cielądz.....	7
4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	15
4.1. Obszar rewitalizacji	16
4.2. Podobszar I – Brzozówka	29
4.3. Podobszar II – Komorów (w tym: Nowy Komorów).....	33
4.4. Podobszar III – Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś)	37
4.5. Podobszar IV – kwartał zabudowy wielorodzinnej w Cielądzu	41
4.6. Potrzeby rewitalizacyjne.....	46
5. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	48
6. Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych	48
7. Opis powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	50
7.1. Strategia rozwoju gminy.....	50
7.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cielądz na lata 2023-2030 ..	54
7.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Cielądz	56
7.4. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Rawskiego – Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 ..	57
7.5. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	60
7.6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego.....	61
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	63
8.1. Założenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	63
8.2. Lista przedsięwzięć podstawowych	66
8.3. Zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć.....	85
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań.....	86
9.1. Zasada kompleksowości.....	86
9.2. Zasada koncentracji interwencji.....	86
9.3. Zasada komplementarności	87
9.4. Podsumowanie	93

10. Szacunkowe ramy finansowe	96
11. Mechanizmy włączenia interesariuszy	97
11.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR	99
11.2. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania GPR	102
12. System realizacji gminnego programu rewitalizacji	104
12.1. System zarządzania realizacją GPR	104
12.2. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system w reakcji na zmiany w otoczeniu GPR	107
12.3. Niezbędne zmiany w uchwałach	110
13. Ocena oddziaływania na środowisko	111
14. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	112
15. Spis map, rysunków i wykresów	113
16. Spis tabel	113

1. Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz został przygotowany w celu szczegółowego określenia potrzeb związanych z odnową obszarów zdegradowanych w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Dokument ten umożliwia właściwe ukierunkowanie środków finansowych na działania naprawcze i rozwojowe.

Program stanowi wieloletni plan inwestycyjny obejmujący przedsięwzięcia w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Został on opracowany zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Prace nad dokumentem zostały poprzedzone uchwałami Rady Gminy Cielądz: nr IX/63/25 z dnia 29 maja 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz nr X/71/25 z dnia 26 czerwca 2025 r. dotyczącą przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030.

Opracowanie programu przebiegało w trzech etapach: analizy, diagnozy oraz projektowania. W ramach diagnozy wykorzystano najnowsze dostępne dane statystyczne, które pozwoliły na precyzyjne wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w Gminie Cielądz. Analiza zjawisk kryzysowych, stanowiąca istotny element procesu, była podstawą do sformułowania celów i działań przewidzianych w GPR na lata 2025-2030.

Szczególne uwagę zwrócono na zgodność programu z dokumentami strategicznymi gminy. Kluczową rolę w jego przygotowaniu odegrał szeroki proces partycypacji społecznej, obejmujący konsultacje, badania ankietowe czy też warsztaty. W przedsięwzięciach tych uczestniczyli mieszkańcy – w szczególności osoby zamieszkujące obszary rewitalizacji – a także przedstawiciele Urzędu Gminy w Cielądzu.

2. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji określoną w *ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, zgodnie z którą **rewitalizacja oznacza kompleksowy proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego** poprzez wzajemnie powiązane działania obejmujące aspekty społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe. Działania te mają na celu integrację interwencji na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki, są prowadzone w sposób zaplanowany i skoncentrowany terytorialnie w ramach programów rewitalizacji. Kluczowym założeniem rewitalizacji jest optymalne wykorzystanie specyficznych cech danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów, w tym także walorów kulturowych. Jest to proces długofalowy, angażujący różne grupy interesariuszy – m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości i organy administracji publicznej – przy aktywnym udziale społeczności lokalnej.¹

Stan kryzysowy charakteryzuje obszary, na których skoncentrowane są negatywne zjawiska społeczne – w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, wysoka liczba mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym; w przypadku występowania co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk²:

- **gospodarczych** – w szczególności niskiego poziomu przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi, stanu środowiska;
- **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- **technicznej** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

¹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

² Ibidem

3. Ogólna charakterystyka gminy Cielądz

Położenie

Gmina Cielądz położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie rawskim. Sąsiadujące gminy to: Czerniewice, Nowe Miasto, Rawa Mazowiecka, Regnów i Rzeczyca. W skład gminy Cielądz wchodzi 18 sołectw. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 93 km², z czego znaczną część stanowią użytki rolne (73,44 km²) oraz lasy (16,1 km²).

Mapa 1. Położenie gminy Cielądz na tle powiatu rawskiego

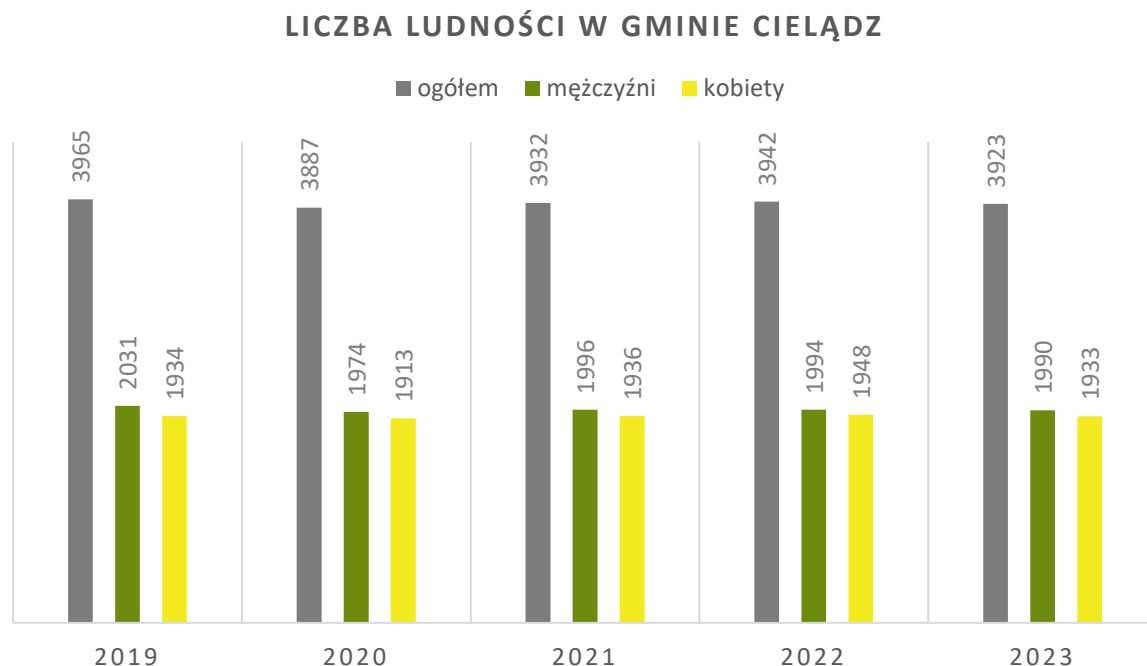

*Źródło: Raport o stanie Gminy Rawa Mazowiecka za 2021 rok;
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Cielądz
na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021*

Uwarunkowania demograficzne

Powołując się na dane Głównego Urzędu Statystycznego, liczba ludności w gminie Cielądz w 2023 roku wynosiła 3 923. Gęstość zaludnienia osiągnęła wówczas wartość 42,2 osoby na km². Na przestrzeni analizowanego okresu liczba ludności w gminie ulegała niewielkim wahaniom, aczkolwiek utrzymywała się raczej na stałym poziomie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Cielądz w latach 2019-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W okresie od 2019 do 2022 roku w gminie Cielądz liczba urodzeń żywych zmniejszyła się, natomiast liczba zgonów ulegała wahaniom bez wyraźnego trendu. W całym okresie przyrost naturalny był ujemny.

Tabela 1. Ruch naturalny ogółem w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	Polska 2023
Liczba ludności	3 965	3 887	3 932	3 942	3 923	37 636 510
Urodzenia żywe	49	47	43	31	35	272 451
Zgony ogółem	63	65	48	54	46	409 036
Przyrost naturalny	-14	-18	-5	-23	-11	-136 585
Urodzenia żywe na 1000 ludności	12,32	12,13	11,02	7,86	8,92	7,23
Zgony na 1000 ludności	15,85	16,77	12,30	13,69	11,72	10,85
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-3,52	-4,64	-1,28	-5,83	-2,80	-3,62

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W latach 2019-2023 gmina Cielądz doświadczała ujemnego przyrostu naturalnego, co oznacza, że rokrocznie liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń żywych. Podobne tendencje odnotowano zarówno w województwie łódzkim, jak i w całym kraju.

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Cielądz, województwie łódzkim oraz kraju w latach 2019-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Polska	-34 755	-122 046	-188 006	-143 316	-136 585
Województwo łódzkie	-8 965	-14 916	-18 448	-15 194	-13 977

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Gmina Cielądz	-14	-18	-5	-23	-11

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W latach 2019-2023 w gminie Cielądz stopniowo zmniejszał się odsetek osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie na przestrzeni tych lat wzrósł odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Struktura ludności w gminie Cielądz w 2023 roku według ekonomicznych grup wieku przedstawia się zatem następująco:

- 58,0% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym (z czego kobiety stanowiły 45,2%);
- 21,7% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym (z czego kobiety stanowiły 63,3%);
- 20,4% mieszkańców było w wieku produkcyjnym (z czego kobiety stanowiły 45,9%).

Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	Polska 2023
Udział % osób w wieku przedprodukcyjnym	18,8	19,9	20,3	20,3	20,4	18,2
Udział % osób w wieku produkcyjnym	60,9	58,8	58,6	58,3	58,0	58,4
Udział % osób w wieku poprodukcyjnym	20,3	21,3	21,1	21,4	21,7	23,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W latach 2020-2023 w gminie Cielądz saldo migracji było dodatnie, przy czym najwyższą wartość osiągnęło w 2022 roku (44). Niekorzystną, ujemną wartość salda migracji odnotowano w 2019 roku (-4).

Tabela 4. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Zameldowania ogółem	48	48	56	74	44
Wymeldowania ogółem	52	48	29	30	43
Saldo migracji	-4	0	27	44	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Edukacja i opieka nad dziećmi

W gminie Cielądz nie ma dostępu do opieki wczesnodziecięcej. W analizowanym okresie, tj. 2019-2023, żadne dziecko w wieku do lat 3 nie zostało objęte opieką w żłobkach, właśnie z uwagi na brak takich form opieki.

Tabela 5. Liczba/udział dzieci objętych opieką w żłobkach w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Dzieci w wieku do 3 lat ogółem	124	149	151	124	106
Dzieci objęte opieką w żłobkach	0	0	0	0	0

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W okresie od 2019 do 2023 roku w gminie Cielądz funkcjonowały 2 przedszkola oraz 2 szkoły podstawowe. Liczba dzieci w przedszkolach wzrosła na przestrzeni tych lat (ze 124 do 152), podczas gdy liczb uczniów w szkołach podstawowych nieco się zmniejszyła (przy czym ulegała wahaniom w ciągu analizowanego okresu).

Tabela 6. Liczba przedszkoli i szkół wraz z liczbą dzieci/uczniów w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Przedszkola	2	2	2	2	2
Liczba dzieci w przedszkolach	124	123	128	141	152
Szkoły podstawowe	2	2	2	2	2
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	317	318	329	319	295

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Gospodarka i rynek pracy

W latach 2019-2023 w gminie Cielądz stopniowo rosła liczba podmiotów gospodarczych. Większość podmiotów to mikroprzedsiębiorstwa, a tylko jedna spośród firm to średnie przedsiębiorstwo. W gminie funkcjonuje także 5 małych podmiotów. W analizowanym okresie nie odnotowano żadnej dużej firmy w gminie Cielądz.

Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	232	253	264	271	297
0-9 pracowników (mikro)	225	247	258	265	291
10-49 pracowników (małe)	6	5	5	5	5
50-249 pracowników (średnie)	1	1	1	1	1
250 i więcej pracowników (duże)	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W 2023 roku w gminie Cielądz funkcjonowało 5 fundacji oraz 15 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. Ich liczba na przestrzeni analizowanego okresu wzrosła.

Tabela 8. Liczba fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Fundacje	3	4	5	5	5

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	14	14	14	14	15

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Liczba osób bezrobotnych w gminie Cielądz zmniejszyła się na przestrzeni lat 2019-2023 (z 52 do 43). Wyjątek stanowił 2020 rok, podczas gdy odnotowano wzrost tej liczby (z 52 do 61). To jednak może wynikać z panującej wówczas pandemii COVID-19 i związanych z nią obostrzeń. W całym analizowanym okresie udział bezrobotnych kobiet wśród ludności w wieku produkcyjnym był wyższy niż udział bezrobotnych mężczyzn w tej grupie.

Tabela 9. Informacje o bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Bezrobotni	52	61	55	47	43
Bezrobotni mężczyźni	18	23	19	18	14
Udział bezrobotnych mężczyzn (%) wśród ludności w wieku produkcyjnym	0,7	1	0,8	0,8	0,6
Bezrobotne kobiety	34	38	36	29	29
Udział bezrobotnych kobiet (%) wśród ludności w wieku produkcyjnym	1,4	1,7	1,6	1,3	1,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Pomoc społeczna i opieka zdrowotna

W gminie Cielądz w okresie od 2019-2023 roku zmniejszyła się liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Do głównych przyczyn korzystania z takiej pomocy należą m.in. bezrobocie, ubóstwo czy niepełnosprawność. Szczegółowe dane dotyczące liczby gospodarstw domowych i osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 10. Podstawowe informacje o opiece społecznej w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego					
Ogółem	115	102	94	97	94
Poniżej kryterium dochodowego	73	59	56	54	51
Powyżej kryterium dochodowego	42	43	38	43	43
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego					
Ogółem	270	234	198	215	212
Poniżej kryterium dochodowego	199	157	129	132	110

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Powyżej kryterium dochodowego	71	77	69	83	102

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W Cielądzu w okresie 2019-2023 odnotowano spadek liczby udzielonych porad lekarskich, zarówno w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, jak i podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 11. Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców gminy Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Porady lekarskie - ogółem (ambulatoryjna opieka zdrowotna)	12 616	10 943	11 065	10 259	10 151
Porady lekarskie - ogółem (podstawowa opieka zdrowotna)	12 616	10 943	11 065	10 259	10 151

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Infrastruktura

W 2022 roku w gminie Cielądz liczba przystanków autobusowych zwiększyła się o jeden. Obecnie gmina liczy 22 przystanki autobusowe.

Tabela 12. Liczba przystanków autobusowych w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba przystanków autobusowych	21	21	21	22	22

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

W okresie od 2019 do 2023 roku wzrosła liczba budynków mieszkalnych w gminie Cielądz (z 1 260 do 1 321, tj. o 61). Tym samym zwiększyła się też liczba mieszkań (z 1 276 do 1 349, tj. o 73), jak i ich łączna powierzchnia użytkowa (ze 111 526 do 120 190, tj. o 8 664 m²).

Tabela 13. Podstawowe informacje o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach w gminie Cielądz w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Budynki mieszkalne	1 260	1 285	1 290	1 308	1 321
Mieszkania ogółem	1 276	1 320	1 325	1 335	1 349
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – wodociągi	1 104	1 163	1 168	1 178	1 193
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – ustęp spłukiwany	941	1 081	1 086	1 096	1 111
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – łazienka	903	1 010	1 015	1 025	1 041

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – centralne ogrzewanie	715	870	876	886	901
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne – gaz sieciowy	0	7	7	7	0
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m²]	111 526	115 815	116 765	118 111	120 190

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Walory turystyczne

Walory turystyczne gminy Cielądz opierają się w głównej mierze o obiekty zabytkowe i zasoby naturalne. Według wojewódzkiego rejestru zabytków, do głównych zabytków znajdujących się na terenie gminy zalicza się:

- cmentarz przykościelny przy kościele pw. św. Trójcy (w miejscowości Cielądz);
- część cmentarza rzymsko-katolickiego (w miejscowości Cielądz);
- park dworski, pochodzący z początku XX w. (w miejscowości Cielądz);
- park dworski, datowany na pierwszą połowę XIX w. (w miejscowości Mała Wieś);
- kapliczka przydrożna z XX w. (w miejscowości Ossowice);
- zespół dworski, w tym dwór i park, z przełomu XIX/XX w. (w miejscowości Ossowice);
- drewniana dzwonnica z XVIII w. (w miejscowości Sierzchowy);
- cmentarz przykościelny (w miejscowości Sierzchowy);
- aleja lipowo-kasztanowa z XIX w. (w miejscowości Stolniki).

Jednym z ważnych punktów na mapie gminy jest też „Sochowa Zagroda” – lokalne muzeum stworzone przez mieszkańców regionu. Znajduje się tam bogata kolekcja pamiątek, dawnych sprzętów i urządzeń codziennego użytku, fotografii dokumentujących historię, a także tradycyjnych strojów ludowych, pozwalających odwiedzającym przenieść się w przeszłość i lepiej poznać lokalne dziedzictwo.

Ochrona środowiska

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w gminie jest emisja powierzchniowa pochodząca z indywidualnych palenisk domowych. W trosce o poprawę jakości powietrza, Gmina Cielądz współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, wspierając mieszkańców w aplikowaniu o środki finansowe w ramach programu „Czyste Powietrze”. W 2023 roku do WFOŚiGW złożono 18 wniosków dotyczących projektów mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Mieszkańcom udzielano także wsparcia przy wypełnianiu wniosków dotyczących wymiany źródeł ciepła oraz termomodernizacji budynków mieszkalnych.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy, w 2023 roku przeprowadzono ponad 750 kontroli, mających na celu weryfikację prawidłowego odprowadzania nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, właściciele

zobowiązani są do wyposażenia swoich posesji w szczelny zbiornik bezodpływowy na nieczystości ciekłe lub przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą określone normy.

Gmina Cielądz nie posiada zorganizowanej sieci ciepłowniczej, a dostęp do sieci gazowej jest minimalny. Większość budynków ogrzewana jest węglem i ekogroszkiem, choć niektórzy mieszkańcy korzystają również z oleju opałowego, energii elektrycznej, pomp ciepła oraz gazu z własnych zbiorników. Problemem pozostaje niska emisja wynikająca ze spalania tradycyjnych surowców w piecach centralnego ogrzewania. Zauważalny jest jednak rosnący trend w kierunku odnawialnych źródeł energii, takich jak instalacje solarne i pompy ciepła. W ramach obowiązku złożenia deklaracji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków w 2023 roku wpłynęły 1 382 deklaracje.

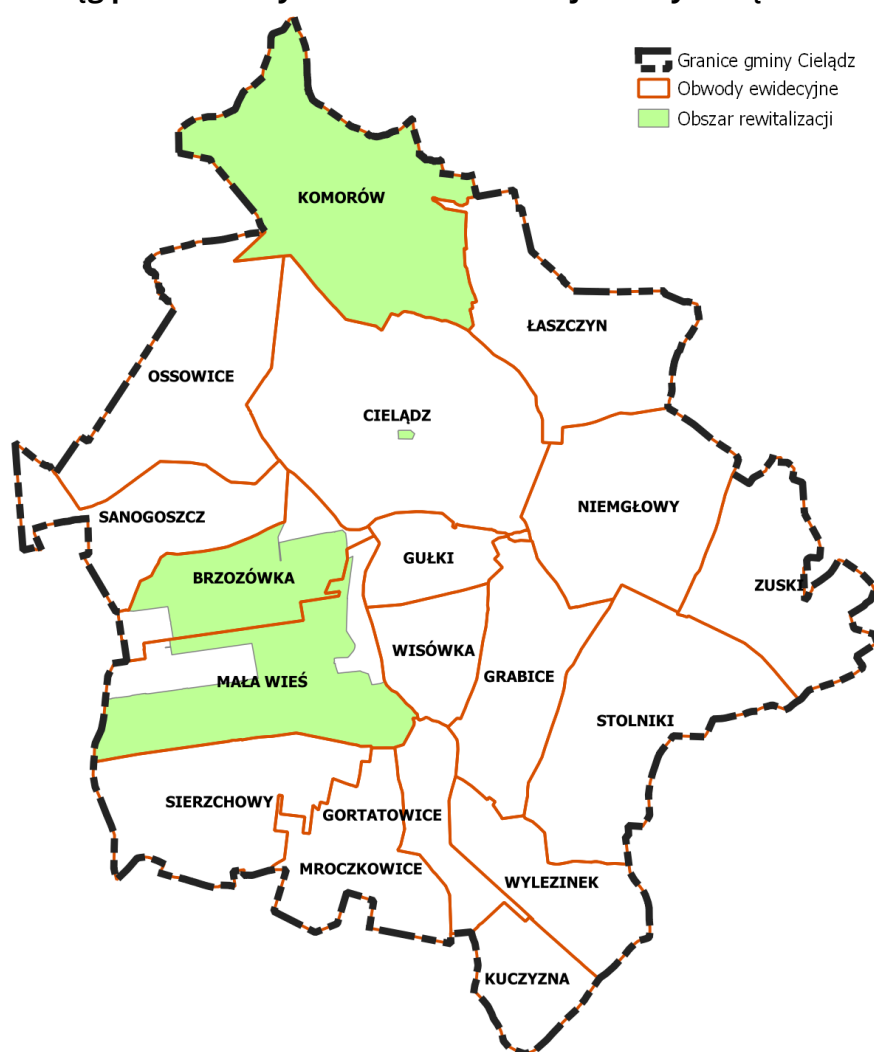
Gmina aktywnie angażuje się w działania edukacyjne związane z ochroną środowiska. Podczas festynów i imprez plenerowych organizowane są konkursy ekologiczne dla dzieci, a treści edukacyjne publikowane są na portalach społecznościowych oraz stronie internetowej gminy. W placówkach oświatowych realizowane są liczne akcje promujące ochronę przyrody, właściwe gospodarowanie odpadami oraz zrównoważone wykorzystanie energii i surowców. Uczniowie corocznie uczestniczą w akcji „Dzień Ziemi – Sprzątanie Świata”, promując tym samym postawy proekologiczne wśród lokalnej społeczności.

4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Cielądz został przyjęty Uchwałą nr IX/63/25 Rady Gminy Cielądz z dnia 29 maja 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz.

Głównym założeniem delimitacji obszaru rewitalizacji było wskazanie obszaru, na którym występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk oraz identyfikacja jego potencjałów. Na podstawie diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych wyznaczono w Gminie Cielądz obszar rewitalizacji, który obejmuje: jednostki analityczne w obrębie gminy, a mianowicie Brzozówka, Komorów, Mała Wieś oraz fragment jednostki Cielądz.

Rysunek 1. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz

Źródło: „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz”

Celem niniejszej pogłębionej diagnozy jest kompleksowa analiza negatywnych zjawisk zachodzących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem potrzeb rewitalizacyjnych oraz potencjałów obszaru. Pogłębioną diagnozę oparto na analizie wskaźnikowej, analizie danych zastanych oraz na badaniu ilościowym zrealizowanym na

grupie interesariuszy procesu rewitalizacji. Należy podkreślić, że badanie ilościowe odnosiło się do całego obszaru rewitalizacji.

W dalszej części tego rozdziału przedstawiono analizę obszaru rewitalizacji – poszczególne jego elementy: analizę danych zastanych (tj. ogólnego opisu obszaru rewitalizacji), analizę wskaźnikową przy wykorzystaniu danych statystycznych (w tym również wykorzystanych podczas etapu diagnozowania) oraz wyniki badania ilościowego. Podobnie jak na etapie wyznaczania granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, analizy prowadzono w oparciu o pięć sfer: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Pozwoliło to na wskazanie wszystkich problemów, określenie potrzeb rewitalizacyjnych, jak i potencjałów podobszarów rewitalizacji.

4.1. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji zamieszkują 1 015 osoby, co stanowi 25,43% ogółu populacji Gminy Cielądz. Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 1 756,74 ha, co stanowi 18,90% ogółu powierzchni gminy.

Tabela 1. Obszar rewitalizacji

Jednostka	Liczba mieszkańców [osoby]	Powierzchnia OR [ha]
Brzozówka	184 (4,61%)	312,02 (3,36%)
Komorów (w tym: Nowy Komorów)	457 (11,45%)	906,05 (9,75%)
Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś)	196 (4,91%)	536,06 (5,77%)
Cielądz – kwartał zabudowy wielorodzinnej	178 (4,46%)	2,61 (0,03%)
Obszar rewitalizacji	1 015 (25,43%)	1 756,74 (18,90%)
Gmina Cielądz suma	3 991 (100,00%)	9 297,01 (100,00%)

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji w Gminie Cielądz obejmuje szereg istotnych zabytków i miejsc o dużym znaczeniu historycznym oraz kulturowym, które są ważnym elementem tożsamości lokalnej społeczności.

W miejscowości Mała Wieś niegdyś istniał modrzewiowy dwór, wzniesiony około 1759 roku z inicjatywy Jacka Bębnowskiego. Choć sam budynek został rozebrany w 1965 roku, do dziś zachował się otaczający go park dworski z pierwszej połowy XIX wieku. Ten historyczny teren został wpisany do rejestru zabytków w 1985 roku, stanowiąc pamiątkę po dawnym założeniu rezydencjonalnym.

Eko-Osada Brzozówka, zlokalizowana w miejscowości Brzozówka, to miejsce o wyraźnym profilu ekologicznym i społecznym. Działająca tam Fundacja Eko-Osada aktywnie angażuje się w edukację i integrację lokalnej społeczności poprzez organizację warsztatów i szkoleń z zakresu budownictwa naturalnego, permakultury, odnawialnych źródeł energii oraz ziołolecznictwa. Ponadto, fundacja jest inicjatorem wydarzeń kulturalnych i festiwali, które

nie tylko promują zrównoważony styl życia, ale także sprzyjają spotkaniom mieszkańców i przyciągają turystów.

Za rozwój potencjału społecznego i integracyjnego w Komorowie w dużej mierze odpowiada Koło Gospodyń Wiejskich, które aktywnie angażuje się w inicjatywy lokalne. Poprzez organizację wydarzeń, spotkań i działań o charakterze kulturalnym, KGW tworzy przestrzeń sprzyjającą integracji mieszkańców, wzmacnia więzi sąsiedzkie oraz kształtuje poczucie wspólnoty i lokalnej tożsamości. Działalność Koła stanowi istotny element życia społecznego miejscowości.

Opinie interesariuszy

W badaniu ankietowym interesariuszy poproszono o wskazanie potencjałów obszaru rewitalizacji. Jako główne czynniki świadczące o potencjale obszaru rewitalizacji ankietowani wskazywali najczęściej następujące: kapitał ludzki (52,4%), stan środowiska naturalnego (47,6%), bezpieczeństwo (45,2%) oraz dostęp do szerokopasmowego internetu (38,1%).

Skrócone wyniki analizy wskaźnikowej

W kolejnej tabeli zamieszczono wyniki analizy wskaźnikowej, którą zrealizowano na potrzeby diagnozy delimitacyjnej – zestawiono ze sobą wartość wskaźników dla obszaru rewitalizacji oraz dla całej gminy. Takie działanie umożliwi porównanie sytuacji w obszarze rewitalizacji na tle Gminy Cielądz.

Tabela 1. Skrócone podsumowanie wyników analizy wskaźnikowej

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Sfera społeczna		
Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	72,58	65,88
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców	20,8%	20,2%
Saldo migracji – Saldo migracji ludności na 100 osób	0,48	0,78
Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	0,36	0,38
Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku	ND	72,06%
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	3,70	1,88
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	0,96	0,65
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	0,12	0,20
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	0,36	0,30
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,24	0,08

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,36	0,23
Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	2,63	1,28
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na 100 mieszkańców	0,36	0,23
Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,00	0,18
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty na 100 mieszkańców	0,00	0,20
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,65	1,62
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	0,21	0,42
Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	50%	64%
Udział osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	38%	31%
Udział osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	13%	15%
Sfera gospodarcza		
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	6,81	7,64
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,19	1,40
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych	12,5%	12,8%
Sfera środowiskowa		
Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha	0,62	0,56
Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w przeliczeniu na 100 ha	0%	11,8%
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 ha	0,25	0,28
Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców	0,24	0,40
Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców	1	1
Sfera techniczna		
Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu	2,5	1,8
Stan techniczny zabytków (ocena w skali 1-5)	ND	3,9

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Stan techniczny budynków użyteczności publicznej (ocena w skali 1-5)	ND	4,0

Źródło: opracowanie własne

W kolejnej tabeli zestawiono natomiast te dane wskaźnikowe ze sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, które nie zostały ujęte w diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Stanowią one zatem pogłębienie diagnozy sytuacji na obszarze rewitalizacji w gminie Cielądz.

Tabela 2. Dane wskaźnikowe nieujęte w diagnozie delimitacyjnej

Wyszczególnienie	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Sfera społeczna		
Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,72	0,45
Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,72	0,43
Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,03
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	2	33
Udział zabytków w całkowitej strukturze zasobu zabytków	6,1%	100%
Liczba mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi	100%	80%
Sfera techniczna		
Powierzchnia użytkowa zasobów mieszkaniowych gminy	45,4	225,22
Stan techniczny dróg gminnych (ocena w skali 1-5) - dotyczy tylko dróg utwardzonych o nawierzchni asfaltowej lub betonowej	ND	4,2

Źródło: opracowanie własne

Analiza negatywnych zjawisk

W ramach diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji, przeprowadzono analizę zjawisk negatywnych w oparciu o dane statystyczne. Analiza została zrealizowana z uwzględnieniem sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej.

SFERA SPOŁECZNA

Na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej występuje koncentracja negatywnych zjawisk. W przypadku 15 wskaźników odnotowano przekroczenia ich wartości w stosunku do średniej wartości dla Gminy Cielądz.

Wskaźniki społeczne wskazują na pewne różnice między obszarem rewitalizacji a całą gminą Cielądz. Wskaźnik obciążenia demograficznego w obszarze rewitalizacji jest wyższy niż w całej gminie, co oznacza, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada więcej osób w wieku nieprodukcyjnym. Może to wskazywać na większe obciążenie systemów opieki społecznej i mniejsze możliwości rozwoju lokalnego rynku pracy w tym obszarze.

W obszarze rewitalizacji 20,8% mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym, co jest nieco wyższym odsetkiem niż w całej gminie (20,2%). Sugeruje to starzejącą się populację i potencjalnie większe zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i społeczne.

Saldo migracji dla obszaru rewitalizacji wynosi 0,48, podczas gdy dla całej gminy jest na poziomie 0,78. Choć oba wskaźniki są dodatnie (więcej osób się osiedla niż wyprowadza), to niższe saldo migracji może świadczyć o mniejszej atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji.

Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji (0,36) jest nieznacznie niższa niż w całej gminie (0,38). Może to świadczyć o niższym poziomie zaangażowania społecznego, mniejszych możliwościach integracji mieszkańców i słabszym potencjale inicjatyw lokalnych.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	72,58	65,88
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców	20,8%	20,2%
Saldo migracji – Saldo migracji ludności na 100 osób	0,48	0,78
Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	0,36	0,38

Wartość wskaźnika dotyczącego liczby osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji jest niekorzystny w stosunku do wartości dla całej gminy. Wskaźnik ten wynosi 3,70 na obszarze rewitalizacji, natomiast jego wartość dla całej gminy kształtowała się na poziomie 1,88. Z analizy wynika, że na obszarze rewitalizacji osoby z niepełnosprawnością korzystają z pomocy społecznej w większym zakresie aniżeli w skali

całej gminy. Na obszarze rewitalizacji wartość tego wskaźnika wyniosła 0,96, natomiast dla całej gminy wartość ta była niższa – osiągnęła poziom 0,65.

Wskaźniki na obszarze rewitalizacji zostały przekroczone również w przypadku poszczególnych przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Na tym obszarze, w porównaniu do całej gminy, częściej przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: ubóstwo (0,36 w porównaniu do 0,30), bezrobocie (0,24 przy 0,08), trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego (0,36 w porównaniu do 0,23).

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	3,70	1,88
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	0,96	0,65
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	0,36	0,30
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,24	0,08
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,36	0,23

Wskaźnik liczby dzieci korzystających z dożywiania wynosi 2,63 na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji, podczas gdy w całej gminie wynosi 1,28. Oznacza to, że dzieci z obszaru rewitalizacji ponad dwukrotnie częściej korzystają z pomocy żywieniowej, co świadczy o pogłębionych problemach materialnych rodzin. Z kolei liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji to 0,36, natomiast w całej gminie 0,23. Oba wskaźniki potwierdzają, że obszar rewitalizacji zmagają się z większymi problemami społecznymi niż przeciętnie w gminie.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	2,63	1,28
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na 100 mieszkańców	0,36	0,23

Niekorzystna sytuacja na obszarze rewitalizacji dotyczy także liczby zasiłków przyznawanych przez ośrodek pomocy społecznej. Na wyznaczonym obszarze przyznaje się ich bowiem więcej aniżeli w skali całej gminy – w przeliczeniu na 100 mieszkańców wartość wskaźnika wynosi tam 0,72, zaś w całej gminie 0,45. Odchylenia od wartości referencyjnej dotyczą także wskaźnika w zakresie liczby zasiłków stałych przyznanych przez ośrodek pomocy społecznej (wartości przedstawiają się odpowiednio 0,72 wobec 0,43).

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,72	0,45
Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,72	0,43

Z analizy wskaźnikowej wynika, że problematyczną kwestią na obszarze rewitalizacji jest także bezrobocie, wśród osób w wieku produkcyjnym. W przeliczeniu na 100 mieszkańców, wartość wskaźnika dotyczącego liczby osób bezrobotnych w ww. grupie wiekowej wynosi 1,65, podczas gdy dla całej gminy Cielądz jest korzystniejsza i wynosi 1,62. Z kolei odsetek osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi w obszarze rewitalizacji 38%, a w gminie 31%, co wskazuje na trudniejszą sytuację na lokalnym rynku pracy.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,65	1,62
Udział osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	38%	31%

Opinie interesariuszy

Ankietowanych poproszono o wskazanie problemów w sferze społecznej. W ich opinii, najistotniejszymi problemami są: niski poziom integracji społecznej (57,1%), niewystarczająca oferta sportowo-rekreacyjna (plac zabaw, boiska itp.) (42,9%). Nieco rzadziej wskazywano także na patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie) (38,1%) oraz bezrobocie (28,6%).

SFERA GOSPODARCZA

W sferze gospodarczej odchylenia od wartości referencyjnej wykazano w przypadku dwóch spośród analizowanych wskaźników.

W obszarze rewitalizacji zarejestrowanych jest 6,81 podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców, podczas gdy w całej Gminie Cielądz – 7,64. Oznacza to, że intensywność działalności gospodarczej jest niższa w obszarze rewitalizacji, co może przekładać się na ograniczone możliwości zatrudnienia i słabszy rozwój lokalnego rynku pracy.

Po 2022 roku w obszarze rewitalizacji zarejestrowano 1,19 nowego podmiotu gospodarczego na 100 mieszkańców, natomiast w całej gminie 1,40. Świadczy to o słabszej dynamice powstawania nowych firm, co może wskazywać na bariery w podejmowaniu działalności gospodarczej (np. brak kapitału, infrastruktury, odpowiedniego otoczenia instytucjonalnego).

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	6,81	7,64

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,19	1,40

Opinie interesariuszy

Badani interesariusze poproszeni zostali o wskazanie problemów gospodarczych występujących na obszarze rewitalizacji. Wskazywano w głównej mierze na niski poziom przedsiębiorczości (54,8%). Ankietowani na poziomie 47,6% wskazali dwie odpowiedzi: brak wystarczającej liczby miejsc pracy oraz brak wsparcia w tworzeniu własnej działalności gospodarczej. Kolejnym problemem wskazanym przez respondentów była niewystarczająca ilość placówek handlowych i usługowych (42,9%).

SFERA ŚRODOWISKOWA

W analizie sfery środowiskowej zidentyfikowano dwa zagrożenia – Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha w obszarze rewitalizacji wynosi 0,62 ton, podczas gdy dla gminy jest to 0,56 ton. Nagromadzenie azbestu może świadczyć o przestarzałej infrastrukturze i materiałach budowlanych używanych w przeszłości, a także o zaniedbaniach w zakresie usuwania szkodliwych substancji.

Drugi wskaźnik pokazuje, że na obszarze rewitalizacji żaden budynek użyteczności publicznej nie został poddany termomodernizacji, podczas gdy w całej gminie wskaźnik wynosi 11,8%. Oznacza to, że obszar rewitalizacji odstaje pod względem modernizacji infrastruktury publicznej, co przekłada się na gorszą efektywność energetyczną i warunki użytkowania.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha	0,62	0,56
Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w przeliczeniu na 100 ha	0%	11,8%

Opinie interesariuszy

Z ankiety zrealizowanej wśród interesariuszy wynika, że na obszarze rewitalizacji mogą występować pewne problemy w sferze środowiskowej. Wskazywali oni bowiem najczęściej na niski poziom świadomości mieszkańców co do zachowania standardów czystości (porzucanie śmieci w przestrzeni publicznej) (52,4%). Następne zostały wskazane: niewystarczające wykorzystanie walorów i zasobów naturalnych (40,5%) oraz występowanie azbestu na dachach budynków (38,1%).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Mniej korzystna sytuacja dotyczy także wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Dostępność infrastruktury publicznej w obszarze rewitalizacji jest nieco niższa niż w całej gminie Cielądz. Liczba przystanków komunikacji zbiorowej w przeliczeniu na 100 ha wynosi 0,25, podczas gdy w całej gminie jest to 0,28. Choć różnica jest niewielka, może mieć znaczenie dla codziennej mobilności mieszkańców, zwłaszcza osób starszych i dzieci.

Podobna sytuacja dotyczy infrastruktury rekreacyjnej. W obszarze rewitalizacji na 100 mieszkańców przypada 0,24 placów zabaw lub siłowni terenowych, natomiast w gminie ogółem wskaźnik ten wynosi 0,40. Może to świadczyć o ograniczonym dostępie do przestrzeni aktywności fizycznej i rekreacji, co wpływa na jakość życia mieszkańców i możliwości spędzania wolnego czasu w sposób aktywny.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 ha	0,25	0,28
Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców	0,24	0,40

100% mieszkań komunalnych w obszarze rewitalizacji wyposażonych jest w piece węglowe klasy 3 lub bezklasowe, co oznacza korzystanie z przestarzałych, nieefektywnych i wysoce emisyjnych źródeł ciepła. Dla porównania, w całej gminie odsetek ten wynosi 80%, co choć nadal wysoki, pokazuje, że problem jest najbardziej nasilony właśnie w obszarze rewitalizacji.

Stan techniczny urządzeń grzewczych wpływa nie tylko na komfort cieplny mieszkańców, ale również na jakość powietrza, koszty ogrzewania i zdrowie publiczne. Wysoki udział bezklasowych pieców w obszarze rewitalizacji wskazuje na pilną potrzebę działań modernizacyjnych.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi	100%	80%

Opinie interesariuszy

Według interesariuszy rewitalizacji, głównym problemem obszaru w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest niewystarczająca i nie stanowiąca kompleksu komunikacyjnego infrastruktura ścieżek rowerowych (66,7%). Ponad połowa ankietowanych wskazała również na niewystarczającą ilość ciągów spacerowych dla pieszych wraz z infrastrukturą (54,8%). Pozostałe odpowiedzi uzyskały niewielki odsetek wskazań wśród ankietowanych.

SFERA TECHNICZNA

Negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji dotyczą także sfery technicznej.

Szacowana średnia długość dróg gminnych wymagających remontu na obszarze rewitalizacji wynosi 2,5 km, podczas gdy w całej gminie jest to 1,8 km. Oznacza to, że znaczna większość zdegradowanej infrastruktury drogowej znajduje się właśnie w obszarze rewitalizacji.

Zły stan dróg wpływa na pogorszenie dostępności transportowej, utrudniając codzienne funkcjonowanie mieszkańców, dojazd do pracy, szkół, placówek zdrowia czy urzędów. Może również zniechęcać potencjalnych inwestorów i wpływać negatywnie na rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu	2,5	1,8

Powierzchnia użytkowa zasobów mieszkaniowych na terenie obszaru rewitalizacji wynosi 45,4 m², co stanowi zaledwie niewielką część całkowitej powierzchni zasobów mieszkaniowych Gminy Cielądz, która wynosi 225,22 m². Ten znaczny rozmiarowy deficyt infrastruktury mieszkaniowej w obszarze rewitalizacji może wskazywać na ograniczoną dostępność mieszkań, co negatywnie wpływa na warunki bytowe mieszkańców tego terenu.

Niska powierzchnia zasobów mieszkaniowych jest wyzwaniem, które wymaga podjęcia działań mających na celu poprawę jakości i ilości dostępnych mieszkań, co jest kluczowe dla efektywnej rewitalizacji i podniesienia komfortu życia społeczności lokalnej.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Powierzchnia użytkowa zasobów mieszkaniowych gminy	45,4	225,22

Opinie interesariuszy

Z opinii ankietowanych wynika, że głównym problemem technicznym obszaru rewitalizacji jest zły lub niewystarczający stan dróg i infrastruktury drogowej (71,4%). Znacznie rzadziej wskazywano na zły lub niewystarczający stan techniczny budynków i obiektów użyteczności publicznej, zły/ lub niewystarczający stan techniczny budynków mieszkalnych oraz występujące bariery architektoniczne utrudniające komunikację pieszą osób z niepełnosprawnościami lub/i dzieci. Każda z tych odpowiedzi uzyskała taki sam odsetek wskazań, wynoszący 33,3%.

Analiza pozytywnych zjawisk

W ramach diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji, przeprowadzono również analizę zjawisk pozytywnych w oparciu o dane statystyczne. Analiza została zrealizowana z uwzględnieniem sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej.

SFERA SPOŁECZNA

Analizując wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców, to w obszarze rewitalizacji wskaźnik wynosi 0,12, natomiast w całej Gminie Cielądz – 0,20. Oznacza to, że na obszarze rewitalizacji odsetek korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby jest niższy niż średnia gminna.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	0,12	0,20

W obszarze rewitalizacji nie przyznano również żadnych zasiłków celowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. W całej Gminie Cielądz zasiłki te wystąpiły w niewielkim zakresie – 0,03 na 100 mieszkańców. Wyniki mogą świadczyć o tym, że na obszarze rewitalizacji nie występują głębokie problemy materialne i bytowe, które wymagałyby interwencji w postaci wsparcia finansowego.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,03

Pozytywne sytuacje odnotowano również w przypadkach braku interwencji związanych z przemocą domową oraz jazdą pod wpływem alkoholu.

W obszarze rewitalizacji nie odnotowano przypadków zatrzymań kierowców pod wpływem alkoholu ani rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, co można uznać za sygnał świadczący o względnie bezpiecznym środowisku społecznym oraz braku zdiagnozowanych problemów związanych z przemocą domową i nadużywaniem alkoholu. Dla porównania, w całej Gminie Cielądz wskaźnik zatrzymanych kierowców wyniósł 0,18 na 100 mieszkańców, a liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty – 0,20 na 100 mieszkańców.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,00	0,18

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty na 100 mieszkańców	0,00	0,20

W obszarze rewitalizacji liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 0,21, co stanowi wynik niższy niż średnia dla całej Gminy Cielądz (0,42). Może to świadczyć o mniejszej skali trwałego bezrobocia w tym obszarze, co należy ocenić pozytywnie.

W strukturze bezrobocia w obszarze rewitalizacji kobiety stanowią 50% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, podczas gdy w całej gminie ich udział wynosi 64%. Wskazuje to na bardziej zrównoważoną strukturę płci wśród bezrobotnych na obszarze rewitalizacji, co może sugerować mniejszą skalę problemu bezrobocia kobiet.

Udział osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia jest w obszarze rewitalizacji również niższy i wynosi 13%, podczas gdy w całej gminie jest to 15%. Może to świadczyć o nieco lepszej sytuacji tej grupy wiekowej na lokalnym rynku pracy w analizowanym obszarze.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	0,21	0,42
Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	50%	64%
Udział osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	13%	15%

SFERA GOSPODARCZA

Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych jest w obszarze rewitalizacji na poziomie 12,5%, co jest bardzo zbliżone do wartości dla całej Gminy Cielądz, która wynosi 12,8%. Oznacza to, że pod względem wykształcenia osób bezrobotnych obszar rewitalizacji nie różni się znacząco od średniej gminnej, co wskazuje na podobną strukturę wykształcenia wśród osób pozostających bez pracy.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych	12,5%	12,8%

SFERA ŚRODOWISKOWA

Na terenie obszaru rewitalizacji nie odnotowano żadnych pozytywnych aspektów w sferze środowiskowej, co wskazuje na poważne wyzwania związane z jakością środowiska naturalnego i infrastrukturą ekologiczną.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Pozytywne zjawiska na obszarze rewitalizacji dotyczą także aspektów przestrzenno-funkcjonalnych.

Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców wynosi zarówno na terenie obszaru rewitalizacji, jak i w całej Gminie Cielądz 1, co oznacza, że zasoby tego typu mieszkań w gminie skoncentrowane są właśnie na obszarze rewitalizacji.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców	1	1

Na terenie obszaru rewitalizacji znajdują się 2 obiekty zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji zabytków, co stanowi 6,1% wszystkich 33 zabytków zarejestrowanych w Gminie Cielądz. Oznacza to, że większość zasobów zabytkowych gminy zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji.

Mimo stosunkowo niewielkiego udziału, obecność zabytków na terenie rewitalizacji stanowi ważny element dziedzictwa kulturowego, który może być wykorzystany jako atut w procesie rewitalizacji. Zabytki te mogą pełnić funkcję integrującą społeczność lokalną oraz przyciągać turystów i inwestorów, wspierając rozwój gospodarczy i kulturalny obszaru.

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Gmina Cielądz
Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	2	33
Udział zabytków w całkowitej strukturze zasobu zabytków	6,1%	100%

SFERA TECHNICZNA

Na terenie obszaru rewitalizacji nie odnotowano żadnych pozytywnych aspektów w sferze technicznej. Szczegółowa analiza dotycząca stanu technicznego zabytków oraz budynków użyteczności publicznej oraz stanu technicznego dróg gminnych została przedstawiona z podziałem na poszczególne podobszary rewitalizacyjne. Nie zestawiono danych zbiorczych, ponieważ poszczególne podobszary charakteryzują się odmiennymi wynikami w tej analizie.

4.2. Podobszar I – Brzozówka

Analiza negatywnych zjawisk

Podobszar I charakteryzuje się występowaniem negatywnych zjawisk głównie w sferze społecznej, gdzie obserwujemy niekorzystne zjawiska demograficzne i społeczne. Występuje tam większe nasilenie problemów społecznych – więcej osób korzysta z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, ubóstwa oraz trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Podobszar I ukazuje również większe natężenie problemów socjalnych, gdyż obserwujemy tam wysoki udział dzieci korzystających z dożywiania, a zasiłki z OPS są przyznawane tam częściej niż w całej gminie.

Bezrobocie i długotrwałe bezrobocie są istotnie wyższe w Brzozówce niż w całej gminie, przy czym kobiety stanowią aż 100% bezrobotnych w tym podobszarze. Można zaobserwować także wysoki udział osób bezrobotnych do 30 r.ż.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Brzozówce jest znacznie niższa niż w całej gminie. Trudna sytuacja dotyczy również nowych podmiotów gospodarczych, gdyż po 2022 roku nie zarejestrowano żadnych nowych podmiotów, świadczy to o stagnacji gospodarczej i potrzebie działań wspierających lokalną przedsiębiorczość.

Analizowany obszar wykazuje też minimalne przekroczenie wartości wskaźnika nagromadzenia wyrobów zawierających azbest oraz żadne budynki użyteczności publicznej nie zostały tam poddane termomodernizacji, co stanowi dodatkowe ryzyko środowiskowe.

Analizowany obszar wskazuje na ograniczone zasoby mieszkaniowe dla osób o niskich dochodach, gdyż nie występują tam mieszkania komunalne ani socjalne.

Problemem pozostaje również niewystarczająca liczba przystanków komunikacji zbiorowej oraz niezadowalający stan techniczny dróg gminnych. Czynniki te mogą istotnie ograniczać mobilność mieszkańców Brzozówki, utrudniając codzienne funkcjonowanie oraz dostęp do usług i miejsc pracy. Sytuacja ta wskazuje na pilną potrzebę realizacji inwestycji infrastrukturalnych, w szczególności w zakresie transportu publicznego i modernizacji sieci drogowej. Pełne dane o niekorzystnych wskaźnikach dla Podobszaru I przedstawia kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I Brzozówka	Gmina Cielądz
Społeczna	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców	21,2%	20,2%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	5,98	1,88
	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	2,17	0,65

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I Brzozówka	Gmina Cielądz
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	0,54	0,30
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,54	0,23
	Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	3,80	1,28
	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na 100 mieszkańców	0,54	0,23
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	2,70	1,62
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	0,90	0,42
	Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	100%	64%
	Udział osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	67%	31%
	Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	1,63	0,45
	Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	1,63	0,43
Gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	4,89	7,64
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,00	1,40
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych	33%	12,8%
Środowiskowa	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha	0,57	0,56
	Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w przeliczeniu na 100 ha	0,0%	11,8%
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 ha	0,24	0,28
	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców	0	1
Techniczna	Stan techniczny dróg gminnych (ocena w skali 1-5) – dotyczy tylko dróg utwardzonych o nawierzchni asfaltowej lub betonowej	3,5	4,2

Lokalne potencjały

Podobszar I na swoim terenie gromadzi też pewne lokalne potencjały, w związku z czym jest istotny dla rozwoju gminy.

Wskaźnik obciążenia demograficznego w Brzozówce jest niemal identyczny jak w całej gminie, co świadczy o zbliżonej strukturze demograficznej. Pozytywnie wyróżnia się natomiast saldo migracji, które jest niemal trzykrotnie wyższe niż średnia gminna, co może świadczyć o większej atrakcyjności osiedleńczej tego obszaru.

W Brzozówce zarejestrowano również więcej organizacji pozarządowych, co wskazuje na stosunkowo wysoki poziom aktywności społecznej. Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w 2023 roku była nieznacznie wyższa niż w gminie, co może świadczyć o większym zaangażowaniu obywatelskim mieszkańców tego podobszaru.

Na uwagę zasługuje także fakt, że w tym podobszarze nie odnotowano przypadków przemocy domowej, zatrzymań kierowców pod wpływem alkoholu ani korzystania z pomocy społecznej z powodu choroby czy bezrobocia, co można odczytać jako pozytywny aspekt lokalnej sytuacji społecznej. Ponadto, udział osób bezrobotnych powyżej 50. roku życia wyniósł 0%, podczas gdy w gminie stanowiły one 15% bezrobotnych.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej liczba placów zabaw i siłowni zewnętrznych przypadająca na 100 mieszkańców jest wyższa, co należy ocenić jako korzystne z punktu widzenia dostępności infrastruktury rekreacyjnej.

W obszarze technicznym stan techniczny budynków użyteczności publicznej oceniono na 4 (w skali 1–5), identycznie jak w gminie, a szacowana długość dróg gminnych wymagających remontu była nieco mniejsza, co sugeruje względnie dobry stan infrastruktury drogowej na tle całej jednostki. Pełne dane w zakresie korzystnych wskaźników dla Podobszaru I prezentuje kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I Brzozówka	Gmina Cielądz
Społeczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	65,77	65,88
	Saldo migracji – Saldo migracji ludności na 100 osób	2,17	0,78
	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	1,63	0,38
	Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku	72,82%	72,06%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	0,00	0,20
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,00	0,08

Sfera	Wskaźnik	Podobszar I Brzozówka	Gmina Cielądz
	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,00	0,18
	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty na 100 mieszkańców	0,00	0,20
	Udział osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	0%	15%
	Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,03
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców	0,54	0,40
Techniczna	Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu	1,5	1,8
	Stan techniczny budynków użyteczności publicznej (ocena w skali 1-5)	4	4

Do lokalnych potencjałów tego podobszaru zalicza się następujące:

- *Walory środowiskowe i ekologiczne*
Eko-Osada Brzozówka – Fundacja odpowiada za silną tożsamość ekologiczną i społeczną – Fundacja Eko-Osada prowadzi warsztaty i szkolenia (budownictwo naturalne, permakultura, OZE, zielarstwo), a także organizuje festiwale i wydarzenia kulturalne, sprzyjając integracji mieszkańców i turystów, a także wspierając rozwój edukacji.
- *Infrastruktura i dostępność*
 Brzozówka położona jest ok. 5 km od Cielądza, ok. 10 km od Rawy Mazowieckiej i ok. 60 km od Łodzi
- *Dostęp do przestrzeni rekreacyjnej*
 Na terenie Brzozówki znajduje się plac zabaw, który sprzyja integracji lokalnej społeczności, szczególnie dzieci, tworząc przestrzeń do wspólnej zabawy i budowania relacji międzyludzkich.
- *Rozwój lokalnej wspólnoty i tożsamości kulturowej w Brzozówce*
 Brzozówka to miejsce o rosnącym potencjale społecznym, kulturowym i edukacyjnym. Zorganizowano tam np. Festiwal Naturalny WEDAMAJA – wydarzenie plenerowe o charakterze edukacyjnym, utrzymane w duchu naturalnym i słowiańskim.
- *Potencjał społeczny i integracyjny*
 Koło Gospodyń Wiejskich w Brzozówce aktywnie rozwija lokalne inicjatywy, stając się ważnym filarem życia społecznego. Poprzez organizację wydarzeń i działań kulturalnych, wspiera integrację mieszkańców i umacnia więzi międzyludzkie, budując tym samym poczucie wspólnoty oraz lokalnej tożsamości.

4.3. Podobszar II – Komorów (w tym: Nowy Komorów)

Analiza negatywnych zjawisk

Analiza wskaźnikowa ukazuje nagromadzenie negatywnych zjawisk w zakresie kilku kluczowych aspektów społecznych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

W sferze społecznej Podobszar II charakteryzuje się wyższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego w porównaniu do Gminy Cielądz, co może wskazywać na większą liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. Obszar nie wykazuje danych dotyczących liczby organizacji pozarządowych. Frekwencja wyborcza jest zbliżona w obu jednostkach, oscylując wokół 72%.

Podobszar Komorów wykazuje wyższe wskaźniki korzystania z pomocy społecznej: zarówno ogólnie, jak i w przypadku osób z niepełnosprawnościami, chorób, bezrobocia oraz dzieci objętych dożywianiem. Wyższy jest również udział osób korzystających z usług opiekuńczych. Wśród bezrobotnych w Komorowie wysoki udział stanowią osoby powyżej 50. roku życia. Wskaźniki przyznanych zasiłków także są wyższe, co może wskazywać na większe potrzeby społeczne mieszkańców.

W sferze środowiskowej, oba obszary mają zbliżony wskaźnik nagromadzenia azbestu, jednak Gmina Cielądz wyróżnia się wyższym udziałem budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji, podczas gdy w Komorowie wskaźnik ten wynosi 0%. Tak samo wskaźnik dotyczący liczby placów zabaw i siłowni jest również niższy.

Sfera techniczna wskazuje, iż średnia długość dróg do remontu jest nieco wyższa, a stan techniczny zarówno zabytków, jak i budynków użyteczności publicznej jest gorszy. W zakresie ogrzewania mieszkań komunalnych Podobszar II również wypada gorzej. Pełne dane o niekorzystnych wskaźnikach prezentuje kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II Komorów (w tym: Nowy Komorów)	Gmina Cielądz
Społeczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	75,77	65,88
	Saldo migracji – Saldo migracji ludności na 100 osób	0,44	0,78
	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	0,00	0,38
	Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku	71,87%	72,06%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	2,41	1,88
	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	0,88	0,65

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II Komorów (w tym: Nowy Komorów)	Gmina Cielądz
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	0,22	0,20
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,22	0,08
	Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	1,31	1,28
	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na 100 mieszkańców	0,44	0,23
	Udział osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	33%	31%
	Udział osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	33%	15%
	Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,66	0,45
	Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,66	0,43
Środowiskowa	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha	0,60	0,56
	Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w przeliczeniu na 100 ha	0,0%	11,8%
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców	0,22	0,40
Techniczna	Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu	2,0	1,8
	Stan techniczny zabytków (ocena w skali 1-5)	3	3,9
	Stan techniczny budynków użyteczności publicznej (ocena w skali 1-5)	3	4,0
	Procent mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi	100%	80%

Lokalne potencjały

Analiza danych dla podobszaru II – Komorów na tle całej Gminy Cielądz wskazuje na szereg pozytywnych aspektów, szczególnie w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Nie odnotowano tam osób potrzebujących wsparcia z powodu ubóstwa, a liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest lekko niższa.

Obszar nie wykazuje incydentów związanych z zatrzymaniem kierowców pod wpływem alkoholu ani rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, co może sugerować względnie stabilną sytuację społeczną.

Pod względem bezrobocia, Podobszar Komorów wypada korzystniej niż średnia gminna. Co istotne, w Komorowie nie odnotowano żadnych kobiet wśród bezrobotnych, ani osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym w tej grupie, co wyróżnia ten obszar na tle Gminy Cielądz. Nie przyznano tam również żadnych zasiłków celowych.

Podobszar II charakteryzuje się nieco lepszą dostępnością komunikacyjną, a także wyróżnia się wyższą jakością techniczną dróg gminnych. To może wskazywać na lepsze warunki infrastrukturalne w zakresie lokalnej komunikacji drogowej. Szczegółowe dane prezentuje kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II Komorów (w tym: Nowy Komorów)	Gmina Cielądz
Społeczna	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców	20,1%	20,2%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	0,00	0,30
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,22	0,23
	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,00	0,18
	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty na 100 mieszkańców	0,00	0,20
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,15	1,62
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	0,00	0,42
	Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	0%	64%
	Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS	0,00	0,03
Gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	8,75	7,64
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,97	1,40
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych	0%	12,8%

Sfera	Wskaźnik	Podobszar II Komorów (w tym: Nowy Komorów)	Gmina Cielądz
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 ha	0,33	0,28
	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców	1	1
	Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	1	33
	Udział obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	3,0%	100%
Techniczna	Stan techniczny dróg gminnych (ocena w skali 1-5) – dotyczy tylko dróg utwardzonych o nawierzchni asfaltowej lub betonowej	4,5	4,2

Do lokalnych potencjałów tego podobszaru zalicza się następujące:

- *Potencjały społeczne i integracyjne*
 - Świetlica wiejska – miejsce spotkań mieszkańców, wydarzeń lokalnych i głosowań (pełni funkcję lokalu wyborczego).
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Komorowie aktywnie rozwija lokalne inicjatywy, stając się ważnym filarem życia społecznego. Poprzez organizację wydarzeń i działań kulturalnych, wspiera integrację mieszkańców i umacnia więzi międzyludzkie, budując tym samym poczucie wspólnoty oraz lokalnej tożsamości.
- *Atrakcyjność turystyczna*
Atrakcyjność turystyczna Komorowa zyskuje na znaczeniu dzięki organizacji cyklicznych wydarzeń sportowo-rekreacyjnych, takich jak Rawski Rodzinny Rajd Rowerowy, którego trasa przebiega m.in. przez teren tej miejscowości.
- *Dostęp do przestrzeni rekreacyjnej*
Na terenie Brzozówki znajduje się plac zabaw, który sprzyja integracji lokalnej społeczności, szczególnie dzieci, tworząc przestrzeń do wspólnej zabawy i budowania relacji międzyludzkich.

4.4. Podobszar III – Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś)

Analiza negatywnych zjawisk

Analiza danych dla Podobszaru III Mała Wieś na tle Gminy Cielądz wskazuje na szereg wyzwań, szczególnie w sferze społecznej, gospodarczej oraz infrastrukturalnej.

W sferze społecznej Podobszar III cechuje się wyraźnie wyższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego niż średnia gminna, a także większym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. Może to oznaczać większą presję na lokalne systemy wsparcia społecznego i opieki. Na niekorzyść obszaru przemawia również ujemne saldo migracji. Frekwencja wyborcza jest niższa niż średnia gminna, co może sugerować niższy poziom zaangażowania obywatelskiego.

Wskaźniki korzystania z pomocy społecznej w Podobszarze III są znacząco wyższe niż w całej gminie – wyższe są wskaźniki związane z ogólną liczbą beneficjentów, ubóstwem, bezrobociem i bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. Równie niepokojąca jest liczba dzieci korzystających z dożywiania. Choć poziom bezrobocia ogólnego w wieku produkcyjnym jest tylko nieco wyższy niż w gminie, to skala korzystania z pomocy społecznej świadczy o bardziej pogłębionych problemach społeczno-ekonomicznych mieszkańców tego obszaru.

W sferze gospodarczej sytuacja Podobszaru III również wypada mniej korzystnie. Zarówno liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, jak i nowo powstałych firm po 2022 roku jest zdecydowanie niższa, co wskazuje na słabą aktywność przedsiębiorczą i ograniczony rozwój lokalnej gospodarki.

Obszar ten cechuje się także wyższym poziomem nagromadzenia azbestu, co może stanowić problem ekologiczny i zdrowotny. Dodatkowo brak budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji świadczy o niskim poziomie inwestycji w poprawę efektywności energetycznej.

Dostępność infrastruktury publicznej i rekreacyjnej na tym obszarze jest ograniczona. Liczba przystanków komunikacji zbiorowej jest niższa, a także nie odnotowano żadnych placów zabaw ani siłowni na świeżym powietrzu.

W sferze technicznej Podobszar III charakteryzuje się najgorszą oceną stanu budynków użyteczności publicznej – tylko 2 w skali 1–5, podczas gdy średnia gminna wynosi 4,0. Dodatkowo, szacowana długość dróg gminnych wymagających remontu wynosi aż 4,0, co stanowi dwukrotność wartości gminnej. Pełne dane prezentujące skalę tych wyzwań zawarte są w kolejnej tabeli.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar III	Gmina
		Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś)	Cielądz
Społeczna	Wskaźnik obciążenia demograficznego – Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	71,93	65,88
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców	21,9%	20,2%
	Saldo migracji – Saldo migracji ludności na 100 osób	-1,02	0,78
	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	0,00	0,38
	Frekwencja wyborcza do Sejmu/Senatu w 2023 roku	68,68%	72,06%
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	4,59	1,88
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	1,02	0,30
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	0,51	0,08
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	0,51	0,23
	Liczba dzieci korzystających z dożywiania na 100 mieszkańców	4,59	1,28
	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	1,75	1,62
Gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	4,08	7,64
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (po 2022 roku) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,51	1,40
Środowiskowa	Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha	0,67	0,56
	Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w przeliczeniu na 100 ha	0,0%	11,8%
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba przystanków komunikacji zbiorowej na 100 ha	0,14	0,28
	Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców	0,00	0,40
	Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 100 mieszkańców	0	1

Sfera	Wskaźnik	Podobszar III Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś)	Gmina Cielądz
Techniczna	Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu	4,0	1,8
	Stan techniczny budynków użyteczności publicznej (ocena w skali 1-5)	2	4,0
	Stan techniczny dróg gminnych (ocena w skali 1-5) - dotyczy tylko dróg utwardzonych o nawierzchni asfaltowej lub betonowej	4	4,2

Lokalne potencjały

Podobszar III na swoim terenie gromadzi też pewne lokalne potencjały, w związku z czym jest istotny dla rozwoju gminy. Z analizy wskaźnikowej wynika, że Podobszar III charakteryzuje się w sferze społecznej brakiem osób korzystających z usług opiekuńczych, pomocy społecznej z tytułu długotrwałej choroby czy niepełnosprawności, a także nie występuje tam zapotrzebowanie na zasiłki.

Struktura bezrobocia wykazuje całkowity brak osób bezrobotnych w wieku do 30 lat oraz powyżej 50 lat.

Warto również zwrócić uwagę, iż nie odnotowano tam żadnych rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty ani zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu, co może wskazywać na niewielką skalę takich zjawisk.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej Podobszar III dysponuje jednym obiektem zabytkowym ujętym w gminnej ewidencji (3% udziału w zasobach gminy), co przekłada się na minimalny potencjał dziedzictwa kulturowego w tym rejonie. Jednak ocena techniczna tego obiektu jest stosunkowo wysoka (4,0), co świadczy o jego dobrym stanie zachowania. Pełne dane w zakresie korzystnych wskaźników dla Podobszaru III przedstawia kolejna tabela.

Sfera	Wskaźnik	Podobszar III Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś)	Gmina Cielądz
Społeczna	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	0,00	0,65
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	0,00	0,20
	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na 100 mieszkańców	0,00	0,23
	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu na 100 mieszkańców	0,00	0,18

Sfera	Wskaźnik	Podobszar III Mała Wieś (w tym: Parolice, Nowa Mała Wieś)	Gmina Cielądz
	Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty na 100 mieszkańców	0,00	0,20
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	0,00	0,42
	Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych	50%	64%
	Udział osób bezrobotnych do 30. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	0%	31%
	Udział osób bezrobotnych powyżej 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych	0%	15%
	Liczba zasiłków przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,45
	Liczba zasiłków stałych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,43
	Liczba zasiłków celowych przyznanych przez OPS na 100 mieszkańców	0,00	0,03
Gospodarcza	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym w ogólnej liczbie bezrobotnych	0%	12,8%
Przestrzenno-funkcjonalna	Liczba obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	1	33
	Procent obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	3%	100%
Techniczna	Stan techniczny zabytków (ocena w skali 1-5)	4,0	3,9

Do lokalnych potencjałów tego podobszaru zalicza się następujące:

– *dziedzictwo historyczne i kulturowe*

W Małej Wsi znajdował się dwór modrzewiowy wybudowany około w 1759 roku przez Jacka Bębnowskiego. Dwór został rozebrany w 1965 roku. Pozostałością po dworze jest park dworski z pierwszej połowy XIX wieku, który został wpisany do rejestru zabytków w 1985 roku.

4.5. Podobszar IV – kwartał zabudowy wielorodzinnej w Cielądzu

Niewielki fragment jednostki Cielądz, określany jako kwartał zabudowy wielorodzinnej, o powierzchni 2,61 ha i zamieszkanym przez 178 osób, został włączony do obszaru zdegradowanego i rewitalizacji na podstawie dodatkowej analizy jakościowej, ponieważ charakteryzuje się nagromadzeniem problemów obejmujących różne sfery.

W sferze społecznej kluczowym problemem jest ubóstwo, a mieszkańcy w znacznym stopniu korzystają z pomocy społecznej, co świadczy o niskich dochodach i ograniczonych możliwościach samodzielnego radzenia sobie. Dodatkowo, kwartał boryka się z poważnymi przypadkami uzależnień oraz przypadkami przemocy domowej, co pogarsza jakość życia i poczucie bezpieczeństwa, prowadząc do marginalizacji i destrukcji więzi społecznych.

W sferze gospodarczej występuje bardzo niski poziom przedsiębiorczości, z zarejestrowaną tylko jedną działalnością gospodarczą, co wskazuje na ograniczone możliwości inwestycyjne i niedostateczną liczbę miejsc pracy. Problem ten pogłębia brak kompetencji i środków finansowych wśród mieszkańców do podjęcia własnej działalności, brak edukacji z zakresu przedsiębiorczości, obawy przed ryzykiem finansowym, niepewność rynku, długotrwałe bezrobocie oraz brak wzorców przedsiębiorczych, co utrwała stagnację gospodarczą.

W aspekcie środowiskowym i przestrzenno-funkcjonalnym, kwartał charakteryzuje niska jakość przestrzeni publicznej, zaniedbane budynki i infrastruktura, które wymagają pilnych interwencji i negatywnie wpływają na estetykę otoczenia. Występują liczne bariery architektoniczne, takie jak brak podjazdów czy nieodpowiednie chodniki, utrudniające poruszanie się osobom niepełnosprawnym i seniorom. Niewystarczające oświetlenie uliczne obniża komfort i poczucie bezpieczeństwa po zmroku. Brak świadomości ekologicznej prowadzi również do nieodpowiedniego gospodarowania odpadami i porzucania śmieci w przestrzeni publicznej.

W sferze technicznej budynki w kwartale pilnie wymagają działań modernizacyjnych, w tym termomodernizacji w celu zwiększenia efektywności energetycznej i poprawy komfortu mieszkańców. Ponadto, źródła ogrzewania powinny zostać wymienione na niskoemisyjne, aby ograniczyć negatywny wpływ na środowisko i poprawić jakość powietrza.

Te złożone problemy w różnych sferach potwierdzają istotne znaczenie kwartału dla rozwoju lokalnego, co uzasadnia konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na jego terenie. W kolejnej części rozdziału zawarto szczegółową charakterystykę negatywnych zjawisk w podobszarze IV.

Problemy społeczne

Jednym z kluczowych problemów dotyczących społeczność zamieszkującą kwartał jest ubóstwo. Mieszkańcy tej części Cielądza w znacznym stopniu korzystają z różnych form wsparcia świadczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, co wskazuje na niski poziom dochodów oraz ograniczone możliwości samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.

Dodatkowo w kwartale występują inne poważne problemy społeczne, takie jak uzależnienia, w tym nadużywanie alkoholu oraz przypadki przemocy domowej. Te kwestie mają daleko idące konsekwencje nie tylko dla osób bezpośrednio nimi dotkniętych, ale również dla ich otoczenia, a nawet i całej społeczności lokalnej, przyczyniając się do pogorszenia jakości życia i obniżenia poczucia bezpieczeństwa. Problemy w tym zakresie bywają trudne do rozwiązania bez szerokiej interwencji społecznej i odpowiedniego finansowania działań pomocowych.

Relacje społeczne również wymagają zdecydowanego wzmocnienia. Mieszkańcy nie wskazują na silnie zakorzenioną pomoc sąsiedzką ani na działania o charakterze integracyjnym. Poczucie wspólnotowości jest osłabione, co może wynikać z wieloletnich zaniedbań w obszarze animacji lokalnej i braku struktur wspierających budowanie więzi sąsiedzkich.

Wyniki z badania jakościowego wskazują, iż niżej wymienione grupy społeczne, borykają się z problemami społecznymi takimi jak:

- **Seniorzy** – potrzebują wsparcia w postaci programów aktywizujących oraz dostępu do usług społecznych.
- **Młodzież** – brakuje im przestrzeni do integracji i rozwijania zainteresowań; są wykluczeni z oferty kulturalno-społecznej.
- **Dzieci** – napotykają trudności związane z brakiem odpowiednio wyposażonych placów zabaw.

Problemy gospodarcze

Kolejną istotną barierą w rozwoju tej części jednostki Cielądz jest niski poziom przedsiębiorczości. W całym kwartale zarejestrowana jest tylko jedna działalność gospodarcza, co świadczy o ograniczonych możliwościach inwestycyjnych i niewystarczającej liczbie miejsc pracy na miejscu.

Problem ten może być związany z niskim poziomem przedsiębiorczości samych mieszkańców kwartału. Może to świadczyć o tym, iż wiele spośród osób zamieszkujących ten obszar nie posiada wystarczających kompetencji ani środków finansowych, aby podjąć własną działalność gospodarczą. Brak edukacji w zakresie przedsiębiorczości, obawy przed ryzykiem finansowym oraz niepewność co do stabilności rynku dodatkowo mogą zniechęcać mieszkańców do podejmowania inicjatyw biznesowych. Ponadto brak wzorców

przedsiębiorczych w otoczeniu sprawiają, że mieszkańcy rzadziej podejmują decyzję o samodzielnym prowadzeniu działalności.

W rezultacie niski poziom aktywności gospodarczej utrwała się, a obszar pozostaje w stagnacji gospodarczej, co negatywnie wpływa na jego dalszy rozwój.

Zatrudnienie również stanowi istotny problem. Mieszkańcy napotykają trudności w znalezieniu i utrzymaniu pracy, co wynika przede wszystkim z niewystarczających kompetencji i umiejętności. Przyczyną może być także częściowa niezaradność życiowa.

Według badania jakościowego na opisywanym podobszarze rewitalizacji występuje niedobór podstawowych usług, takich jak sklepy spożywcze czy drobne usługi codziennego użytku. Braki te utrudniają mieszkańcom codzienne funkcjonowanie i zmuszają ich do korzystania z oferty dostępnej poza obszarem zamieszkania.

Problemy środowiskowe i przestrzenne

Kwestie związane ze środowiskiem i estetyką przestrzenną stanowią kolejną grupę wyzwań. W kwartale obserwuje się niską jakość przestrzeni publicznej – budynki są zaniedbane, a ich stan techniczny często wymaga pilnych interwencji. Niszcząca infrastruktura negatywnie wpływa na estetykę otoczenia, co dodatkowo może zniechęcać potencjalnych inwestorów i obniżać komfort życia mieszkańców.

Rysunek 1. Zaniedbane budynki w części jednostki Cielądz

Źródło: dokumentacja fotograficzna Urzędu Gminy w Cielądzu

Badani zwrócili również uwagę na istotne ograniczenia w zakresie dostępności komunikacyjnej. W szczególności podkreślano niewystarczający dostęp do transportu autobusowego, co utrudnia codzienne przemieszczanie się, zwłaszcza osobom starszym, młodzieży oraz osobom bez własnego środka transportu.

W podobszarze występują także liczne bariery architektoniczne, które utrudniają poruszanie się osobom niepełnosprawnym oraz seniorom. Brak podjazdów, nieodpowiednio zaprojektowane chodniki czy schody to tylko niektóre z problemów wymagających rozwiązania.

Rysunek 2. Bariery architektoniczne w części jednostki Cielądz

Źródło: dokumentacja fotograficzna Urzędu Gminy w Cielądzu

Oświetlenie uliczne w tym obszarze jest niewystarczające, co nie tylko pogarsza komfort poruszania się po zmroku, ale również negatywnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Niezbędne jest podjęcie działań mających na celu poprawę jakości oświetlenia i stworzenie bardziej funkcjonalnej przestrzeni publicznej.

Dodatkowym problemem jest brak świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, co skutkuje nieodpowiednim gospodarowaniem odpadami. Często dochodzi do porzucania śmieci w przestrzeni publicznej, co negatywnie wpływa na środowisko i estetykę otoczenia. Taka sytuacja również została potwierdzona w badaniach jakościowych, w których uznano tereny zieleni jako zaniedbane.

Wprowadzenie programów edukacyjnych i zachęt do bardziej ekologicznych zachowań mogłoby poprawić tę sytuację.

Problemy techniczne

Budynki w kwartale wymagają pilnych działań modernizacyjnych. Ich obecny stan wskazuje na konieczność przeprowadzenia termomodernizacji, co pozwoliłoby na zwiększenie efektywności energetycznej oraz poprawę komfortu mieszkańców. Ponadto, źródła ogrzewania w budynkach powinny zostać wymienione na niskoemisyjne, aby ograniczyć negatywny wpływ na środowisko i poprawić jakość powietrza w okolicy.

W badaniu jakościowym warunki mieszkaniowe na podobozarach rewitalizacji oceniane są jako złe. Wskazuje na to przede wszystkim zły stan techniczny budynków mieszkalnych, przestarzała infrastruktura oraz niewystarczający dostęp do nowoczesnych mediów i multimedii. Najbliższe otoczenie budynków jest często zaniedbane, słabo zagospodarowane, co dodatkowo pogarsza jakość życia mieszkańców.

Wprowadzenie dofinansowań na wymianę źródeł ciepła oraz modernizację budynków mogłoby znacząco poprawić warunki życia w tej części Cielądza.

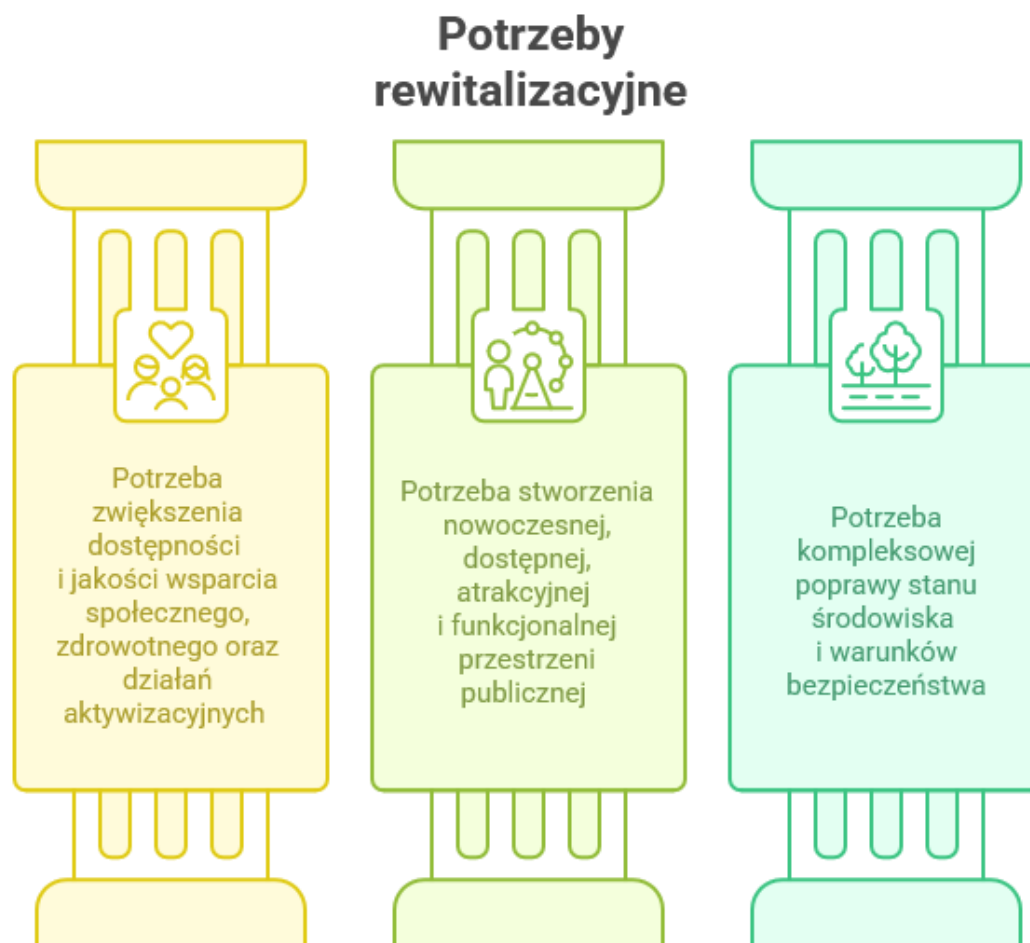
Rysunek 3. Budynki wymagające termomodernizacji w części jednostki Cielądz

Źródło: dokumentacja fotograficzna Urzędu Gminy w Cielądzu

4.6. Potrzeby rewitalizacyjne

Przeprowadzone analizy wykazały, że na obszarze rewitalizacji występują potrzeby rewitalizacyjne, na które odpowiedź powinny stanowić zaplanowane w dalszej części projekty rewitalizacyjne. Wśród potrzeb określono następujące:

Źródłem **potrzeby zwiększenia dostępności i jakości wsparcia społecznego, zdrowotnego oraz działań aktywizacyjnych** jest ograniczony dostęp mieszkańców do usług publicznych i programów pomocowych, jak również niski poziom integracji społecznej. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się nasilonymi zjawiskami wykluczenia społecznego, co przejawia się w wyraźnie podwyższonych wskaźnikach korzystania z pomocy społecznej – zwłaszcza w kontekście niepełnosprawności, ubóstwa oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Szczególnie alarmujące są dane dotyczące dożywiania dzieci, które wskazują na pogarszające się warunki bytowe części rodzin.

Negatywne saldo migracji świadczy o nasilających się tendencjach wyludnieniowych, co może być pośrednim efektem braku odpowiedniego wsparcia dla mieszkańców zagrożonych marginalizacją. Jednocześnie podwyższony poziom bezrobocia, zwłaszcza wśród osób do 30. roku życia, wskazuje na konieczność wdrażania ukierunkowanych programów aktywizacji zawodowej, takich jak doradztwo zawodowe, staże czy kursy umożliwiające podniesienie kwalifikacji. Brak skutecznej interwencji w tym zakresie może prowadzić do utrwalenia

trudnej sytuacji społeczno-zawodowej mieszkańców i dalszego osłabienia potencjału lokalnych społeczności.

Źródłem **potrzeby stworzenia nowoczesnej, dostępnej, atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej** jest niedobór infrastruktury rekreacyjnej oraz niewystarczająca liczba siłowni zewnętrznych i placów zabaw. Ogranicza to możliwości aktywnego i wspólnotowego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, szczególnie dzieci, młodzież i seniorów. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się również mniejszą dostępnością przystanków komunikacji zbiorowej, co wpływa na ograniczony dostęp do transportu publicznego i może pogłębiać wykluczenie komunikacyjne, zwłaszcza wśród osób starszych, młodzieży oraz mieszkańców o niższym statusie materialnym. Dodatkowo zły stan techniczny infrastruktury drogowej wskazuje na potrzebę pilnej modernizacji i dostosowania jej do współczesnych standardów użytkowania i bezpieczeństwa.

Ważną kwestią jest także odpowiednia powierzchnia terenów zielonych, która wpływa pozytywnie na dobrostan psychofizyczny mieszkańców – zieleń miejska działa relaksująco, wspomaga integrację społeczną i zwiększa atrakcyjność przestrzeni publicznych. Niedobór takich obszarów może przyczyniać się do wzrostu poziomu stresu, pogorszenia kondycji psychicznej oraz obniżenia jakości życia, a także zniechęcać mieszkańców do spędzania czasu na świeżym powietrzu. Brak odpowiednio zagospodarowanej zieleni powoduje, że przestrzenie publiczne stają się mniej przyjazne i funkcjonalne.

Potrzeba kompleksowej poprawy stanu środowiska i warunków bezpieczeństwa wynika z problemów zdiagnozowanych w sferze środowiskowej, takich jak całkowity brak budynków użyteczności publicznej objętych termomodernizacją na analizowanym obszarze. Taki stan nie tylko zwiększa koszty eksploatacji tych obiektów, ale także wpływa na wzrost emisji zanieczyszczeń i pogorszenie jakości powietrza. Istotnym zagrożeniem zdrowotnym pozostaje także obecność wyrobów zawierających azbest, które – w przypadku braku odpowiednich działań – mogą stanowić poważne ryzyko dla mieszkańców. Powyższe czynniki obniżają subiektywne poczucie bezpieczeństwa ekologicznego i wpływają negatywnie na postrzeganie przestrzeni jako przyjaznej do życia.

5. Wizja stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja przedstawiona w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030 określa pożądany, docelowy obraz obszaru rewitalizacji, który ma zostać osiągnięty dzięki realizacji procesu odnowy. Osiągnięcie tego celu wymaga ścisłej współpracy wszystkich interesariuszy – mieszkańców, samorządu oraz partnerów życia społecznego i gospodarczego. Treść wizji została oparta zarówno na diagnozie problemów, jak i na oczekiwaniach lokalnej społeczności (podczas warsztatów). Dzięki temu odzwierciedla ona rzeczywiste potrzeby mieszkańców oraz zakłada pełne wykorzystanie potencjału obszaru.

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszary rewitalizacji – miejscami przyjaznymi i bezpiecznymi, w których mieszkańcy odnajdują szanse rozwoju zawodowego, kulturalnego i społecznego. Przestrzeń publiczna w tych obszarach jest estetyczna, dostępna i sprzyja integracji społecznej. Gospodarka lokalna oparta na małej przedsiębiorczości, akceptowalnej przez jej mieszkańców, gwarantującej stabilność ekonomiczną.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych

Wizja obszaru rewitalizacji w Gminie Cielądz została uszczegółowiona poprzez wyznaczenie celu głównego oraz trzech celów szczegółowych. Dla ich realizacji określono dziewięć kierunków działań, które wskazują typy przedsięwzięć i inicjatyw koniecznych do wywołania pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji.

Celem głównym rewitalizacji w Gminie Cielądz jest **stworzenie zintegrowanego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska życia na obszarze rewitalizacji poprzez aktywizację mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości i usług, poprawę jakości oraz funkcjonalności przestrzeni publicznych, a także ochronę zasobów przyrodniczych.**

Cele szczegółowe koncentrują się na trzech aspektach: kapitale społecznym, przestrzeni publicznej oraz jakości środowiska.

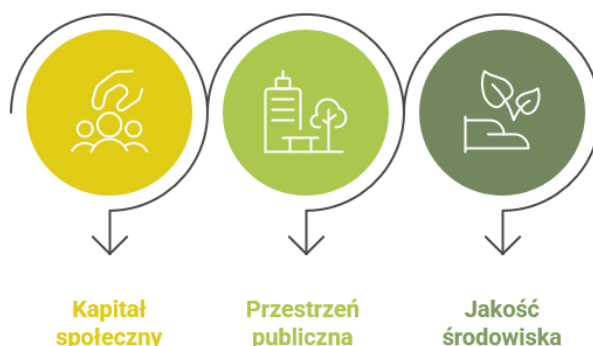

Tabela 14. Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych

Cel	Kierunek działania
Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej oraz wszechstronny rozwój mieszkańców dzięki poszerzaniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej na obszarze rewitalizacji.	1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez tworzenie warunków wzmacniających kapitał społeczny, integrację społeczną oraz poczucie tożsamości lokalnej.
	1.2. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym poprzez wspieranie przedsięwzięć kulturalnych i rekreacyjnych, w tym promujących historię i tradycję.
	1.3. Kreowanie warunków do rozwoju poprzez realizację działań edukacyjnych i aktywizacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym również młodzieży oraz seniorów.
Cel 2. Kreowanie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez jej uporządkowanie i poprawę układu funkcjonalnego, rozwój infrastruktury oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.	2.1. Kreowanie oraz poprawa estetyki i jakości przestrzeni oraz terenów publicznych poprzez renowację i adaptację do nowych funkcji obiektów, placów, skwerów i dróg na obszarze rewitalizacji.
	2.2. Poprawa dostępności przestrzeni publicznych oraz wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa poprzez likwidację barier architektonicznych oraz budowę i modernizację infrastruktury nakierowanej na usługi publiczne.
	2.3. Poprawa funkcjonalności obszaru rewitalizacji w kierunku zwiększenia wysokiej jakości usług publicznych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznych w sposób służący zaspokajaniu potrzeb mieszkańców.
Cel 3. Kompleksowa poprawa jakości środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez działania infrastrukturalne oraz zwiększanie świadomości ekologicznej.	3.1. Podnoszenie walorów przyrodniczych i rekreacyjnych obszaru poprzez jednoczesne kształtowanie nowych parków i skwerów oraz dbałość o estetykę i funkcjonalność terenów już istniejących.
	3.2. Kreowanie warunków do realizacji powszechnej edukacji ekologicznej na obszarze rewitalizacji poprzez działania edukacyjne.
	3.3. Wdrażanie rozwiązań sprzyjających gospodarce niskoemisyjnej poprzez modernizację źródeł ciepła, montaż instalacji OZE oraz termomodernizację.

7. Opis powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

Rewitalizacja to proces o charakterze lokalnym, będący odpowiedzią na zidentyfikowane zjawiska kryzysowe. Ponieważ dokumenty strategiczne – ich cele i kierunki działań – opracowywane są z myślą o rozwiązywaniu problemów występujących na danym obszarze, powinny pozostawać ze sobą spójne. W niniejszym rozdziale przedstawiono zgodność programu z dokumentami strategicznymi obowiązującymi na szczeblu lokalnym, ponadlokalnym i regionalnym.

Analizę powiązań pomiędzy programem a dokumentami strategicznymi i planistycznymi właściwymi dla gminy przeprowadzono na poziomie poszczególnych założeń tych dokumentów. Porównano m.in. cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań oraz priorytety, w zależności od specyfiki danego dokumentu. Wyniki tej analizy wskazują na wysoki poziom zgodności celów programu z obowiązującymi strategiami i planami, co dowodzi, że planowana rewitalizacja jest integralną częścią lokalnej polityki rozwoju. Spójność programu z innymi dokumentami strategicznymi sprzyja wzajemnemu wzmocnianiu ich efektów.

Warto podkreślić, że przedsięwzięcia przewidziane w ramach programu mają na celu rozwiązanie konkretnych problemów dotyczących mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ich realizacja nie tylko wesprze realizację celów strategicznych ujętych w innych dokumentach, ale również stanie się dodatkowym impulsem rozwojowym dla całej Gminy Cielądz i jej społeczności lokalnej.

7.1. Strategia rozwoju gminy

Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020

Ostatnio obowiązującą w gminie strategią rozwoju była *Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020*. Dokument ten został przyjęty uchwałą nr XXXV/167/2013 z dnia 29 października 2013 r., a następnie dwukrotnie zmieniony: uchwałą nr XXXIX.191.2014 Rady Gminy Cielądz z dnia 24 lutego 2014 roku oraz uchwałą nr XXVIII/178/17 Rady Gminy Cielądz z dnia 28 czerwca 2017.

Strategia określa długofalowe kierunki rozwoju gminy i wskazuje konkretne działania, mające przyczynić się do jej rozwoju. Opracowanie stanowi ponadto narzędzie wyznaczające ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. W dokumencie wyznaczono następujące cele:

- **Cel strategiczny 1. Rozwój społeczno-gospodarczy** – dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: wspieranie aktywności oświatowej, kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej; integracja społeczności lokalnej; rozwój postaw przedsiębiorczych.

- **Cel strategiczny 2. Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska naturalnego** – dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej; poprawa infrastruktury środowiska naturalnego; rozwój osadnictwa.
- **Cel strategiczny 3. Wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju turystyki. Turystyka bliska tradycji** – dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: zagospodarowanie turystyczne gminy; promocja zintegrowanej oferty turystycznej.

Stopień powiązania założeń obu dokumentów, a tym samym ich zgodność, zaprezentowano w kolejnej tabeli.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030				
		Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej oraz wszechstronny rozwój mieszkańców dzięki poszerzaniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej na obszarze rewitalizacji.	Cel 2. Kreowanie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez jej uporządkowanie i poprawę układu funkcjonalnego, rozwój infrastruktury oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.	Cel 3. Kompleksowa poprawa jakości środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez działania infrastrukturalne oraz zwiększanie świadomości ekologicznej.
Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014-2020	Cel 1. Rozwój społeczno-gospodarczy	X	X	
	Cel 2. Rozwój przestrzenny i ochrona środowiska naturalnego		X	X
	Cel 3. Wykorzystanie lokalnego potencjału do rozwoju turystyki.	X	X	X
	Turystyka bliska tradycji			

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025–2030 pozostają w pełnej spójności z kierunkami wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2014–2020, rozwijając i aktualizując przyjęte w niej cele w kontekście współczesnych wyzwań społecznych, przestrzennych i środowiskowych. Działania ujęte w celu rewitalizacji nr 1, ukierunkowane na budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej, wprost realizują założenia pierwszego celu strategicznego Strategii, obejmującego wspieranie aktywności oświatowej, kulturalnej i sportowej, integrację społeczności lokalnej oraz rozwój postaw przedsiębiorczych. Poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, aktywizację mieszkańców oraz rozwój oferty kulturalno-edukacyjnej, Gminny Program Rewitalizacji wzmacnia lokalny potencjał społeczny, stanowiąc kontynuację działań ujętych w Strategii. Jednocześnie cel rewitalizacji nr 2, koncentrujący się na kreowaniu estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej, ściśle koresponduje z celem strategicznym 2, zakładającym modernizację infrastruktury technicznej, poprawę infrastruktury środowiskowej oraz rozwój osadnictwa. Planowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji działania infrastrukturalne, renowacyjne i modernizacyjne przyczynią się do

poprawy jakości przestrzeni publicznej oraz zwiększenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji, wzmacniając ład przestrzenny gminy. Tak samo cel rewitalizacji nr 3, dotyczący kompleksowej poprawy jakości środowiska, wspiera realizację wyznaczonych celów Strategii Rozwoju Gminy poprzez przedsięwzięcia na rzecz gospodarki niskoemisyjnej, ochrony przyrody oraz edukacji ekologicznej. Dodatkowo, realizacja wszystkich celów Gminnego Programu Rewitalizacji pośrednio przyczynia się do osiągnięcia celu strategicznego 3 Strategii. W efekcie, Gminny Program Rewitalizacji stanowi naturalną kontynuację i rozwinięcie kierunków działań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Cielądz, wzmacniając ich realizację w perspektywie 2025–2030.

Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035

W dniu 10 lutego 2025 roku Gmina Cielądz przystąpiła do opracowania nowej strategii rozwoju – prace w tym zakresie zostały poprzedzone uchwałą nr VII/52/25 Rady Gminy Cielądz z dnia 10 lutego 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035* oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii rozwoju, w tym trybu konsultacji.

Wstępnie w dokumencie zaprojektowano następujące założenia:

- **Cel strategiczny 1. Wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, kultury, edukacji i sportu.** Koncentruje się na wzmacnianiu kapitału społecznego, inwestycjach w edukację oraz rozwijaniu lokalnej tożsamości i integracji mieszkańców. Szczególną rolę przypisuje się aktywizacji dzieci i młodzieży, tworzeniu warunków do partycypacji społecznej oraz wspieraniu instytucji kultury i organizacji obywatelskich
- **Cel strategiczny 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego.** Zakłada pobudzenie gospodarcze gminy poprzez wspieranie mikroprzedsiębiorstw, rozwój sektora agroturystycznego i aktywne przyciąganie inwestycji. Założono również działania służące tworzeniu przyjaznego otoczenia biznesowego, promowaniu lokalnych produktów oraz rozwoju atrakcyjnej oferty turystycznej, wpisującej się w potencjał dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczych
- **Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego.** Skupia się na poprawie gospodarki wodno-ściekowej, wspieraniu odnawialnych źródeł energii, zwiększaniu efektywności energetycznej, ochronie lokalnych zasobów przyrodniczych oraz kształtowaniu postaw proekologicznych wśród mieszkańców. Działania te są również odpowiedzią na zmiany klimatyczne oraz potrzebę budowania odporności środowiskowej gminy.
- **Cel strategiczny 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej.** Uwzględniono tu również działania na rzecz poprawy dostępności cyfrowej, rozwoju przestrzeni publicznych i wsparcia mobilności mieszkańców. Realizacja tego celu umożliwi podniesienie standardów życia, a jednocześnie zwiększy atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną Gminy Cielądz.

- **Cel strategiczny 5. Rozwój nowoczesnych usług publicznych.** Szczególny nacisk kładzie na cyfryzację procesów administracyjnych, rozwój e-usług, systemy informacji przestrzennej oraz wdrażanie innowacyjnych form kontaktu z mieszkańcami. Kluczowe znaczenie mają również działania wspierające włączenie cyfrowe, profilaktykę zdrowotną, usługi opiekuńcze oraz transparentne zarządzanie zasobami publicznymi.

Stopień powiązania założeń obu dokumentów, a tym samym ich zgodność, zaprezentowano w kolejnej tabeli.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030				
Strategia Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026-2035		Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej oraz wszechstronny rozwój mieszkańców dzięki poszerzaniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej na obszarze rewitalizacji.	Cel 2. Kreowanie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez jej uporządkowanie i poprawę układu funkcjonalnego, rozwój infrastruktury oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.	Cel 3. Kompleksowa poprawa jakości środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez działania infrastrukturalne oraz zwiększanie świadomości ekologicznej.
	Cel 1. Wspieranie rozwoju społeczności lokalnej, kultury, edukacji i sportu	X	X	
	Cel 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego.	X	X	X
	Cel 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego		X	X
	Cel 4. Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej	X	X	X
	Cel 5. Rozwój nowoczesnych usług publicznych	X	X	

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025–2030 są w pełni zgodne z kierunkami wyznaczonymi w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Cielądz na lata 2026–2035, a oba dokumenty wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójną koncepcję rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Cele rewitalizacji w bezpośredni sposób wspierają realizację celu strategicznego 1, koncentrującego się na wzmacnianiu kapitału społecznego, rozwoju edukacji, kultury i sportu. Kierunki działań rewitalizacyjnych, takie jak poszerzanie oferty edukacyjnej i kulturalnej, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu czy wspieranie inicjatyw lokalnych, wzmacniają aktywność mieszkańców i integrację społeczną, stanowią podstawę długofalowego rozwoju społecznego. Równocześnie program przyczynia się do realizacji celu strategicznego nr 2, ukierunkowanego na rozwój przedsiębiorczości i turystyki – dzięki poprawie estetyki przestrzeni publicznych, odnowie zdegradowanych obiektów, tworzeniu atrakcyjnego otoczenia dla inwestycji oraz wspieraniu promocji lokalnych produktów i inicjatyw. Bardzo silna zbieżność występuje również z celem strategicznym nr 3,

dotyczącym ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. Działania takie jak termomodernizacja, modernizacja źródeł ciepła, rozwój OZE czy edukacja ekologiczna wprost wspierają założenia strategii w zakresie poprawy jakości środowiska naturalnego. Jednocześnie cele ujęte w programie są zbieżne z celem strategicznym nr 4, odnoszącym się do rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej oraz społecznej – poprzez działania związane z poprawą funkcjonalności przestrzeni publicznych, likwidacją barier architektonicznych i rozwojem infrastruktury usługowej. Pośrednie powiązanie występuje z celem strategicznym nr 5, obejmującym rozwój nowoczesnych usług publicznych i cyfryzację. Choć rewitalizacja nie koncentruje się bezpośrednio na działaniach technologicznych, przewiduje wdrażanie rozwiązań sprzyjających partycypacji społecznej i komunikacji elektronicznej, wspierając ideę transparentności i włączenia cyfrowego mieszkańców. W efekcie Gminny Program Rewitalizacji stanowi instrument wdrażania celów Strategii Rozwoju Gminy Cielądz 2026–2035, przekładając jej strategiczne założenia na konkretne, lokalne działania rewitalizacyjne o charakterze społecznym, infrastrukturalnym i środowiskowym.

7.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cielądz na lata 2023-2030

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na gminy obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cielądz na lata 2023-2030* została przyjęta uchwałą nr XL/274/23 Rady Gminy Cielądz z dnia 30 marca 2023 r. Opracowanie to jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego – podstawową intencją utworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji mieszkańców danej gminy (osób, rodzin).

W dokumencie określono następujące cele:

- **Cel strategiczny nr I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin; wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych – rozszerzenie oferty placówek opiekuńczo-wychowawczych; zapobieganie i zwalczanie w przemocy w rodzinie; wspieranie rodzin wielodzietnych; wspieranie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem; edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną.
- **Cel strategiczny nr II. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych; aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym; aktywizacja i pomoc seniorom; wsparcie osób ubogich;

przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną; zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych.

- **Cel strategiczny nr III. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej; promocja społeczeństwa obywatelskiego; rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności; wsparcie i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorujących; ograniczanie zjawisk uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem problemu alkoholizmu; upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia; wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.

Stopień powiązania założeń obu dokumentów, a tym samym ich zgodność, zaprezentowano w kolejnej tabeli.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030				
		Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej oraz wszechstronny rozwój mieszkańców dzięki poszerzaniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej na obszarze rewitalizacji.	Cel 2. Kreowanie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez jej uporządkowanie i poprawę układu funkcjonalnego, rozwój infrastruktury oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.	Cel 3. Kompleksowa poprawa jakości środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez działania infrastrukturalne oraz zwiększanie świadomości ekologicznej.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cielądz na lata 2023-2030	Cel 1. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych	X	X	
	Cel 2. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	X	X	
	Cel 3. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo	X	X	X

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025–2030 są w wysokim stopniu spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cielądz na lata 2023–2030, a podejmowane w ramach programu działania stanowiąc będą istotne narzędzie wdrażania jej celów strategicznych. Szczególnie silne powiązania występują z celem strategicznym nr 1, ukierunkowanym na rozwój systemu wsparcia rodziny. Cele rewitalizacji zakładają m.in. działania integracyjne, edukacyjne i kulturalne, które wspierają funkcje wychowawcze rodzin, zapobiegają izolacji społecznej oraz wzmacniają więzi międzypokoleniowe. Bardzo silna zbieżność widoczna jest również z celem strategicznym nr 2, dotyczącym aktywizacji i integracji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Kierunki działań rewitalizacyjnych zakładają przeciwdziałanie ubóstwu i marginalizacji, wspieranie

aktywności zawodowej i społecznej osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i seniorów, a także promowanie postaw obywatelskich i wolontariatu. Cele rewitalizacji, ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego, edukacji i kultury, bezpośrednio wspierają też realizację Celu strategicznego nr 3, którego osiągnięcie wiąże się z budowaniem świadomego, aktywnego i zdrowego społeczeństwa. W ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. inicjatywy promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, integrację międzypokoleniową, a także edukację ekologiczną i społeczną. W efekcie, Gminny Program Rewitalizacji uzupełnia i wzmacnia zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowiąc jej praktyczne narzędzie realizacyjne w wymiarze lokalnym.

7.3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Cielądz

Pierwsze *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Cielądz* opracowano w 2000 r. – dokument został przyjęty uchwałą nr XXI/127/2000 Rady Gminy Cielądz z dnia 15 listopada 2000 r. Druga edycja studium została opracowana po ocenie aktualności przyjętej polityki rozwoju przestrzennego obszaru gminy – zaktualizowany dokument został przyjęty uchwałą nr XXXV/166/2013 Rady Gminy Cielądz z dnia 29 października 2013 r.

Dokument określa cele i kierunki polityki przestrzennej, jakie będzie realizować samorząd na obszarze gminy. Nadrzędnym celem określonym w studium jest kształtowanie obszaru jako dynamicznie rozwijającego się, wielofunkcyjnego i zintegrowanego z regionem ośrodka gminnego:

- dbającego o wzrost poziomu życia mieszkańców,
- chroniącego wartości historyczne i przyrodnicze,
- tworzącego sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości,
- tworzącego sprzyjające warunki dla rozwoju rekreacji niedzielnej,
- wspierającego rozwój szkolnictwa, kultury oraz sportu,
- otwartego dla inwestorów.

W studium określono ponadto następujące cele główne rozwoju społecznego i gospodarczego: utrzymanie optymalnego poziomu warunków gospodarowania w obszarach rolniczej sfery produkcyjnej; zrównoważenie rozwoju gminy w zakresie ekologicznym i funkcjonalnym; rozwój węzłowych ośrodków sieci osadniczej gminy w zakresie mieszkalnictwa i miejsc pracy; określenie warunków i stymulowanie rozwoju sfery usług rolniczych i społecznych ze szczególnym uwzględnieniem obszaru wsi Cielądz.

Dla realizacji celów studium przyjęto szczegółowe zasady zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do gospodarowania przestrzenią:

- racjonalizacja wykorzystania przestrzeni i oszczędnej gospodarki zasobami poprzez intensyfikację użytkowania terenów
- minimalizacja konfliktów funkcjonalno-przestrzennych a w szczególności wywołujących negatywne skutki środowisko,

- dążenia do wielofunkcyjności poszczególnych obszarów zabudowy, zmniejszającej potrzeby transportowe i integrującej przestrzennie, społecznie i kulturowo.

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz pozostają w wysokim stopniu spójne z kierunkami polityki przestrzennej określonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Cielądz. Oba dokumenty koncentrują się na zrównoważonym rozwoju przestrzennym i społecznym, ukierunkowanym na poprawę jakości życia mieszkańców, ochronę dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz wzmacnianie funkcji gospodarczych i rekreacyjnych gminy. Cele rewitalizacji w zakresie budowania kapitału społecznego, rozwoju oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej wpisują się w założenia Studium dotyczące wspierania szkolnictwa, kultury i sportu, a także kształtowania zintegrowanego ośrodka gminnego dbającego o rozwój społeczny. Kierunki działań rewitalizacyjnych związane z poprawą estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz modernizacją infrastruktury technicznej i społecznej wspierają realizację celów Studium w zakresie racjonalnego i zrównoważonego gospodarowania przestrzenią, minimalizacji konfliktów funkcjonalno-przestrzennych oraz tworzenia wielofunkcyjnych obszarów zabudowy. Ponadto, kierunki działań rewitalizacyjnych ukierunkowane na poprawę jakości środowiska i rozwój zielonej infrastruktury są spójne z zasadami ochrony walorów przyrodniczych i dążeniem do równowagi ekologicznej, określonymi w Studium. W efekcie, Gminny Program Rewitalizacji stanowi praktyczne narzędzie wdrażania polityki przestrzennej gminy, wspierając jej długofalową wizję rozwoju jako zrównoważonego, otwartego i przyjaznego mieszkańcom ośrodka lokalnego.

7.4. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Rawskiego – Strategia Rozwoju na lata 2014-2020

Ostatnio obowiązującym dokumentem strategicznym na szczeblu powiatowym był *Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Rawskiego – Strategia Rozwoju na lata 2014-2020*. Opracowanie zostało przyjęte uchwałą nr XXXIX/253/2014 Rady Powiatu Rawskiego z dnia 30 października 2014 r. Dokument ten stanowi diagnostyczno-planistyczne opracowanie, służące usystematyzowaniu aktywności Powiatu oraz strategicznemu zaplanowaniu celów i projektów na rzecz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju powiatu.

W strategii określono następujące cele strategiczne:

- 1. Wzmocnienie integracji funkcjonalno-przestrzennej Powiatu w celu wykorzystania walorów położenia i poprawy jego pozycji konkurencyjnej w regionie.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego opracowano następujące cele operacyjne: poprawa zagospodarowania komunikacyjnego w zakresie ilości i stanu technicznego dróg; podejmowanie działań władz powiatowych i lokalnych w gminach mających na celu określenie głównych potrzeb w zakresie opracowania systemu funkcjonalno-przestrzennego; opracowanie strategii lobbingu mającego na celu lepsze wykorzystanie walorów położenia; integracja sił i środowisk gospodarczych, politycznych i społecznych na rzecz tworzenia tożsamości powiatu i budowy jego konkurencyjnej pozycji; rozwój

- ponadpowiatowych funkcji oraz umocnienie roli i znaczenia powiatu i jego stolicy na terenie historycznego obszaru ziemi rawskiej.
2. **Zróżnicowanie struktury gospodarczej Powiatu w oparciu o istniejące zasoby i tradycje oraz nowoczesne rodzaje działalności będące nośnikiem rozwoju gospodarczego.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego opracowano następujące cele operacyjne: działania na rzecz rozwoju, modernizacji i restrukturyzacji rolnictwa; mobilizacja kapitału lokalnego i pozyskanie inwestorów zewnętrznych.
 3. **Rozwój kapitału ludzkiego, aktywizacja rynku pracy, dostosowywanie metod zarządzania Powiatem i procesów w nim zachodzących do gospodarowania w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego opracowano następujące cele operacyjne: działania na rzecz dostosowania szkolnictwa do potrzeb lokalnego i ponadlokalnego rynku pracy oraz wyrównywania szans edukacyjnych młodzieży; promocja działań na rzecz przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy; działania na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych; realizacja projektu Edukacyjne Wrota Regionu Łódzkiego.
 4. **Zagospodarowanie infrastrukturalne Powiatu adekwatne do potrzeb jednostek gospodarczych i ludności.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego opracowano następujące cele operacyjne: wspieranie działań władz lokalnych w zakresie negocjacji z indywidualnymi gestorami sieci; pozyskanie we współpracy z samorządami lokalnymi pozabudżetowych środków na realizację inwestycji z zakresu infrastruktury.
 5. **Wzmocnienie ekosystemu Powiatu w celu wykorzystania walorów środowiska dla rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego opracowano następujące cele operacyjne: poprawa stanu środowiska w Powiecie; rozwój bazy turystycznej pozwalający na pełniejsze wykorzystanie walorów turystycznych Powiatu; wykreowanie powiatu rawskiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie.
 6. **Poprawa warunków życia mieszkańców.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego opracowano następujące cele operacyjne: poprawa sytuacji ludności znajdującej się w najtrudniejszej sytuacji życiowej; przeciwdziałanie wraz z PCPR, GOPS, MOPS, Policją, placówkami oświatowymi i medycznymi patologii społecznej wśród młodzieży; poprawa stanu zdrowotności społeczeństwa oraz jakości i dostępności do usług medycznych; poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

Stopień powiązania założeń obu dokumentów, a tym samym ich zgodność, zaprezentowano w kolejnej tabeli.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030			
	Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej oraz wszechstronny rozwój mieszkańców dzięki poszerzaniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej na obszarze rewitalizacji.	Cel 2. Kreowanie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez jej uporządkowanie i poprawę układu funkcjonalnego, rozwój infrastruktury oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.	Cel 3. Kompleksowa poprawa jakości środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez działania infrastrukturalne oraz zwiększanie świadomości ekologicznej.
Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Rawskiego – Strategia Rozwoju na lata 2014-2020	Cel 1. Wzmocnienie integracji funkcjonalno-przestrzennej Powiatu w celu wykorzystania walorów położenia i poprawy jego pozycji konkurencyjnej w regionie	X	X
	Cel 2. Zróżnicowanie struktury gospodarczej Powiatu w oparciu o istniejące zasoby i tradycje oraz nowoczesne rodzaje działalności będące nośnikiem rozwoju gospodarczego	X	X
	Cel 3. Rozwój kapitału ludzkiego, aktywizacja rynku pracy, dostosowywanie metod zarządzania Powiatem i procesów w nim zachodzących do gospodarowania w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej	X	
	Cel 4. Zagospodarowanie infrastrukturalne Powiatu adekwatne do potrzeb jednostek gospodarczych i ludności		X
	Cel 5. Wzmocnienie ekosystemu Powiatu w celu wykorzystania walorów środowiska dla rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu	X	X
	Cel 6. Poprawa warunków życia mieszkańców	X	X

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz pozostają w szerokiej zgodności z celami określonymi w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Rawskiego – Strategii Rozwoju na lata 2014–2020. Cele i kierunki działań programu przyczyniają się do realizacji priorytetów powiatowych w zakresie integracji funkcjonalno-przestrzennej, rozwoju gospodarczego, wzmocnienia kapitału ludzkiego oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Działania podejmowane w ramach celu rewitalizacji nr 1, dotyczące budowania kapitału społecznego, integracji i aktywizacji mieszkańców, wspierają realizację powiatowych kierunków związanych z rozwojem kapitału ludzkiego, aktywizacją rynku pracy, przeciwdziałaniem wykluczeniu

społecznemu i poprawą jakości życia. Cel rewitalizacji nr 2, koncentrujący się na kształtowaniu estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej, jest silnie powiązany z celami strategii powiatowej dotyczącymi zagospodarowania infrastrukturalnego oraz poprawy układu komunikacyjnego, co w efekcie sprzyja integracji funkcjonalno-przestrzennej i zwiększaniu atrakcyjności inwestycyjnej obszaru. Z kolei cel rewitalizacji nr 3, ukierunkowany na poprawę jakości środowiska i wdrażanie rozwiązań proekologicznych, wpisuje się w cele Strategii Powiatu w zakresie wzmocnienia ekosystemu, ochrony środowiska oraz wykorzystania jego walorów w rozwoju gospodarczym i turystycznym. Wspólne dla obu dokumentów jest dążenie do zrównoważonego, wielowymiarowego rozwoju społeczno-gospodarczego, opartego na partnerskiej współpracy samorządów i lokalnych środowisk. Gminny Program Rewitalizacji stanowi więc ważny element realizacji polityki rozwoju powiatu, wspierając realizację jego strategicznych celów w wymiarze lokalnym.

7.5. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Proces rewitalizacji powinien być zgodny z założeniami strategicznymi na poziomie regionalnym. Najważniejszym dokumentem samorządu województwa jest *Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030*. Opracowanie to określa wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Strategia stanowi odpowiedź władz regionu na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

W strategii przyjęto następujące trzy cele strategiczne:

- **Cel strategiczny nr 1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego; podnoszenie jakości kapitału ludzkiego; wsparcie rozwoju MŚP; rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności.
- **Cel strategiczny nr 2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: rozwój kapitału społecznego; poprawa stanu zdrowia mieszkańców; ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego.
- **Cel strategiczny nr 3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.** Dla osiągnięcia tego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne: adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska; ochrona i kształtowanie krajobrazu; zwiększenie dostępności transportowej; nowoczesna energetyka w województwie; racjonalizacja gospodarki odpadami; zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych.

Stopień powiązania założeń obu dokumentów, a tym samym ich zgodność, zaprezentowano w kolejnej tabeli.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030				
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030		Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej oraz wszechstronny rozwój mieszkańców dzięki poszerzaniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej na obszarze rewitalizacji.	Cel 2. Kreowanie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez jej uporządkowanie i poprawę układu funkcjonalnego, rozwój infrastruktury oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.	Cel 3. Kompleksowa poprawa jakości środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez działania infrastrukturalne oraz zwiększanie świadomości ekologicznej.
	Cel 1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	X		X
	Cel 2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans	X	X	
	Cel 3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń		X	X

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz są spójne z priorytetami rozwojowymi określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Działania zaplanowane w ramach celu rewitalizacji nr 1, dotyczące wzmacniania kapitału społecznego, aktywizacji mieszkańców, rozwoju oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej, w pełni wspierają realizację celu strategicznego nr 2 poprzez budowanie społeczeństwa obywatelskiego, przeciwdziałanie wykluczeniu oraz rozwój kompetencji społecznych i kulturowych mieszkańców regionu. Jednocześnie działania w zakresie poprawy dostępności przestrzeni publicznych, rewitalizacji obiektów i terenów, a także rozwoju infrastruktury technicznej, ujęte w celu rewitalizacji nr 2, stanowią rozwinięcie i uszczegółowienie celu strategicznego nr 3. Cel rewitalizacji nr 3, poświęcony poprawie jakości środowiska i promowaniu postaw proekologicznych, pozostaje natomiast w bezpośrednim związku z kierunkami działań strategicznych województwa w zakresie adaptacji do zmian klimatu, rozwoju odnawialnych źródeł energii, racjonalnej gospodarki zasobami i kształtowania krajobrazu. Ponadto, poprzez wzmacnianie kapitału ludzkiego, rozwój kompetencji mieszkańców oraz wspieranie inicjatyw lokalnych, program przyczynia się pośrednio do realizacji celu strategicznego nr 1, zwłaszcza w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, aktywizacji zawodowej i wzrostu innowacyjności. W efekcie Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz wspiera kompleksowo realizację założeń Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego, wpisując się w jej cele gospodarcze, społeczne i przestrzenno-środowiskowe.

7.6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego

Założenia rewitalizacji powinny być również zgodne z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Ten przyjęty został uchwałą nr LV/679/18 Sejmiku

Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Łodzi*. Plan zagospodarowania przestrzennego jest wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa i odgrywa istotną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Dokument określa cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu w perspektywie długookresowej.

Plan określa założenia rozwojowe dla dziewięciu sfer działań (osadnictwa, transportu, infrastruktury technicznej, środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego, turystyki i rekreacji, krajobrazu i ładu przestrzennego, obronności i bezpieczeństwa publicznego, obszarów funkcjonalnych) – dla każdej sfery opracowano cel szczegółowy. Łącznie dokument wyznacza następujące cele szczegółowe:

- I. Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym.
- II. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej.
- III. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej.
- IV. Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego.
- V. Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym.
- VI. Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej.
- VII. Region o krajobrazie wysokiej jakości.
- VIII. Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego.
- IX. Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz pozostają w pełnej zgodności z celami określonymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, wspierając ich praktyczną realizację w wymiarze lokalnym. Kierunki działań ujęte w ramach celu rewitalizacji nr 1, ukierunkowane na wzmacnianie kapitału społecznego, integrację mieszkańców, rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej oraz kształtowanie tożsamości lokalnej, przyczyniają się do realizacji celu IX poprzez aktywizację społeczności i włączenie ich w proces rozwoju gminy, a także do celu V, dzięki inicjatywom pielęgnującym lokalne tradycje i wartości. Cel rewitalizacji nr 2, dotyczący kształtowania estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej, bezpośrednio wspiera realizację celów I, II oraz VII. Natomiast kierunki działań określone w celu rewitalizacji nr 3, związane z ochroną środowiska, promocją postaw proekologicznych, rozwojem OZE i poprawą efektywności energetycznej, są spójne z celami IV oraz III, przyczyniając się do wdrażania zasad gospodarki niskoemisyjnej i zrównoważonego rozwoju. Ponadto GPR, poprzez elementy dotyczące poprawy bezpieczeństwa i jakości przestrzeni, wpisuje się w założenia celu VIII – Regionu o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego. W rezultacie Gminny Program Rewitalizacji stanowi istotny komponent realizacji kierunków przestrzenno-funkcjonalnych wyznaczonych w Planie Województwa, wspierając równowagę społeczną, gospodarczą i środowiskową regionu.

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W niniejszym rozdziale przedstawiono charakterystykę kluczowych projektów rewitalizacyjnych zgłoszonych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030. Zaprezentowano także ogólne założenia dotyczące ich realizacji, wynikające z obowiązujących przepisów prawa – w szczególności odnoszących się do ochrony przyrody, ochrony zabytków oraz innych regulacji istotnych dla planowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych. Proces zgłaszania i wyboru przedsięwzięć, oparty na aktywnym udziale interesariuszy, został opisany w rozdziale poświęconym mechanizmom partycypacji społecznej.

8.1. Założenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane z uwzględnieniem założeń z zakresu bezpieczeństwa pożarowego, ochrony zabytków, ochrony przyrody, infrastruktury technicznej elektroenergetycznej i infrastruktury telekomunikacyjnej, co zaprezentowano w dalszej części niniejszego rozdziału.

Bezpieczeństwo pożarowe

W odniesieniu do projektów infrastrukturalnych stosowane będą zagadnienia mające wpływ na stan bezpieczeństwa pożarowego, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124, poz. 1030). Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą indywidualnie weryfikowane pod tym kątem na późniejszym etapie, przed ich wdrożeniem. Gdy będzie to zasadne, zapewnione zostaną:

- dostępność wody do celów przeciwpożarowych dla obiektów (z urządzeń zaopatrujących ludność w wodę), zgodnie z regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – Dz. U. z 2023 r. poz. 537 ze zm.).
- droga pożarowa o utwardzonej nawierzchni, umożliwiająca dojazd pojazdów jednostek ratowniczo-gaśniczych do budynków i obiektów o każdej porze roku.

Ponadto, realizując przedsięwzięcia rewitalizacyjne, szczególną uwagę należy zwrócić na lokalizację budynków i obiektów – na odległości między nimi.

Ochrona zabytków

Należy podkreślić, że ewentualne planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące obiekty lub obszary zabytkowe prowadzone będą zgodnie z zasadami ochrony zabytków, tzn. zostaną rozpatrzone indywidualnie przez Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na etapie uzyskiwania stosownych pozwoleń i uzgodnień przez właścicieli tychże obiektów.

W przypadku obiektów oraz obszarów wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego, wymagają one odrębnych pozwoleń konserwatorskich na działania wymienione w art. 36 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292). Natomiast obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków wymagają wcześniejszych uzgodnień z Łódzkim Konserwatorem Zabytków na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 418). Oznacza to zatem, że dla obiektów i obszarów zabytkowych obowiązują odrębne przepisy, a prace w ich obrębie mogą zostać wykonane po uzyskaniu wymaganych pozwoleń lub uzgodnień konserwatorskich wg. ww. ustaw.

Reasumując, inwestycje prowadzone na obszarach oraz w zabytkach objętych ww. formami ochrony konserwatorskiej rozpatrywane będą więc indywidualnie, a prace w ich obrębie będą mogły zostać wykonane dopiero po uzyskaniu stosownych pozwoleń lub uzgodnień konserwatorskich wg ww. ustaw.

Ochrona przyrody

Postanowienia niniejszego programu, w tym zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizowane będą zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a zatem także z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1940, z późn. zm.).

Na terenie gminy znajdują się pomniki przyrody. W przypadku konieczności realizacji działań rewitalizacyjnych w sposób prowadzący do naruszenia zakazów obowiązujących w stosunku do pomników przyrody należy uzyskać stosowne zezwolenia (art. 44 ust. 3 ww. ustawy o ochronie przyrody), a w przypadku konieczności wycinki drzew – uprzednio znieść ochronę pomnikową.

Z kolei w przypadku inwestycji prowadzonych w obrębie istniejących obiektów budowlanych (takich jak np. prace remontowe elewacji), konieczne jest przestrzeganie wytycznych do prowadzenia tego rodzaju prac w aspekcie ochrony ptaków oraz nietoperzy i ich siedlisk. Mając na uwadze możliwość zniszczenia siedlisk gatunków chronionych w trakcie prowadzonych prac budowlanych, drogowych czy remontowych (w szczególności w związku z planowanymi inwestycjami prowadzonymi w obrębie istniejących obiektów budowlanych, m.in. działań termomodernizacyjnych lub prac remontowych dachu i/lub elewacji), należy przewidzieć stosowanie działań minimalizujących i kompensacyjnych, takich jak:

- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych przed rozpoczęciem prac (np. uprzednie zinwentaryzowanie gatunków zasiedlających budynek),
- dostosowanie terminów przeprowadzenia robót do cyklu życiowego zwierząt, tj. realizacja prac w terminach minimalizujących ryzyko niszczenia lęgów ptaków i siedlisk nietoperzy,
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego podczas realizacji inwestycji,
- zastosowanie rozwiązań kompensacyjnych w przypadku nieuniknionego zniszczenia siedlisk (np. montaż budek lęgowych i schronów dla nietoperzy, zakładanie nowych

nasadzeń drzew i krzewów rodzimych gatunków, tworzenie łąk kwietnych i zadrzewień śródmiejskich).

W przypadku działań rewitalizacyjnych związanych z nowymi nasadzeniami zieleni, preferowane będzie stosowanie nasadzeń gatunków rodzimych, bez wprowadzania inwazyjnych gatunków obcych. Zaleca się więc, by realizatorzy przedsięwzięć rewitalizacyjnych w tym zakresie uwzględnili tę kwestię – projekty będą weryfikowane pod tym względem w późniejszej fazie, przed ich wdrożeniem.

Infrastruktura techniczna elektroenergetyczna

Postanowienia niniejszego dokumentu, w tym zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizowane będą zgodnie z następującymi zapisami:

- wzdłuż przebiegu istniejących i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej należy uwzględnić pasy technologiczne (pasy ochrony funkcyjnej) w obrębie tychże linii,
- wszystkie obiekty przewidywane do budowy, przebudowy lub remontu w zbliżeniu lub na skrzyżowaniu z infrastrukturą techniczną elektroenergetyczną podlegają przepisom odrębnym,
- należy zapewnić swobodny dostęp i dojazd do infrastruktury technicznej elektroenergetycznej, w tym stacji elektroenergetycznych, linii elektroenergetycznych oraz konstrukcji wsporczych (słupów) w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usuwania awarii,
- zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się z planowanej, budowanej, przebudowywanej, remontowanej i istniejącej infrastruktury technicznej elektroenergetycznej na podstawie przepisów odrębnych.

Infrastruktura telekomunikacyjna

Jeśli podczas realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego wystąpi kolizja z istniejącymi urządzeniami telekomunikacyjnymi, należy zwrócić się do właściciela tych urządzeń z wnioskiem o wydanie warunków technicznych dotyczących ich zabezpieczenia lub przeniesienia.

8.2. Lista przedsięwzięć podstawowych

Niniejszy rozdział przedstawia charakterystykę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które zgłoszono do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030 w ramach otwartego naboru (więcej informacji w rozdziale 12).

Każde przedsięwzięcie przedstawione zostało w formie tabelarycznej, zawierającej szczegółowe informacje dotyczące: celu projektu, zakresu zadań, lokalizacji i realizacji, grupy interesariuszy, potencjalnych partnerów, szacowanej wartości oraz źródeł finansowania. Grupa przedsięwzięć podstawowych obejmuje 16 projektów, które odpowiadają na zidentyfikowane w gminie problemy i negatywne zjawiska, stanowiąc kluczowy element realizacji celów – ich wdrożenie pozwoli przezwyciężyć sytuację kryzysową i osiągnięcie zamierzonej wizji obszaru rewitalizacji:

1. Termomodernizacja budynków osiedla mieszkaniowego w miejscowości Cielądz.
2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół terenów mieszkaniowych, w tym budowa chodników, parkingu, oświetlenia i dostosowanie ich dla osób niepełnosprawnych oraz stworzenie miejsca integracji i działań rekreacyjno-kulturowych.
3. Stworzenie warunków dla mikrodziałalności gospodarczej.
4. Prowadzenie działań aktywizujących dla seniorów, młodzieży i osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarze rewitalizacji.
5. Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Komorowie wraz z ukierunkowaniem jej przeznaczenia do realizacji działań zmierzających do pobudzenia aktywności i integracji społecznej mieszkańców.
6. Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w Komorowie pod cele rekreacyjne i sportowe – stworzenie boiska wielofunkcyjnego, wydzielenie części pod rekreację plenerową (altana, grill itp.).
7. Poprawa bezpieczeństwa poprzez realizację chodników, oznakowanie przejść dla pieszych i przystanków autobusowych, realizacja progów zwalniających, realizacja i modernizacja oświetlenia ulicznego.
8. Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Komorów–Cielądz.
9. Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w obrębie Komorów.
10. Stworzenie produktu ukierunkowanego na seniorów – ośrodka dla seniorów wraz zagospodarowaniem terenów przyległych – stawów oraz parku dworskiego w miejscowości Brzozówka.
11. Wspieranie prowadzenia edukacji ekologicznej przez organizacje pozarządowe na terenie Eko-Osady Brzozówka wraz z promocją naturalnych zasobów gminy Cielądz.
12. Modernizacja budynku OSP w Brzozówce wraz z zagospodarowaniem terenów sąsiednich w celu stworzenia miejsca integracji mieszkańców i wykorzystania jej zasobów do promocji edukacji ekologicznej.
13. Stworzenie przestrzeni do kształtowania postaw proekologicznych dla dzieci i młodzieży (lokalny rezerwat przyrody w miejscowości Mała Wieś).

-
- 14. Poprawa estetyki i funkcjonalności parku dworskiego w Cielądzu – wykształtowanie jego tożsamości.
 - 15. Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Cielądz.
 - 16. Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Stolniki.

Tabela 15. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1

Lp.	1	
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynków osiedla mieszkaniowego w miejscowości Cielądz	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Miejscowość: Cielądz Działki ewidencyjne: nr 1012/1, 945, 946, 947, 948, 949 Obręb: Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Poprawa efektywności energetycznej oraz estetyki budynków mieszkalnych w celu podniesienia jakości życia mieszkańców i ograniczenia emisji CO ₂ . Przewiduje się następujące rezultaty: – obniżenie zapotrzebowania na energię ciepłą o min. 40%, – zmniejszenie emisji CO₂ o ok. 30%, – poprawę estetyki osiedla i jakości życia mieszkańców.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C2.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K3	
Opis problemu	Przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na następujące problemy: – zły stan techniczny budynków mieszkalnych, – niska efektywność energetyczna, – wysokie koszty utrzymania mieszkań, – negatywny wpływ emisji zanieczyszczeń na jakość powietrza, – niska estetyka przestrzeni osiedlowej.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) audyty energetyczne, 2) docieplenie ścian i stropodachów, 3) wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, 4) modernizacja/ wymiana instalacji grzewczych, 5) montaż odnawialnych źródeł energii, 6) odnowienie elewacji i uporządkowanie otoczenia, 7) modernizacja wejść do budynków i klatek schodowych w sposób eliminujący bariery architektoniczne.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Modernizacja wejść do budynków i klatek schodowych w sposób eliminujący bariery architektoniczne (podjazdy, szerokie drzwi, antypoślizgowe nawierzchnie)	
Ewentualni partnerzy	Wspólnota mieszkaniowa	
Szacowana wartość	3 800 000 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, Fundusz Termomodernizacji i Remontów BGK), środki unijne (FENIKS 2021-2027), środki prywatne (wkład wspólnot mieszkaniowych)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba zmodernizowanych budynków [5 szt.]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Dokumentacja odbiorowa i protokoły powykonawcze
	Wskaźniki rezultatu:	1. Redukcja zużycia energii cieplnej [40%] 2. Redukcja emisji CO ₂ [30%]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Analiza porównawcza i audyty energetyczne

Tabela 16. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2

Lp.	2	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół terenów mieszkaniowych, w tym budowa chodników, parkingu, oświetlenia i dostosowanie ich dla osób niepełnosprawnych oraz stworzenie miejsca integracji i działań rekreacyjno-kulturowych	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Cielądz, działka ewidencyjna nr 1012/1 i 1012/2, obręb Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Stworzenie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej służącej integracji mieszkańców, rozwojowi aktywności społecznej i kulturalnej oraz poprawie warunków życia na obszarze rewitalizacji. Zwiększenie dostępności przestrzeni dla osób z niepełnosprawnościami, co przełoży się na poprawę jakości ich życia i pełniejsze uczestnictwo tych osób w życiu społecznym.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K3	
Opis problemu	Niska estetyka przestrzeni publicznej, brak infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej oraz niewystarczające warunki dla rekreacji i wypoczynku mieszkańców a także niedostateczna dostępność przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt przyczyni się do poprawy jakości życia oraz zwiększenia atrakcyjności obszaru zamieszkania oraz zwiększy jej dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Poprawa stanu istniejącego i budowa nowych chodników z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych. 2) Budowa oświetlenia ulicznego typu LED. 3) Utworzenie parkingu przy terenach mieszkaniowych z uwzględnieniem miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych. 4) Montaż elementów małej architektury (ławki, altana, kosze na śmieci). 5) Nasadzenia roślinności ozdobnej. 6) Wydzielenie i zagospodarowanie strefy rekreacyjnej i integracyjnej.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Projekt przewiduje likwidację barier architektonicznych, zastosowanie nawierzchni antypoślizgowych, łagodnych zjazdów dla wózków oraz oświetlenie zapewniające bezpieczeństwo po zmroku.	
Ewentualni partnerzy	Wspólnota mieszkaniowa	
Szacowana wartość	1 500 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy), środki unijne (EFRR)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba zmodernizowanych elementów infrastruktury publicznej [10 szt.]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Dokumentacja odbiorowa, protokoły odbioru
	Wskaźniki rezultatu:	1. Liczba mieszkańców korzystających z przestrzeni publicznej [min. 50 osób]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Obserwacja, ankiety wśród mieszkańców

Tabela 17. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3

Lp.	3	
Nazwa projektu	Stworzenie warunków dla mikrodziałalności gospodarczej	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	dz. ew. nr 1012/1, 1012/2, 945, 946, 947, 948, 949, obręb Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców oraz stworzenie warunków do rozwoju mikrodziałalności na obszarze rewitalizacji gminy Cielądz. Przewiduje się następujące rezultaty: zwiększenie liczby aktywnych mikroprzedsiębiorstw, wzrost zatrudnienia, rozwój lokalnego rynku usług, wzmocnienie potencjału gospodarczego gminy.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K3, C2.K3	
Opis problemu	Niska aktywność gospodarcza mieszkańców, brak miejsc do współpracy i rozwoju mikroprzedsiębiorstw, ograniczony dostęp do doradztwa biznesowego i wsparcia w zakresie przedsiębiorczości.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Organizacja cyklu szkoleń i warsztatów z zakresu przedsiębiorczości. 2) Utworzenie punktu doradztwa dla mikroprzedsiębiorców. 3) Realizacja wydarzeń promujących lokalny biznes. 4) Kampania informacyjna na temat możliwości wsparcia rozwoju działalności.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Materiały szkoleniowe w wersji elektronicznej i papierowej, dostępność sal szkoleniowych dla osób z niepełnosprawnością ruchową, możliwość uczestnictwa online, obecność tłumacza PJM na wybranych wydarzeniach.	
Ewentualni partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy w Rawie Mazowieckiej, lokalni przedsiębiorcy	
Szacowana wartość	350 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy), środki unijne (EFS+, EFRR)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba osób objętych wsparciem [50 osób] 2. Liczba zorganizowanych szkoleń [5 szt.]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Rejestr uczestników, listy obecności
	Wskaźniki rezultatu:	1. Liczba nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw [2 szt.] 2. Liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą po zakończeniu projektu [5 osób]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Ankiety ewaluacyjne, dane z CEIDG

Tabela 18. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 4

Lp.	4	
Nazwa projektu	Prowadzenie działań aktywizujących dla seniorów, młodzieży i osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarze rewitalizacji	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Działki ewidencyjne nr 1012/1, 91012/2, 45, 946, 947, 948, 949, obręb Cielądz. <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wzmocnianie więzi międzypokoleniowych. Przedsięwzięcie zakłada organizację działań integracyjnych, warsztatowych i edukacyjnych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji – w szczególności seniorów, młodzieży oraz osób pozostających bez pracy. Przewiduje się następujące rezultaty: wzrost aktywności społecznej i zawodowej uczestników, zwiększenie kompetencji zawodowych i społecznych, wzmocnienie więzi społecznych i lokalnej tożsamości, integracja międzypokoleniowa mieszkańców.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K2, C1.K3	
Opis problemu	Niska aktywność społeczna i zawodowa, brak integracji międzypokoleniowej, wykluczenie społeczne osób bezrobotnych i seniorów, ograniczony dostęp do oferty edukacyjnej i kulturalnej.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: – Organizacja warsztatów aktywizujących i kompetencyjnych. – Realizacja szkoleń zawodowych i doradztwa dla osób bezrobotnych. – Spotkania integracyjne i wydarzenia międzypokoleniowe. – Promocja aktywnego stylu życia i wolontariatu lokalnego.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Wszystkie wydarzenia będą odbywać się w obiektach przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami, zapewnione zostaną udogodnienia transportowe, materiały w wersji cyfrowej i drukowanej o zwiększonej czytelności.	
Ewentualni partnerzy	Wspólnota mieszkaniowa, Gminny Ośrodek Kultury w Cielądz, OSP Cielądz, Koła Gospodyń Wiejskich, lokalne stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	
Szacowana wartość	350 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy), środki unijne (EFS+),	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba zorganizowanych warsztatów [min. 3] 2. Liczba uczestników działań aktywizujących [min. 30 osób]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Ewidencja uczestników, dokumentacja fotograficzna, raport z realizacji
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost poziomu aktywności społecznej i zawodowej uczestników [min. 30%].
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Ankiety ewaluacyjne, wywiady z uczestnikami

Tabela 19. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 5

Lp.	5		
Nazwa projektu	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Komorowie wraz z ukierunkowaniem jej przeznaczenia do realizacji działań zmierzających do pobudzenia aktywności i integracji społecznej mieszkańców		
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl		
Lokalizacja przedsięwzięcia	OPIS <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>		
Ogólny cel przedsięwzięcia	Poprawa jakości życia mieszkańców Komorowa poprzez stworzenie atrakcyjnej, bezpiecznej i dostępnej przestrzeni do aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców.		
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K2, C1.K3, C2.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K1, C3.K3		
Opis problemu	Przedsięwzięcie rozwiąże następujące problemy: – brak odpowiedniego miejsca do spotkań mieszkańców i działań społecznych, – niski poziom integracji międzypokoleniowej, – ograniczona oferta kulturalno-edukacyjna w sołectwie, – zły stan techniczny istniejącej infrastruktury społecznej.		
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: – modernizacja i termomodernizacja budynku świetlicy, – remont instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej, – wyposażenie obiektu w sprzęt i meble, – zagospodarowanie terenu wokół świetlicy (chodniki, zieleń, oświetlenie), – organizacja zajęć aktywizujących i wydarzeń integracyjnych po zakończeniu modernizacji.		
Czas realizacji	2026-2030		
Opis działań zap. dostępność	W ramach modernizacji przewidziano likwidację barier architektonicznych (podjazd, szerokie drzwi, toaleta dla osób z niepełnosprawnościami) oraz odpowiednie oznakowanie przestrzeni.		
Ewentualni partnerzy	Koło Gospodyń Wiejskich w Komorowie, OSP Komorów, lokalne stowarzyszenia, mieszkańcy sołectwa.		
Szacowana wartość	850 000,00 zł brutto		
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy), środki unijne (EFRR)		
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba zmodernizowanych budynków [1 szt.] 2. Liczba zagospodarowanych terenów [1 szt.]	
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Odbiór techniczny, dokumentacja powykonawcza	
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost liczby inicjatyw społecznych [30% w skali roku]	
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Analiza danych z ewidencji wydarzeń i frekwencji	

Tabela 20. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6

Lp.	6	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w Komorowie pod cele rekreacyjne i sportowe – stworzenie boiska wielofunkcyjnego, wydzielenie części pod rekreację plenerową (altana, grill itp.)	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Komorów, działka ewidencyjna nr 145/7, obręb Komorów, gmina Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Stworzenie przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji mieszkańców, rozwojowi aktywności fizycznej oraz poprawie jakości życia na obszarze wsi Komorów. Przewiduje się następujące rezultaty: powstanie ogólnodostępnego miejsca spotkań i rekreacji dla mieszkańców Komorowa, zwiększenie integracji społecznej, poprawa estetyki przestrzeni publicznej oraz wzrost aktywności fizycznej i społecznej mieszkańców.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1,K1, C1.K2, C2.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K1	
Opis problemu	Brak atrakcyjnej przestrzeni do spędzania czasu wolnego, ograniczona oferta rekreacyjna i sportowa, niewystarczające warunki do organizacji wydarzeń lokalnych, a także niska integracja społeczna mieszkańców.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: – budowa boiska wielofunkcyjnego, – montaż elementów małej architektury (altana, ławki, stoły, kosze, grill, plac zabaw), – wykonanie oświetlenia solarne i ścieżek komunikacyjnych, – nasadzenia zieleni i uporządkowanie terenu.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Zaprojektowane dojścia, altana i elementy małej architektury będą przystosowane dla osób z niepełnosprawnościami. Boisko i ciągi pieszkie będą miały utwardzoną nawierzchnię bez barier architektonicznych.	
Ewentualni partnerzy	Sołectwo Komorów, OSP Komorów, Koło Gospodyń Wiejskich w Komorowie, Gminny Dom Kultury w Cielądzu.	
Szacowana wartość	1 200 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, fundusz sołecki), środki unijne (FE dla Łódzkiego 2021-2027),	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba nowo powstałych obiektów infrastruktury rekreacyjnej [1 szt.]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Odbiór techniczny, dokumentacja powykonawcza
	Wskaźniki rezultatu:	1. Liczba osób korzystających z infrastruktury [min. 50 rocznie] 2. Wzrost liczby wydarzeń lokalnych [50%] 3. Wzrost poziomu aktywności społecznej mieszkańców [50%]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-3. Obserwacja, ewidencja wydarzeń lokalnych, badanie ankietowe

Tabela 21. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 7

Lp.	7	
Nazwa projektu	Poprawa bezpieczeństwa poprzez realizację chodników, oznakowanie przejść dla pieszych i przystanków autobusowych, realizacja progów zwalniających, realizacja i modernizacja oświetlenia ulicznego	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obszary rewitalizacji, gmina Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz poprawa jakości przestrzeni publicznej na obszarach rewitalizacji. Przewiduje się następujące rezultaty: poprawa bezpieczeństwa pieszych i kierowców, ograniczenie liczby kolizji i wypadków, poprawa estetyki przestrzeni publicznej oraz komfortu życia mieszkańców.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C2.K1, C2.K2	
Opis problemu	Brak bezpiecznej infrastruktury dla pieszych, niewystarczające oświetlenie dróg, duże prędkości pojazdów w centrum miejscowości, zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Budowa chodników przy drogach gminnych. 2) Montaż progów zwalniających. 3) Oznakowanie przejść dla pieszych i przystanków autobusowych. 4) Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego. 5) Prace porządkowe i wykończeniowe.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Projekt przewiduje wykonanie chodników z obniżonymi krawężnikami przy przejściach dla pieszych oraz montaż nawierzchni ostrzegawczej dla osób niedowidzących. Oświetlenie LED zapewni odpowiednią widoczność po zmroku.	
Ewentualni partnerzy	-	
Szacowana wartość	2 500 000,00 zł	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg), środki unijne (FE dla łódzkiego 2021-2027)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Długość wybudowanych chodników [m]. 2. Liczba przejść dla pieszych objętych modernizacją [szt.]. 3. Liczba punktów oświetleniowych [szt.].
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-3. Pomiar powykonawczy, odbiór inwestycji
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców [%]. 2. Zmniejszenie liczby zdarzeń drogowych [szt.].
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Ankiety wśród mieszkańców. Ad. 2. Dane Policji.

Tabela 22. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8

Lp.	8	
Nazwa projektu	Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Komorów–Cielądz	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Na odcinku Komorów – Cielądz, wzdłuż drogi gminnej łączącej miejscowości. Działki ewidencyjne obejmujące planowaną trasę ścieżki zostaną doprecyzowane na etapie dokumentacji projektowej <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjno-transportowej sprzyjającej aktywnemu wypoczynkowi i zrównoważonej mobilności. Przewiduje się następujące rezultaty: utworzenie ścieżki rowerowej łączącej miejscowości Komorów i Cielądz, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg, wzrost aktywności fizycznej mieszkańców oraz poprawa atrakcyjności turystycznej obszaru.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1,K1, C2.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K1	
Opis problemu	Problemy obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie: ograniczony dostęp mieszkańców do bezpiecznej infrastruktury komunikacyjnej, niska mobilność lokalna oraz niewystarczająca oferta rekreacyjna	
Zakres realizowanych zadań	Zakres realizowanych zadań obejmuje: przygotowanie dokumentacji projektowej, uzyskanie niezbędnych pozwoleń, wykonanie robót budowlanych oraz montaż wyposażenia małej architektury.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Projekt przewiduje zastosowanie nawierzchni bezprogowych, łagodnych zjazdów i oznakowania uwzględniającego potrzeby osób z niepełnosprawnościami.	
Ewentualni partnerzy	Brak	
Szacowana wartość	1 200 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, środki krajowe wspierające rozwój transportu niskoemisyjnego), środki unijne (EFRR)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Długość wybudowanej ścieżki rowerowej [2,5 km]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Pomiar geodezyjny po zakończeniu inwestycji
	Wskaźniki rezultatu:	1. Liczba użytkowników ścieżki rowerowej – rocznie [min. 500 osób]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Szacunek na podstawie obserwacji i ankiet wśród mieszkańców

Tabela 23. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 9

Lp.	9	
Nazwa projektu	Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w obrębie Komorów	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Obręb Komorów, gmina Cielądz, teren w sąsiedztwie istniejących cieków wodnych i terenów zielonych. Projekt zlokalizowany jest częściowo poza obszarem rewitalizacji, jednak jego realizacja ma bezpośredni i pozytywny wpływ na jego funkcjonowanie oraz proces rewitalizacji. Utworzenie zbiornika o charakterze retencyjno-rekreacyjnym służyć będzie zarówno mieszkańcom Komorowa, jak i mieszkańcom obszaru rewitalizacji – zapewniając dostęp do atrakcyjnej przestrzeni publicznej, umożliwiającej aktywne spędzanie czasu i integrację społeczną. Z uwagi na charakter hydrologiczny inwestycji, jej lokalizacja wymaga zachowania ciągłości terenów i naturalnych cieków wodnych, co uzasadnia częściowe położenie poza obszarem rewitalizacji. <i>[częściowo na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Stworzenie ogólnodostępnej, bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej, która sprzyja integracji społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców gminy Cielądz.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K3, C2.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K1, C3.K2	
Opis problemu	Brak na terenie Komorowa miejsca do wspólnej rekreacji i wypoczynku. Niewystarczająca oferta atrakcji dla rodzin i młodzieży. Niski poziom integracji społecznej mieszkańców oraz ograniczone możliwości spędzania wolnego czasu w sposób aktywny.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Wykonanie prac ziemnych i budowa zbiornika retencyjnego. 2) Umocnienie brzegów oraz wykonanie pomostu rekreacyjnego. 3) Budowa ścieżki pieszo-rowerowej wokół zbiornika. 4) Utworzenie plaży z małą architekturą (ławki, altany, kosze, stojaki na rowery). 5) Nasadzenia roślinności i zagospodarowanie terenów zielonych. 6) Wykonanie oświetlenia i elementów infrastruktury technicznej. 7) Instalacja tablic edukacyjnych dotyczących gospodarki wodnej i ochrony przyrody.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Zbiornik i jego otoczenie zostaną przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez zastosowanie utwardzonych nawierzchni, pochylni, ławek z oparciem, kontrastowego oznakowania oraz toalet dostępnych dla osób z ograniczoną mobilnością.	
Ewentualni partnerzy	Ochotnicza Straż Pożarna w Komorowie, Koło Gospodyń Wiejskich w Komorowie, lokalne stowarzyszenia.	
Szacowana wartość	2 500 000,00 zł	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy), środki unijne (FE dla Łódzkiego 2021-2027)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba nowo utworzonych obiektów rekreacyjnych [1 szt.]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Odbiór inwestycji
	Wskaźniki rezultatu:	1. Liczba osób korzystających rocznie z obiektu [min. 1500 osób]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Dane z obserwacji i ankiet lokalnych

Tabela 24. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 10

Lp.	10	
Nazwa projektu	Stworzenie produktu ukierunkowanego na seniorów – ośrodka dla seniorów wraz zagospodarowaniem terenów przyległych – stawów oraz parku dworskiego w miejscowości Brzozówka	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Brzozówka, działka ewidencyjna nr 234, gmina Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Stworzenie warunków dla aktywizacji i integracji seniorów oraz poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury społecznej i rekreacyjnej. Przewiduje się następujące rezultaty: powstanie nowoczesny ośrodek dla seniorów, zwiększy się liczba osób starszych objętych ofertą wsparcia, poprawi się estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej Brzozówki.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K2, C1.K3, C2.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K1	
Opis problemu	Brak infrastruktury i oferty dla seniorów, niska aktywność społeczna, ograniczona integracja międzypokoleniowa, degradacja przestrzeni publicznej wokół dworu i stawów.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) adaptacja budynku dworskiego na ośrodek senioralny, 2) zagospodarowanie terenów zielonych i rekreacyjnych wokół stawów, 3) instalacja małej architektury, oświetlenia, ścieżek i pomostów, 4) zakup wyposażenia i sprzętu do zajęć terapeutycznych i kulturalnych, 5) działania integracyjne i prozdrowotne dla seniorów.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Ośrodek i tereny zewnętrzne zostaną dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – podjazdy, toalety, tablice informacyjne w alfabecie Braille'a, utwardzone ścieżki.	
Ewentualni partnerzy	Koło Gospodyń Wiejskich w Brzozówce, OSP Brzozówka	
Szacowana wartość	15 500 000,00 zł	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, programy dedykowane seniorom), środki unijne (FE dla Łódzkiego 2021-2027)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba nowo powstałych obiektów [1 szt.] 2. Powierzchnia zmodernizowanych terenów zielonych [1 ha]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Odbiory inwestycyjne, dokumentacja fotograficzna.
	Wskaźniki rezultatu:	1. Liczba seniorów korzystających z oferty - rocznie [min. 60 osób]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Ewidencja uczestników zajęć.

Tabela 25. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 11

Lp.	11	
Nazwa projektu	Wspieranie prowadzenia edukacji ekologicznej przez organizacje pozarządowe na terenie Eko-Osady Brzozówka wraz z promocją naturalnych zasobów gminy Cielądz	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Eko-Osada Brzozówka, obręb Brzozówka, gmina Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Cielądz oraz promocja walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy poprzez działania edukacyjne i aktywizacyjne realizowane przez organizacje pozarządowe	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K3, C2.K1, C2.K3, C3.K2	
Opis problemu	Niski poziom świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, ograniczona liczba inicjatyw ekologicznych i brak odpowiedniej infrastruktury edukacyjnej w zakresie ochrony środowiska. Przedsięwzięcie odpowiada na potrzebę integracji społecznej wokół wspólnego celu, jakim jest troska o lokalne zasoby przyrodnicze.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) organizacja warsztatów ekologicznych, zajęć terenowych i konkursów przyrodniczych, 2) tworzenie i utrzymanie ścieżki edukacyjno-przyrodniczej w Eko-Osadzie Brzozówka, 3) opracowanie i montaż tablic edukacyjnych promujących naturalne zasoby gminy, 4) organizacja wydarzeń i kampanii promujących postawy ekologiczne, 5) współpraca z organizacjami społecznymi w zakresie edukacji ekologicznej.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Materiały edukacyjne zostaną przygotowane w formie łatwej do czytania, tablice informacyjne będą umieszczone na wysokości dostępnej dla osób poruszających się na wózkach, a wydarzenia będą odbywać się w przestrzeniach bez barier architektonicznych.	
Ewentualni partnerzy	Lokalne organizacje pozarządowe działające na terenie gminy (w tym Koła Gospodyń Wiejskich, jednostki OSP oraz stowarzyszenia ekologiczne i edukacyjne), lokalne szkoły i przedszkola.	
Szacowana wartość	450 000,00 zł	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, WFOŚiGW), środki unijne (FENIKS),	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba zorganizowanych warsztatów ekologicznych [5 szt.] 2. Liczba uczestników działań edukacyjnych [min. 50 osób] 3. Liczba tablic informacyjnych [5 szt.] 4. Liczba nowych inicjatyw ekologicznych [min. 2 rocznie]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-3. Rejestr uczestników, dokumentacja fotograficzna, protokoły z wydarzeń Ad. 4. Raporty organizacji uczestniczących
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców [min. 30%].
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Ankiety ewaluacyjne

Tabela 26. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 12

Lp.	12	
Nazwa projektu	Modernizacja budynku OSP w Brzozówce wraz z zagospodarowaniem terenów sąsiednich w celu stworzenia miejsca integracji mieszkańców i wykorzystania jej zasobów do promocji edukacji ekologicznej	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Brzozówka, działka ewidencyjna nr 214/1, obręb Brzozówka, gmina Cielądz <i>[na obszarze rewitalizacji]</i>	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Utworzenie nowoczesnego, funkcjonalnego i dostępnego dla wszystkich mieszkańców centrum aktywności społecznej oraz promocji edukacji ekologicznej. Przewiduje się zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, poprawę estetyki przestrzeni publicznej, rozwój oferty edukacji ekologicznej i kulturalnej, wzrost poczucia tożsamości lokalnej. Projekt zakłada modernizację budynku OSP w Brzozówce oraz zagospodarowanie przyległego terenu w sposób sprzyjający integracji społecznej i rozwojowi lokalnych inicjatyw. Przewiduje się odnowienie elewacji, wymianę instalacji, dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz stworzenie przestrzeni plenerowej z altaną, miejscem ogniskowym i nasadzeniami zieleni. Obiekt będzie wykorzystywany do celów kulturalnych, edukacyjnych i ekologicznych.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K3, C2.K1, C2.K2, C2.K3, C3.K2, C3.K3	
Opis problemu	Brak miejsca integracji mieszkańców, niska aktywność społeczna oraz ograniczona oferta edukacyjno-kulturalna na obszarze wsi Brzozówka. Zaniedbany stan budynku OSP obniża estetykę przestrzeni i ogranicza jego wykorzystanie.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Modernizacja budynku OSP (termomodernizacja, remont dachu, wymiana stolarki, modernizacja instalacji). 2) Adaptacja wnętrza do funkcji edukacyjno-integracyjnych. 3) Zagospodarowanie terenu przy budynku (ścieżki, mała architektura, zieleni, oświetlenie). 4) Zakup wyposażenia (sprzęt multimedialny, meble, materiały edukacyjne). 5) Realizacja warsztatów ekologicznych i spotkań lokalnych.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Dostosowanie wejścia i sanitariatów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, montaż podjazdu, zastosowanie kontrastowej kolorystyki i oznaczeń wizualnych	
Ewentualni partnerzy	Ochotnicza Straż Pożarna w Brzozówce, Koło Gospodyń Wiejskich w Brzozówce, lokalne organizacje społeczne i szkoły	
Szacowana wartość	1 200 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy), środki unijne (FENIKS, FE dla Łódzkiego 2021-2027)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Powierzchnia zmodernizowanego obiektu [160 m ²] 2. Liczba nowo wyposażonych pomieszczeń [3 szt.] 3. Liczba zrealizowanych wydarzeń ekologicznych [2 rocznie]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Protokoły odbioru robót Ad. 3. Dokumentacja fotograficzna, sprawozdania z wydarzeń
	Wskaźniki rezultatu:	1. Liczba uczestników działań integracyjnych [min. 50 osób rocznie] 2. Wzrost poziomu aktywności społecznej [%]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Listy obecności, ankiety wśród uczestników

Tabela 27. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 13

Lp.	13	
Nazwa projektu	Stworzenie przestrzeni do kształtowania postaw proekologicznych dla dzieci i młodzieży (lokalny rezerwat przyrody w miejscowości Mała Wieś)	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Mała Wieś, działka ewidencyjna 405, gmina Cielądz. Teren w pobliżu istniejących terenów zielonych planowanych do objęcia formą lokalnego rezerwatu przyrody Lokalizacja przedsięwzięcia znajduje się poza obszarem rewitalizacji, jednakże w jego bezpośrednim sąsiedztwie, co zapewnia ścisłe powiązania funkcjonalne i społeczne. Z planowanej przestrzeni edukacyjno-rekreacyjnej korzystać będą uczniowie szkół i przedszkoli z całej gminy, w tym z obszaru rewitalizacji, a także mieszkańcy zainteresowani tematyką ekologiczną. Przestrzeń ta będzie bezpośrednio przylegać do granic obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się do rozwoju oferty edukacyjnej i rekreacyjnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, integrując różne grupy wiekowe i środowiskowe wokół wspólnych działań na rzecz środowiska. Realizacja inwestycji poza granicami obszaru rewitalizacji jest uzasadniona dostępnością przyrodniczą i walorami krajobrazowymi terenu, które umożliwiają stworzenie pełnowartościowej przestrzeni dydaktycznej. [poza obszarem rewitalizacji]	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Rozwijanie postaw proekologicznych i kształtowanie odpowiedzialności za środowisko naturalne wśród dzieci, młodzieży i mieszkańców gminy. Przedsięwzięcie zakłada utworzenie edukacyjno-przyrodniczej przestrzeni rekreacyjnej w formie lokalnego rezerwatu przyrody. W ramach działań powstaną ścieżki dydaktyczne, tablice informacyjne, altany edukacyjne, miejsce do prowadzenia zajęć terenowych oraz nasadzenia roślin rodzimych. Celem projektu jest zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K3, C2.K1, C2.K3, C3.K1, C3.K2	
Opis problemu	Brak zorganizowanych miejsc edukacji ekologicznej i rekreacji w Małej Wsi, niska świadomość ekologiczna mieszkańców, ograniczona oferta zajęć terenowych dla dzieci i młodzieży.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) wytyczenie i urządzenie ścieżki przyrodniczej, 2) montaż tablic edukacyjnych i wiat edukacyjnych, 3) nasadzenia drzew i krzewów rodzimych gatunków, 4) utworzenie altany terenowej do zajęć edukacyjnych, 5) organizacja warsztatów ekologicznych i konkursów.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Ścieżki z utwardzoną nawierzchnią, tablice informacyjne na odpowiedniej wysokości, ławki i miejsca odpoczynku, dojazd dla osób z niepełnosprawnościami.	
Ewentualni partnerzy	Brak	
Szacowana wartość	450 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, WFOŚiGW), środki unijne (FE dla Łódzkiego 2021-2027)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba utworzonych elementów infrastruktury edukacyjnej [5 szt.] 2. Liczba uczestników działań edukacyjnych – rocznie [min. 50 osób]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Protokół odbioru Ad. 2. Ewidencja uczestników, raport fotograficzny, sprawozdanie z wydarzeń

Lp.	13	
Nazwa projektu	Stworzenie przestrzeni do kształtowania postaw proekologicznych dla dzieci i młodzieży (lokalny rezerwat przyrody w miejscowości Mała Wieś)	
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców – deklaracja zmian postaw proekologicznych [min. 30%].
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Ankieta ewaluacyjna

Tabela 28. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 14

Lp.	14	
Nazwa projektu	Poprawa estetyki i funkcjonalności parku dworskiego w Cielądzu – wykształtowanie jego tożsamości	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Park dworski w miejscowości Cielądz, działka ewidencyjna nr 817/2, obręb Cielądz Projekt położony jest poza obszarem rewitalizacji, jednak w jego bliskim otoczeniu i w centrum życia społeczno-kulturalnego gminy. Park dworski pełni funkcję ogólnogminnej przestrzeni publicznej – miejsca spotkań, wydarzeń i integracji mieszkańców, w tym osób zamieszkujących obszar rewitalizacji. Jego odnowa pozwoli na zwiększenie dostępności atrakcyjnych, bezpiecznych i estetycznych przestrzeni rekreacyjnych oraz na budowanie tożsamości lokalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego. Efekty projektu będą oddziaływać szerzej niż jego lokalizacja – odnowiony park stanie się miejscem organizacji wydarzeń integracyjnych, kulturalnych i edukacyjnych adresowanych do mieszkańców całej gminy, w tym społeczności obszaru rewitalizacji. Realizacja przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji jest zatem w pełni uzasadniona funkcjonalnie i przyczynia się do osiągnięcia celów rewitalizacji w wymiarze społecznym i przestrzennym. [poza obszarem rewitalizacji]	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej poprzez poprawę estetyki i funkcjonalności parku dworskiego w Cielądzu. Przewiduje się: zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Cielądza, wzmocnienie tożsamości lokalnej, zwiększenie liczby odwiedzających park, poprawę jakości życia mieszkańców.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C2.K1, C2.1, C2.K2, C2.K3, C3.K1, C3.K2	
Opis problemu	Degradacja przestrzeni publicznej w centrum miejscowości, zły stan nawierzchni alejek i zieleni, brak infrastruktury rekreacyjnej i elementów tożsamości kulturowej związanych z zespołem dworskim.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Odtworzenie historycznego układu ścieżek i nasadzeń. 2) Montaż elementów małej architektury. 3) Nasadzenia zieleni ozdobnej oraz renowacja starodrzewu. 4) Instalacja oświetlenia parkowego. 5) Wykonanie tablic informacyjnych i edukacyjnych. 6) Utworzenie przestrzeni do organizacji wydarzeń plenerowych.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Projekt przewiduje utwardzone alejki bez progów, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ławki z oparciem, kontrastowe oznaczenia tablic informacyjnych oraz oświetlenie energooszczędne poprawiające bezpieczeństwo.	
Ewentualni partnerzy	Brak	
Szacowana wartość	1 200 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy), środki unijne (FE dla Łódzkiego 2021-2027)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba odnowionych obiektów [1 park dworski]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Odbiór techniczny inwestycji
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost liczby użytkowników i odwiedzających park [40%].
	Sposób pomiaru:	Ad. 1. Obserwacja, ankiety lokalne

Tabela 29. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 15

Lp.	15	
Nazwa projektu	Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Cielądz	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Cmentarz wojenny z I wojny światowej, działka ewidencyjna nr 130/1200, obręb Cielądz Mimo że przedsięwzięcie zlokalizowane jest poza obszarem rewitalizacji, ma ono istotne znaczenie dla wzmacniania tożsamości lokalnej i kształtowania postaw obywatelskich oraz patriotycznych mieszkańców, w tym osób z obszaru rewitalizacji. Cmentarz wojenny stanowi element wspólnego dziedzictwa historycznego, którego odnowa przyczyni się do rozwoju oferty edukacyjnej i kulturalnej gminy oraz budowania więzi społecznych wokół idei opieki nad miejscami pamięci. Dzięki planowanym działaniom edukacyjnym i warsztatom projekt będzie oddziaływać na mieszkańców obszaru rewitalizacji – szkoły, stowarzyszenia i grupy nieformalne – stając się narzędziem integracji i wzmacniania kapitału społecznego. Lokalizacja projektu poza obszarem rewitalizacji wynika z historycznego położenia miejsca pamięci, którego zachowanie i udostępnienie społeczności lokalnej przynosi wymierne korzyści społeczne i kulturowe dla całej gminy. [poza obszarem rewitalizacji]	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Ochrona i przywrócenie wartości historycznych oraz kulturowych miejsca pamięci, wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców i kształtowanie postaw patriotycznych. Przewiduje się poprawę estetyki i funkcjonalności miejsca pamięci, wzrost świadomości historycznej mieszkańców, zwiększenie liczby odwiedzających i zaangażowanie społeczności lokalnej w opiekę nad dziedzictwem kulturowym.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K2, C1.K3, C2.K1, C2.K2	
Opis problemu	Zły stan techniczny i estetyczny miejsca pamięci narodowej, brak odpowiedniego oznakowania oraz niska świadomość historyczna mieszkańców w zakresie lokalnego dziedzictwa kulturowego.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Renowacja i konserwacja istniejących nagrobków, krzyży i elementów kamiennych. 2) Odnowienie ogrodzenia i uporządkowanie dojazdów oraz terenu wokół cmentarza. 3) Montaż tablic informacyjnych i pamiątkowych. 4) Nasadzenia roślinności ozdobnej. 5) Organizacja warsztatów edukacyjnych i lekcji historii lokalnej.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Utworzenie utwardzonej ścieżki dojścia do głównej części cmentarza, likwidacja barier terenowych, montaż tablic z dużą czcionką i kontrastową kolorystyką	
Ewentualni partnerzy	Lokalne organizacje społeczne i szkoły	
Szacowana wartość	250 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, WUOZ), środki unijne (EFRR, EFS+)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba odnowionych elementów cmentarza [15 szt.] 2. Liczba tablic edukacyjnych [3 szt.]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Inwentaryzacja powykonawcza
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost liczby odwiedzających – rocznie [min. 50 osób] 2. Liczba działań edukacyjnych [2 rocznie]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Ewidencja uczestników, raporty szkoły

Tabela 30. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 16

Lp.	16	
Nazwa projektu	Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Stolniki	
Podmiot realizujący projekt	Gmina Cielądz Cielądz 59, 96-214 Cielądz e-mail: ug@cieladz.pl	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Cmentarz wojenny z I wojny światowej, działka ewidencyjna nr 123/1200, obręb Stolniki Choć lokalizacja projektu znajduje się poza granicami obszaru rewitalizacji, przedsięwzięcie znacząco wpłynie na budowanie wspólnej tożsamości mieszkańców gminy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odnowa miejsca pamięci, przywrócenie mu właściwej rangi oraz włączenie w działania edukacyjne i kulturalne (np. lekcje historii w terenie) oddziaływać będzie integrująco na społeczność całej gminy, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt wzmocni spójność społeczną, ukształtuje postawy obywatelskie i patriotyczne, a także rozwinie świadomość historyczną – co jest jednym z kluczowych elementów odbudowy więzi społecznych i poczucia wspólnoty, niezbędnych w procesie rewitalizacji. Realizacja inwestycji w tej lokalizacji wynika z uwarunkowań historycznych, ale jej znaczenie dla celów rewitalizacji ma charakter ogólnogminny i uzasadnia jej włączenie do programu. [poza obszarem rewitalizacji]	
Ogólny cel przedsięwzięcia	Ochrona i przywrócenie wartości historycznych oraz kulturowych miejsca pamięci, wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców i kształtowanie postaw patriotycznych.	
Spójność z celem i kierunkiem działania wskazanym w GPR	C1.K1, C1.K2, C1.K3, C2.K1, C2.K2	
Opis problemu	Zły stan techniczny i estetyczny miejsca pamięci narodowej, brak odpowiedniego oznakowania oraz niska świadomość historyczna mieszkańców w zakresie lokalnego dziedzictwa kulturowego.	
Zakres realizowanych zadań	Na zakres zadań przedsięwzięcia składają się: 1) Renowacja i konserwacja istniejących nagrobków, krzyży i elementów kamiennych. 2) Odnowienie ogrodzenia i uporządkowanie dojazdów oraz terenu wokół cmentarza. 3) Montaż tablic informacyjnych i pamiątkowych. 4) Nasadzenia roślinności ozdobnej. 5) Organizacja warsztatów edukacyjnych i lekcji historii lokalnej.	
Czas realizacji	2026-2030	
Opis działań zap. dostępność	Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami: Utworzenie utwardzonej ścieżki dojścia do głównej części cmentarza, likwidacja barier terenowych, montaż tablic z dużą czcionką i kontrastową kolorystyką.	
Ewentualni partnerzy	Lokalne organizacje społeczne i szkoły	
Szacowana wartość	250 000,00 zł brutto	
Źródła finansowania	Krajowe środki publiczne (budżet gminy, WUOZ), środki unijne (EFRR, EFS+)	
Prognozowane rezultaty	Wskaźniki produktu:	1. Liczba odnowionych elementów cmentarza [15 szt.] 2. Liczba tablic edukacyjnych [3 szt.]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Inwentaryzacja powykonawcza
	Wskaźniki rezultatu:	1. Wzrost liczby odwiedzających – rocznie [min. 50 osób] 2. Liczba działań edukacyjnych [2 rocznie]
	Sposób pomiaru:	Ad. 1-2. Ewidencja uczestników, raporty szkoły

8.3. Zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć

Na obszarze Gminy Cielądz, w ramach procesu rewitalizacji, mogą być realizowane działania dodatkowe, określane jako przedsięwzięcia uzupełniające. Mogą one oddziaływać nie tylko na obszary bezpośrednio objęte rewitalizacją, lecz także na inne części gminy. Ich zasadniczą rolą jest wspieranie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030, dlatego powinny pozostawać w ścisłej komplementarności z przedsięwzięciami podstawowymi – uzupełniać je i wzmacniać osiągnięte efekty. Przedsięwzięcia uzupełniające mogą przyczyniać się m.in. do ograniczania wykluczenia społecznego, podnoszenia jakości życia mieszkańców, zwiększania integracji i bezpieczeństwa społecznego, a także do rozwijania świadomości ekologicznej. Ich realizacja niesie ze sobą pozytywne skutki społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

W związku z tym na terenie Gminy Cielądz mogą być podejmowane projekty dodatkowe, skupione m.in. na:

- podnoszeniu jakości i komfortu życia mieszkańców w różnych grupach wiekowych,
- ograniczaniu negatywnych zjawisk społecznych, takich jak ubóstwo czy wykluczenie, poprzez poprawę jakości i dostępności usług publicznych,
- wzmacnianiu więzi społecznych i aktywizacji mieszkańców dzięki tworzeniu przestrzeni spotkań, organizacji wydarzeń i różnorodnych form aktywności (rekreacyjnych, sportowych, kulturalnych),
- budowaniu oraz pielęgnowaniu lokalnej tożsamości poprzez inicjatywy edukacyjne i integracyjne,
- wspieraniu zatrudnienia i przedsiębiorczości, co przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia,
- angażowaniu społeczności w proces współtworzenia i projektowania przestrzeni publicznych (parków, placów, ulic),
- wzmacnianiu poczucia bezpieczeństwa poprzez działania edukacyjne i inicjatywy ograniczające przestępczość,
- rozwijaniu świadomości ekologicznej i promowaniu postaw proekologicznych,
- ochronie i promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego poprzez wspieranie odpowiednich inicjatyw.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz opiera się na zintegrowanym podejściu, uwzględniającym kluczowe zasady prowadzenia działań rewitalizacyjnych: kompleksowość, koncentrację interwencji oraz komplementarność. Szczególną uwagę poświęcono zapewnieniu spójności – zarówno pomiędzy przedsięwzięciami realizowanymi w ramach Programu, jak i działaniami różnych podmiotów oraz źródłami finansowania wykorzystywanymi na obszarze rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, skuteczność projektów wymaga zachowania komplementarności w różnych wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i finansowym. Takie podejście zwiększa efektywność działań, umożliwia pełniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów oraz wzmacnia trwałość osiąganych efektów. Dzięki temu proces rewitalizacji staje się rzeczywistym narzędziem ożywienia obszarów zdegradowanych i poprawy jakości życia mieszkańców.

9.1. Zasada kompleksowości

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030 obejmuje szeroki zakres działań i projektów rewitalizacyjnych, realizowanych przy wykorzystaniu różnych źródeł finansowania. Jego kompleksowy charakter wynika ze specyfiki procesu rewitalizacji, który stanowi złożone i wieloaspektowe działanie obejmujące kluczowe sfery rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Takie podejście pozwala skutecznie reagować na lokalne problemy oraz sprzyja zrównoważonemu rozwojowi obszarów zdegradowanych.

9.2. Zasada koncentracji interwencji

Zgodnie z zasadą koncentracji interwencji, działania rewitalizacyjne zostaną skierowane na ten obszar gminy, na którym występuje największe natężenie różnorodnych problemów i zjawisk kryzysowych, a który jednocześnie odgrywa kluczową rolę w rozwoju gminy. Podstawowym założeniem procesu delimitacji obszaru rewitalizacji było wskazanie terenu charakteryzującego się największą kumulacją negatywnych zjawisk oraz rozpoznanie jego potencjałów rozwojowych, co jest w pełni zgodne z zasadą koncentracji interwencji. Na podstawie diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych wyznaczono w Gminie Cielądz obszar rewitalizacji, który obejmuje: sołectwo Komorów (w tym Nowy Komorów), fragment sołectwa Brzozówka, fragment sołectwa Mała Wieś (w tym Parolice i Nowa Mała Wieś) oraz kwartał zabudowy wielorodzinnej w sołectwie Cielądz.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został przyjęty uchwałą nr IX/63/25 Rady Gminy Cielądz z dnia 29 maja 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz. Obszar rewitalizacji zamieszkuje 1 015 osób, co stanowi 25,43% ogółu populacji Gminy Cielądz. Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 1 756,74 ha, co stanowi 18,90% ogółu powierzchni gminy.

9.3. Zasada komplementarności

Realizacja różnorodnych przedsięwzięć w ramach programu rewitalizacji umożliwi jak najbardziej efektywne wykorzystanie dostępnych środków finansowych przeznaczonych na ten cel. Wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi działaniami zapewnią ich spójne i skoordynowane oddziaływanie na zdiagnozowane problemy, co pozwoli osiągnąć trwałe oraz kompleksowe rezultaty procesu rewitalizacji.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność zapewnienia oddziaływania programu rewitalizacji na cały obszar występowania zjawisk kryzysowych, a także osiągnięcie synergii pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Kluczowym jest, że podejmowane działania nie doprowadzą do przeniesienia się problemów na inne obszary gminy, ani same nie będą generowały takich zjawisk, włączając w to m.in. segregację społeczną czy różne formy wykluczenia. Zaplanowane działania koncentrują się przestrzennie i wzajemnie uzupełniają między sobą.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne koncentrują się przestrzennie na obszarze rewitalizacji, wzajemnie się uzupełniają i tworzą logicznie powiązaną sieć interwencji obejmującą wszystkie sfery problemowe – społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, środowiskową i techniczną. Ich realizacja umożliwi nie tylko korzystanie z nowopowstałej infrastruktury, ale także aktywne uczestnictwo mieszkańców obszaru rewitalizacji i innych interesariuszy (w tym mieszkańców pozostałej części gminy, uczniów szkół, organizacji społecznych i turystów) w projektach o charakterze społecznym, edukacyjnym i kulturalnym.

Koncentracja przedsięwzięć głównie na obszarze rewitalizacji w istotny sposób przyczyni się do przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym, przestrzennym, środowiskowym i gospodarczym. Ich realizacja wpłynie pozytywnie nie tylko na obszar rewitalizacji, ale także na tereny przyległe, stanowiąc ważny impuls rozwojowy gminy.

Spośród wszystkich zaplanowanych zadań, pięć przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie zrealizowanych częściowo lub w całości poza obszarem rewitalizacji. Pomimo takiego

położenia, projekty te pozostają z nim funkcjonalnie, społecznie i przestrzennie powiązane, a ich efekty przyczyniają się bezpośrednio do rozwiązania problemów obszaru kryzysowego oraz realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.

Przykładem takiego przedsięwzięcia jest budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w obrębie Komorów (przedsięwzięcie nr 9), którego lokalizacja częściowo wychodzi poza granice obszaru rewitalizacji ze względu na konieczność zachowania ciągłości hydrologicznej i terenowej. Inwestycja ta przyniesie jednak wymierne korzyści mieszkańcom obszaru rewitalizacji, tworząc nową przestrzeń publiczną o charakterze rekreacyjnym i integracyjnym. Zbiornik stanie się miejscem spotkań, wypoczynku i aktywności, dostępnych dla wszystkich mieszkańców, a jego realizacja wpłynie pozytywnie na jakość środowiska i atrakcyjność gminy, przeciwdziałając jednocześnie zjawiskom wykluczenia społecznego.

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji planowana jest również realizacja przedsięwzięcia nr 13 – stworzenie przestrzeni do kształtowania postaw proekologicznych dla dzieci i młodzieży (lokalny rezerwat przyrody w miejscowości Mała Wieś). Wybrana lokalizacja umożliwia wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, które pozwolą stworzyć pełnowartościową przestrzeń edukacyjną i rekreacyjną. Projekt będzie służył wszystkim mieszkańcom gminy, w tym uczniom i rodzinom z obszaru rewitalizacji, wzmacniając świadomość ekologiczną, integrując społeczność wokół wspólnych działań na rzecz środowiska oraz budując pozytywny wizerunek gminy jako miejsca nowoczesnego i zrównoważonego.

Kolejnym przedsięwzięciem zlokalizowanym poza granicami obszaru rewitalizacji, ale o istotnym znaczeniu dla jego mieszkańców, jest poprawa estetyki i funkcjonalności parku dworskiego w Cielądzu (przedsięwzięcie nr 14). Park ten, położony w centralnej części gminy, pełni rolę ogólnodostępnej przestrzeni publicznej – miejsca wydarzeń, spotkań i integracji mieszkańców. Jego odnowa zwiększy dostępność atrakcyjnych, bezpiecznych i estetycznych przestrzeni rekreacyjnych, a także przyczyni się do zachowania dziedzictwa kulturowego. Z efektów projektu korzystać będą mieszkańcy całej gminy, w tym osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji, które uzyskają nowe możliwości uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

Znaczenie dla budowania lokalnej tożsamości i integracji społecznej mają również przedsięwzięcia nr 15 i 16, obejmujące odnowę cmentarzy wojennych z I wojny światowej w obrębach Cielądz i Stolniki. Choć oba obiekty położone są poza obszarem rewitalizacji, ich rewitalizacja ma charakter ponadlokalny i silnie wpływa na kształtowanie więzi wspólnotowych. Odnowione miejsca pamięci staną się przestrzeniami edukacyjnymi i integracyjnymi, wykorzystywanymi w działaniach społecznych i kulturalnych, takich jak lekcje historii w terenie, wolontariat młodzieżowy czy inicjatywy lokalnych stowarzyszeń. Włączenie mieszkańców obszaru rewitalizacji w opiekę nad tymi miejscami oraz w działania edukacyjne pozwoli na rozwijanie postaw obywatelskich, patriotycznych i prospołecznych, wzmacniając kapitał społeczny i poczucie wspólnoty.

Podsumowując, wszystkie powyższe przedsięwzięcia, pomimo częściowego lub całkowitego położenia poza obszarem rewitalizacji, pozostają z nim w ścisłym związku funkcjonalnym i społecznym. Ich realizacja przyczyni się do zwalczania zidentyfikowanych problemów – w szczególności w sferze społecznej i przestrzennej – które utrzymują obszar w stanie kryzysowym. Realizacja tych projektów stanowi uzasadnione i niezbędne uzupełnienie działań prowadzonych bezpośrednio w granicach obszaru rewitalizacji – projekty te wspomagają osiągnięcie celów programu, podnosząc jakość życia mieszkańców i wzmacniając spójność społeczną oraz przestrzenną gminy, co potwierdza zasadność ich realizacji.

Komplementarność problemowa

W celu skutecznego oddziaływania na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Cielądz przedsięwzięcia zostały zaprojektowane w sposób zapewniający ich komplementarność problemową. Oznacza to, że poszczególne projekty wzajemnie się uzupełniają, wzmacniają swoje oddziaływanie oraz łącznie oddziałują na różne sfery problemowe: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Takie podejście jest wyrazem kompleksowego i zintegrowanego spojrzenia na źródła sytuacji kryzysowej w gminie, zapobiega fragmentacji interwencji i umożliwia osiągnięcie efektu synergii, polegającego na jednoczesnym niwelowaniu negatywnych zjawisk w wielu sferach życia mieszkańców. Komplementarność problemowa przedsięwzięć w Cielądzu stanowi fundament całego procesu rewitalizacji, który łączy działania inwestycyjne z inicjatywami społecznymi, edukacyjnymi i środowiskowymi, prowadząc do trwałej poprawy jakości życia mieszkańców.

Komplementarność przedsięwzięć przejawia się w ścisłym powiązaniu działań infrastrukturalnych, społecznych, gospodarczych i środowiskowych, które wspólnie tworzą zintegrowany system interwencji rewitalizacyjnych. Projekty o charakterze technicznym i przestrzennym stanowią niezbędną bazę dla realizacji przedsięwzięć miękkich, społecznych i edukacyjnych, natomiast te drugie nadają nową treść odnowionym obiektom i przestrzeniom publicznym. W ten sposób infrastruktura społeczna, edukacyjna, rekreacyjna i kulturalna nie tylko zostaje zmodernizowana, ale zaczyna być realnie wykorzystywana przez mieszkańców, wzmacniając więzi społeczne, aktywność obywatelską i poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej.

W ramach niniejszego programu zaplanowano szereg przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które wzajemnie oddziałują w celu realizacji zdefiniowanych potrzeb rewitalizacyjnych. Mianowicie, w programie ujęto projekty zwiększające wsparcie społeczne i aktywizacyjne, stanowiące odpowiedź na problemy społeczne, takie jak: bezrobocie, wykluczenie społeczne, niski poziom integracji mieszkańców, brak oferty aktywizacyjnej dla młodzieży i seniorów oraz ograniczony dostęp do usług publicznych. W tym zakresie szczególne znaczenie mają przedsięwzięcia obejmujące: prowadzenie działań aktywizujących dla seniorów, młodzieży i osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarze rewitalizacji, modernizację budynku

światlicy wiejskiej w Komorowie oraz modernizację budynku OSP w Brzozówce. Projekty te, poprzez modernizację i adaptację obiektów użyteczności publicznej, tworzą nowoczesne i dostępne miejsca integracji lokalnej, w których prowadzone będą zajęcia, warsztaty i inicjatywy międzypokoleniowe. Uzupełnia je stworzenie produktu ukierunkowanego na seniorów – ośrodka dla seniorów wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych w miejscowości Brzozówka, które umożliwi rozwój oferty opiekuńczej, kulturalnej i aktywizacyjnej dla osób starszych. Działania te w sposób bezpośredni odpowiadają na zidentyfikowane potrzeby zwiększenia dostępności usług społecznych i wsparcia aktywizacyjnego, a także przyczyniają się do odbudowy więzi społecznych i wzmocnienia lokalnego kapitału społecznego.

Równocześnie, istotnym kierunkiem interwencji są przedsięwzięcia koncentrujące się na poprawie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej. W gminie zdiagnozowano deficyt nowoczesnej i dostępnej infrastruktury rekreacyjnej, niską estetykę przestrzeni wspólnych oraz ograniczoną dostępność komunikacyjną, co negatywnie wpływa na jej atrakcyjność oraz ogranicza aktywność społeczną mieszkańców. W odpowiedzi na te problemy zaplanowano projekty dotyczące zagospodarowania przestrzeni publicznej wokół terenów mieszkaniowych, zagospodarowania terenu przy świetlicy wiejskiej w Komorowie, poprawy bezpieczeństwa w Komorowie poprzez realizację chodników, oświetlenia i oznakowania oraz budowy ścieżki rowerowej na odcinku Komorów–Cielądz. Inwestycje te mają na celu stworzenie bezpiecznych, funkcjonalnych i estetycznych przestrzeni publicznych, które sprzyjają integracji mieszkańców, aktywności fizycznej i rekreacji. Uzupełnieniem działań przestrzennych jest przedsięwzięcie polegające na poprawie estetyki i funkcjonalności parku dworskiego w Cielądzu, które podniesie walory kulturowe i rekreacyjne centrum miejscowości. Wszystkie te przedsięwzięcia wspólnie tworzą zintegrowany system przyjaznych, zielonych przestrzeni, w których koncentrować się będzie życie społeczne i kulturalne gminy.

Na potrzeby gospodarcze odpowiadają projekty wspierające rozwój przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy. Stworzenie warunków dla mikrodziałalności gospodarczej oraz działania aktywizujące z projektu nr 4 stanowią uzupełniający się zestaw działań ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności zawodowej mieszkańców, wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Rozwój przedsiębiorczości wspierany jest także pośrednio poprzez modernizację infrastruktury technicznej i społecznej, która tworzy dogodne warunki dla rozwoju lokalnej gospodarki oraz zwiększa atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Kolejnym ważnym wymiarem komplementarności są przedsięwzięcia ukierunkowane na poprawę stanu środowiska i zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego. W gminie zdiagnozowano problemy związane z niską efektywnością energetyczną budynków, zanieczyszczeniem powietrza oraz niedoborem terenów zielonych i rekreacyjnych. W odpowiedzi na te potrzeby zaplanowano projekty polegające na termomodernizacji budynków osiedla mieszkaniowego w Cielądzu, budowie zbiornika retencyjno-rekreacyjnego

w Komorowie, wspieraniu edukacji ekologicznej przez organizacje pozarządowe na terenie Eko-Osady Brzozówka oraz stworzeniu przestrzeni do kształtowania postaw proekologicznych dla dzieci i młodzieży. Projekty te tworzą zrównoważony system działań na rzecz ochrony środowiska – inwestycje infrastrukturalne przyczyniają się do poprawy efektywności energetycznej i adaptacji do zmian klimatu, natomiast inicjatywy edukacyjne rozwijają świadomość ekologiczną mieszkańców i wzmacniają odpowiedzialne postawy wobec otoczenia przyrodniczego.

Komplementarny charakter działań obejmuje również sferę kulturową i tożsamościową. Przedsięwzięcia dotyczące odnowy cmentarza wojennego z I wojny światowej w obrębie Cielądz oraz odnowy cmentarza wojennego w obrębie Stolniki stanowią przykłady projektów łączących aspekt ochrony dziedzictwa kulturowego z wymiarem społecznym i edukacyjnym. Odnowione miejsca pamięci staną się przestrzenią spotkań międzypokoleniowych, lekcji historii lokalnej i wydarzeń patriotycznych, wzmacniając poczucie wspólnoty, dumy z miejsca zamieszkania oraz tożsamości lokalnej mieszkańców.

Podsumowując, komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Cielądz polega na ścisłej współzależności projektów o charakterze infrastrukturalnym, społecznym, gospodarczym i środowiskowym, które wzajemnie się uzupełniają i wzmacniają. Inwestycje twarde – takie jak modernizacje budynków, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, budowa ścieżek, zbiorników i terenów zielonych – tworzą warunki do realizacji działań miękkich, w tym edukacyjnych, integracyjnych i aktywizacyjnych. Z kolei te drugie zapewniają trwałość efektów inwestycyjnych, nadając im realny wymiar społeczny i kulturowy. Dzięki temu proces rewitalizacji w Cielądzu zyskuje charakter zintegrowany, łącząc poprawę jakości przestrzeni, wzmocnienie kapitału społecznego i rozwój lokalnej gospodarki z ochroną środowiska i dziedzictwa kulturowego. Wspólne oddziaływanie tych przedsięwzięć stanowi kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane potrzeby rewitalizacyjne gminy, przyczyniając się do wzrostu atrakcyjności osiedli i sołectw, poprawy warunków życia mieszkańców oraz odbudowy więzi i aktywności społecznej.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna stanowi podstawę sprawnego zarządzania procesem rewitalizacji, zapewniając spójność procedur oraz właściwe kierowanie działaniami. Odpowiednio zaprojektowany system zarządzania umożliwia skuteczną współpracę między instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz.

Za wdrażanie GPR odpowiada Urząd Gminy Cielądz, natomiast nadzór nad jego realizacją sprawuje Wójt Gminy Cielądz. Wójt współpracuje z pracownikami urzędu odpowiedzialnymi za koordynację działań z organizacjami pozarządowymi, pozyskiwanie funduszy zewnętrznych oraz współpracę z jednostkami organizacyjnymi gminy, w tym z ośrodkiem pomocy społecznej.

W celu wzmocnienia wymiaru partycypacyjnego przewiduje się powołanie Komitetu Rewitalizacji – organu opiniotwórczo-doradczego Wójta. Zasady jego funkcjonowania oraz tryb wyboru członków zostaną określone w uchwale Rady Gminy Cielądz, której projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym.

Dla zapewnienia przejrzystości i dostępności informacji zaplanowano regularne publikowanie danych monitoringowych i ewaluacyjnych przez Urząd Gminy Cielądz. Informacje te będą dostępne publicznie na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, co umożliwi interesariuszom rewitalizacji bieżące śledzenie postępów oraz ocenę skuteczności realizowanych działań.

Przedsięwzięcia ujęte w Programie są w pełni zgodne z jego założeniami, a tym samym także z zapisami obowiązujących dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym, powiatowym i wojewódzkim (zob. rozdział 7). Zachowanie tej spójności zapewnia skuteczną realizację celów rewitalizacji i dostosowanie planowanych projektów do zidentyfikowanych problemów występujących na obszarze rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz zakłada utrzymanie ciągłości programowej poprzez realizację przedsięwzięć, które nie tylko nawiązują do dotychczasowej polityki lokalnej, lecz także stanowią jej naturalne rozwinięcie oraz uzupełnienie działań podejmowanych w poprzednim okresie programowania polityki spójności 2014-2020. W ten sposób zapewniona zostaje komplementarność międzyokresowa, rozumiana zarówno jako kontynuacja sprawdzonych rozwiązań praktycznych, jak i ideowe dopełnienie wcześniejszych i obecnych inicjatyw. Aktualna perspektywa finansowa stwarza możliwość dalszej realizacji zintegrowanych przedsięwzięć, które wzmacniają osiągnięte dotychczas rezultaty i przyczyniają się do trwałego rozwoju gminy. Kontynuowanie wcześniejszych doświadczeń i ich rozszerzanie pozwala nie tylko sprawnie wdrażać nowe projekty, ale także efektywnie wykorzystywać dostępne zasoby finansowe i organizacyjne.

W kolejnej tabeli zaprezentowano wybrane przykłady projektów zrealizowanych w minionych latach – zarówno przez Gminę Cielądz, jak i inne podmioty mające wpływ na jej sytuację społeczno-gospodarczą. Przedsięwzięcia zaplanowane w niniejszym programie rewitalizacji stanowią konsekwencję i rozwinięcie wcześniejszych działań współfinansowanych ze środków unijnych. Nowe projekty rozwijają efekty już zrealizowanych inicjatyw w szerszym i bardziej kompleksowym wymiarze. Wcześniejsze interwencje skupiały się na między innymi na rozwoju usług publicznych, poprawie bezpieczeństwa, podniesieniu jakości środowiska przyrodniczego, kreowaniu warunków do rozwoju, a także na tworzeniu przestrzeni sprzyjających integracji mieszkańców, podobnie jak działania zaplanowane w niniejszym programie, które rozwijają te kierunki w jeszcze szerszym zakresie.

Reasumując, planowane przedsięwzięcia stanowią kontynuację wcześniejszych działań co najmniej na poziomie ideowym – to ułatwia ich skuteczne wdrażanie oraz pozwala na lepsze wykorzystanie dostępnych środków finansowych. Wykorzystanie doświadczeń zdobytych

przy realizacji poprzednich projektów – w tym współfinansowanych z funduszy unijnych – przekłada się na wyższą efektywność interwencji oraz zwiększa ich trwałość w dłuższej perspektywie.

Tabela 31. Lista wybranych projektów dofinansowanych z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 w gminie Cielądz

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu	Kategoria
Budowa, przebudowa, modernizacja w zakresie oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych na terenie Gminy Cielądz	Gmina Cielądz	2 056 776,84 zł	Ochrona środowiska
Nowe skrzydła	Gmina Cielądz	242 650,00 zł	Nauka i edukacja
Kompleksowa termomodernizacja budynku ośrodka zdrowia w Sierzchowach	Gmina Cielądz	850 253,90 zł	Energetyka; Ochrona środowiska
Centrum Usług Społecznych dla powiatu rawskiego	Powiat Rawski / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej	4 105 527,92 zł	Praca i integracja społeczna

Źródło: <https://mapadotacji.gov.pl/>

Komplementarność źródeł finansowania

Realizacja przedsięwzięć ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji będzie możliwa dzięki wykorzystaniu środków pochodzących z różnorodnych źródeł finansowania. Obejmują one zarówno środki z budżetu gminy oraz krajowe programy wsparcia, jak i fundusze unijne – w szczególności w ramach programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027.

W celu uniknięcia ryzyka podwójnego finansowania tych samych wydatków, przed złożeniem każdego wniosku o dofinansowanie zewnętrzne niezbędna będzie szczegółowa analiza kosztów kwalifikowalnych oraz źródeł ich pokrycia. Przestrzeganie zasady dodatkowości środków unijnych wymaga również ścisłej koordynacji finansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych z krajowymi instrumentami wsparcia oraz politykami publicznymi.

Szczegółowe informacje dotyczące planowanych źródeł finansowania poszczególnych przedsięwzięć przedstawiono w kartach projektów oraz w rozdziale 10: *Szacunkowe ramy finansowe*.

9.4. Podsumowanie

Skuteczna realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga spójnego połączenia działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Ich integracja gwarantuje logiczną, tematyczną i czasową koordynację podejmowanych inicjatyw, co wprost przekłada się na wyższą efektywność całego procesu rewitalizacji. Z tego względu szczególne znaczenie mają zasady kompleksowości, koncentracji interwencji oraz komplementarności, które będą konsekwentnie stosowane na wszystkich etapach wdrażania programu.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, kompleksowość oznacza prowadzenie zintegrowanych, terytorialnie skoncentrowanych działań, ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, przy aktywnym udziale szerokiego grona interesariuszy. Osiągnięcie tej kompleksowości będzie możliwe dzięki stosowaniu zasady komplementarności, rozumianej jako wzajemne dopełnianie się działań w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i finansowym – co szczegółowo omówiono w dalszej części rozdziału.

Mechanizmy integracji zostaną wdrożone na wielu poziomach, co umożliwi skuteczną, skoordynowaną i trwałą realizację zaplanowanych przedsięwzięć:

- **Integracja działań na poziomie celów**

Działania zaplanowane w Programie są ściśle powiązane z jego celami, a tym samym z celami strategicznymi Gminy Cielądz i dokumentami nadrzędnymi (założenia tych dokumentów są ze sobą spójne, co wykazano w rozdziale 7). Poszczególne projekty wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójną, logiczną i komplementarną strukturę. Takie podejście umożliwia kompleksowe oddziaływanie na zdiagnozowaną sytuację kryzysową oraz realizację przedsięwzięć w sposób uwzględniający ich wielowymiarowy wpływ na obszar rewitalizacji.

- **Integracja działań na poziomie partycypacji społecznej**

Proces rewitalizacji opiera się na aktywnym udziale mieszkańców i kluczowych interesariuszy na wszystkich etapach – od planowania, przez realizację, aż po monitorowanie działań (szczegóły przedstawiono w rozdziałach 11–12). Zastosowane mechanizmy partycypacyjne – takie jak konsultacje społeczne, warsztaty czy spotkania – pozwalają dostosować przedsięwzięcia do rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności, jednocześnie wzmacniając jej zaangażowanie i poczucie współodpowiedzialności za proces zmian.

- **Integracja działań organizacyjnych**

Skuteczna realizacja Programu wymaga ścisłej, partnerskiej współpracy między wszystkimi interesariuszami procesu rewitalizacji – samorządem, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami oraz mieszkańcami. Kluczowe znaczenie ma tu wymiana wiedzy, doświadczeń i zasobów, a także sprawna koordynacja działań. W tym celu przewidziano powołanie Komitetu Rewitalizacji – organu opiniodawczo-doradczego wspierającego Wójta Gminy Cielądz. Działalność Komitetu regulować będzie opracowany i poddany konsultacjom społecznym regulamin. Spójność działań wzmacnia również harmonogram GPR, który określa kolejne etapy wdrażania oraz monitorowania postępów.

- **Integracja działań finansowych**

Finansowanie przedsięwzięć przewidzianych w Programie opiera się na zróżnicowanych źródłach – obejmuje zarówno środki własne Gminy Cielądz, jak i fundusze krajowe oraz unijne. Takie podejście umożliwia efektywne łączenie różnych form wsparcia, zwiększając skuteczność realizowanych działań przy jednoczesnym zapewnieniu kontroli kosztów.

Szczególną uwagę poświęcono eliminacji ryzyka podwójnego finansowania, co wymaga precyzyjnego planowania, weryfikacji oraz koordynacji źródeł wsparcia.

- **Integracja działań na poziomie zarządzania wdrażaniem**

Realizacja Programu będzie prowadzona w sposób spójny i zintegrowany, zgodnie z zasadami kompleksowości, koncentracji interwencji i komplementarności.

Harmonogram działań stanowi kluczowe narzędzie zapewniające ich logiczną i czasową ciągłość. Skuteczne wdrażanie wspiera system monitoringu i ewaluacji, umożliwiający bieżącą analizę rezultatów oraz elastyczne dostosowywanie działań do zmieniających się uwarunkowań i potrzeb lokalnych.

10. Szacunkowe ramy finansowe

Skuteczna realizacja działań rewitalizacyjnych wymaga zapewnienia stabilnych i odpowiednio zróżnicowanych źródeł finansowania. Zarówno wytyczne ministerialne, jak i przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji podkreślają znaczenie komplementarnego podejścia do finansowania, opartego na łączeniu środków publicznych i prywatnych. Taki model zwiększa efektywność podejmowanych działań oraz sprzyja utrzymaniu trwałości ich efektów.

Jednym z kluczowych założeń Programu jest dywersyfikacja źródeł finansowania, pozwalająca na elastyczne reagowanie na zmieniające się potrzeby i warunki realizacji oraz na maksymalne wykorzystanie dostępnych zasobów.

Niniejszy rozdział przedstawia plan finansowy Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030, obejmujący priorytetowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Szczegółowe zestawienie orientacyjnych kosztów poszczególnych działań wraz z przypisanymi źródłami finansowania zaprezentowano w kolejnej tabeli. Należy jednak mieć na uwadze, iż przedstawione w niniejszym Programie przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią propozycje działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów rewitalizacji na obszarze gminy. Co istotne, na obecnym etapie informacje dotyczące poszczególnych zadań – w szczególności w zakresie wartości kosztorysowych, źródeł i mechanizmów finansowania – mają charakter orientacyjny i wymagają dalszego doprecyzowania. Z tego względu dane te nie mogą stanowić podstawy do ujęcia przedsięwzięć w załączniku do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy. Wpisanie zadań do Wieloletniej Prognozy Finansowej będzie możliwe dopiero po opracowaniu szczegółowych koncepcji realizacyjnych, przygotowaniu dokumentacji projektowej oraz wskazaniu zabezpieczonych źródeł finansowania, co pozwoli na realne i odpowiedzialne planowanie obciążeń budżetu gminy w układzie wieloletnim.

Tabela 32. Plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana wartość projektu (wartości zostaną dokładnie oszacowane na etapie dokumentacji projektowej)	Środki krajowe publiczne (w tym budżet gminy)	Środki unijne	Środki z innych źródeł/prywatne	Źródło finansowania
1.	Termomodernizacja budynków osiedla mieszkaniowego w miejscowości Cielądz.	3 800 000,00 zł	570 000,00 zł	2 730 000,00 zł	500 000,00 zł	Budżet gminy, Fundusz Termomodernizacji i Remontów BGK, FEnIKS 2021-2027, środki prywatne (wkład wspólnoty mieszkaniowej)
2.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół terenów mieszkaniowych, w tym budowa chodników, parkingu, oświetlenia i dostosowanie ich dla osób niepełnosprawnych oraz stworzenie miejsca integracji i działań rekreacyjno-kulturowych.	1 500 000,00 zł	225 000,00 zł	1 275 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
3.	Stworzenie warunków dla mikrodziałalności gospodarczej.	350 000,00 zł	52 500,00 zł	297 500,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, Europejski Fundusz Społeczny Plus, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
4.	Prowadzenie działań aktywizujących dla seniorów, młodzieży i osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarze rewitalizacji.	350 000,00 zł	52 500,00 zł	297 500,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, Europejski Fundusz Społeczny Plus
5.	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Komorowie wraz z ukierunkowaniem jej przeznaczenia do realizacji działań zmierzających do pobudzenia aktywności i integracji społecznej mieszkańców.	850 000,00 zł	127 500,00 zł	722 500,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
6.	Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w Komorowie pod cele rekreacyjne i sportowe – stworzenie boiska wielofunkcyjnego, wydzielenie części pod rekreację plenerową (altana, grill itp.).	1 200 000,00 zł	180 000,00 zł	1 020 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, fundusz sołecki, FE dla Łódzkiego 2021-2027
7.	Poprawa bezpieczeństwa poprzez realizację chodników, oznakowanie przejść dla pieszych i przystanków autobusowych, realizacja progów zwalniających, realizacja i modernizacja oświetlenia ulicznego	2 500 000,00 zł	375 000,00 zł	2 125 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, FE dla Łódzkiego 2021-2027
8.	Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Komorów-Cielądz.	1 200 000,00 zł	180 000,00 zł	1 020 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki krajowe wspierające rozwój transportu niskoemisyjnego, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
9.	Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w obrębie Komorów.	2 500 000,00 zł	375 000,00 zł	2 125 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, FE dla Łódzkiego 2021-2027
10.	Stworzenie produktu ukierunkowanego na seniorów – ośrodka dla seniorów wraz zagospodarowaniem terenów przyległych – stawów oraz parku dworskiego w miejscowości Brzozówka.	15 500 000,00 zł	2 325 000,00 zł	13 175 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, programy dedykowane seniorom, FE dla Łódzkiego 2021-2027

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowana wartość projektu <i>(wartości zostaną dokładnie oszacowane na etapie dokumentacji projektowej)</i>	Środki krajowe publiczne <i>(w tym budżet gminy)</i>	Środki unijne	Środki z innych źródeł/prywatne	Źródło finansowania
11.	Wspieranie prowadzenia edukacji ekologicznej przez organizacje pozarządowe na terenie Eko-Osady Brzozówka wraz z promocją naturalnych zasobów gminy Cielądz.	450 000,00 zł	67 500,00 zł	382 500,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, WFOŚiGW, FENIKS 2021-2027
12.	Modernizacja budynku OSP w Brzozówce wraz z zagospodarowaniem terenów sąsiednich w celu stworzenia miejsca integracji mieszkańców i wykorzystania jej zasobów do promocji edukacji ekologicznej.	1 200 000,00 zł	180 000,00 zł	1 020 000,000 zł	0,00 zł	Budżet gminy, FENIKS 2021-2027, FE dla Łódzkiego 2021-2027
13.	Stworzenie przestrzeni do kształtowania postaw proekologicznych dla dzieci i młodzieży (lokalny rezerwat przyrody w miejscowości Mała Wieś)	450 000,00 zł	67 500,00 zł	382 500,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, WFOŚiGW, FE dla Łódzkiego 2021-2027
14.	Poprawa estetyki i funkcjonalności parku dworskiego w Cielądzu – wykształtowanie jego tożsamości	1 200 000,00 zł	180 000,00 zł	1 020 000,000 zł	0,00 zł	Budżet gminy, FE dla Łódzkiego 2021-2027
15.	Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Cielądz	250 000,00 zł	37 500,00 zł	212 500,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki WUOZ, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny Plus
16.	Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Stolniki	250 000,00 zł	37 500,00 zł	212 500,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy, środki WUOZ, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny Plus

11. Mechanizmy włączenia interesariuszy

Zaangażowanie społeczności lokalnej to kluczowy warunek skutecznego i trwałego procesu rewitalizacji. Na każdym etapie opracowywania oraz wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz istotną rolę odgrywa aktywny udział szerokiego grona interesariuszy – w szczególności mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających na terenie gminy.

Partycypacja społeczna opiera się na przejrzystym informowaniu lokalnej społeczności o planowanych działaniach – w tym projektach inwestycyjnych, inicjatywach społecznych czy aktach prawa miejscowego – oraz na tworzeniu rzeczywistych możliwości wyrażania opinii, zgłaszania uwag i proponowania zmian. Szczególną wagę przywiązuje się do zaangażowania mieszkańców już na etapie planowania przedsięwzięć, co zwiększa efektywność podejmowanych działań i sprzyja ich akceptacji społecznej.

W ramach procesu rewitalizacji partycypacja lokalna obejmuje w szczególności:

- skuteczną komunikację pomiędzy władzami gminy a interesariuszami rewitalizacji, sprzyjającą dialogowi i współpracy,
- aktywny udział mieszkańców oraz innych stron w konsultacjach, warsztatach, spotkaniach i debatach,
- zapewnienie pełnego dostępu do informacji o planowanych i realizowanych przedsięwzięciach oraz umożliwienie ich oceny i komentowania przez społeczność lokalną.

11.1. Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR

Przeprowadzone konsultacje społeczne na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz umożliwiły szerokie włączenie interesariuszy w proces tworzenia dokumentu. Współpraca różnorodnych podmiotów i instytucji odegrała kluczową rolę w wypracowaniu rozwiązań odpowiadających rzeczywistym potrzebom lokalnej społeczności oraz problemom zidentyfikowanym na obszarze rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami ustawy wdrożeniowej, w trakcie przygotowywania Programu podjęto działania zmierzające do zaangażowania dodatkowych partnerów, o których mowa w art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy. Do grona tych podmiotów zaliczają się m.in. partnerzy społeczno-gospodarczy, organizacje reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz te, które promują włączenie społeczne, prawa podstawowe, równość płci, prawa osób z niepełnosprawnościami i zasadę niedyskryminacji.

Efektem tych działań będzie formalne włączenie wskazanych grup w prace Komitetu Rewitalizacji, którego rolą będzie wspieranie Wójta Gminy Cielądz w procesie wdrażania Programu. Udział tych partnerów w pracach Komitetu zapewni aktywne uczestnictwo w monitorowaniu, opiniowaniu i ocenie postępów rewitalizacji. Zakres i zasady udziału

poszczególnych grup interesariuszy zostaną określone w regulaminie wyznaczającym skład i tryb działania Komitetu.

Etap I – konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały w dniach od 21 marca 2025 r. do 24 kwietnia 2025 r. Data rozpoczęcia konsultacji społecznych oraz formy, w jakich konsultacje te były prowadzone, zostały opublikowane dnia 19 marca 2025 r. Termin ogłoszenia jest zgodny z ustawą o rewitalizacji. W dniu rozpoczęcia konsultacji ukazało się również ogłoszenie w lokalnej prasie, tj. Dzienniku Łódzkim (Tygodniku ITS). Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o konsultacjach społecznych poinformowano nie tylko poprzez publikację ogłoszenia w prasie, ale również w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie, tj.: wywieszenie w widocznym miejscu, udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej.

Konsultując z mieszkańcami projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy zastosowano następujące formy konsultacji:

- **Badanie ankietowe dotyczące opinii na temat projektowanych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz** – ankietę można było wypełnić on-line pod adresem [www: https://forms.gle/AQTti8UT5DmHWpaa8](https://forms.gle/AQTti8UT5DmHWpaa8). W przypadku tradycyjnego wypełnienia ankiety w formie papierowej, wypełnione kwestionariusze można było: złożyć osobiście w Urzędzie Gminy w Cielądzu (Cielądz 59) w godzinach jego otwarcia, przesłać za pośrednictwem poczty lub poczty kurierskiej na adres: Urząd Gminy w Cielądzu, Cielądz 59, 96-214 Cielądz lub też przesłać skan wydrukowanego i wypełnionego kwestionariusza ankiety za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: budownictwo@cieladz.pl.
Głównym celem badania ankietowego było poznanie opinii na temat projektowanych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz. W ramach konsultacji wpłynęło 78 ankiet. Ankietowani pozytywnie ocenili trafność wyznaczonych granic, potwierdzając także słuszność ich przebiegu. Wskazywano, że na obszarze wskazanym do objęcia rewitalizacją zauważa się większe niż w innych częściach gminy problemy społeczne, gospodarcze oraz związane z degradacją przestrzeni i zabudowy. Większość ankietowanych potwierdzała również, iż na obszarze wskazanym do objęcia rewitalizacją występowały większe niż w pozostałej części gminy problemy związane z niską jakością środowiska naturalnego.
- **Spotkania konsultacyjne z interesariuszami**, które odbyły się w Urzędzie Gminy w Cielądzu w dniu 10 kwietnia 2025 roku w godzinach: 11.00-13.00 i 15.00-17.00. Podczas spotkań omówiono najważniejsze kwestie dotyczące samego procesu rewitalizacji, a przy użyciu prezentacji multimedialnej przedstawiono wyniki diagnozy

delimitacyjnej, jak i przebieg projektowanych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W trakcie konsultacji społecznych zrealizowano spotkania dla interesariuszy rewitalizacji. W pierwszym spotkaniu uczestniczyło 11 osób, natomiast w drugim 13 osób. Uczestnicy spotkania zgłosili potrzebę objęcia obszarem zdegradowanym i obszarem rewitalizacji dodatkowych obszarów, na których znajdują się obiekty z wysokim potencjałem do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zatem oprócz przedstawienia przygotowanych materiałów, uczestnicy spotkania zgłosili uwagi poprzez formularze konsultacyjne.

- **Zbieranie uwag w postaci formularza konsultacyjnego** (w formie papierowej bądź elektronicznej) – formularz można było złożyć osobiście w Urzędzie Gminy w Cielądzu (Cielądz 59) w godzinach jego otwarcia, przesłać za pośrednictwem poczty lub poczty kurierskiej na adres: Urząd Gminy w Cielądzu, Cielądz 59, 96-214 Cielądz lub też przesłać skan wydrukowanego i wypełnionego formularza za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: budownictwo@cieladz.pl.

W ramach konsultacji społecznych wpłynęły również uwagi zgłoszone za pośrednictwem formularzy konsultacyjnych. Po ich analizie stwierdzono, że część propozycji nie mieściła się w zakresie przedmiotowym konsultacji, dotyczyła bowiem realizacji konkretnych inwestycji lub działań, a nie przebiegu granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Pozostałe uwagi nie mogły zostać uwzględnione, gdyż nie spełniały przesłanek określonych w ustawie o rewitalizacji – wskazane tereny nie wykazywały koncentracji negatywnych zjawisk społecznych lub nie mieściły się w kategoriach obszarów, które mogą zostać objęte rewitalizacją.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie wprowadzono żadnych zmian do granic wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Etap II – pogłębienie diagnozy obszaru rewitalizacji i przygotowanie założeń GPR

W celu pogłębienia diagnozy obszaru rewitalizacji przeprowadzono **badanie ankietowe mieszkańców i innych interesariuszy obszaru rewitalizacji**. Wyniki badania posłużyły do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji (ich wyniki zaprezentowano w rozdziale dotyczącym diagnozy pogłębionej). W badaniu ankietowym uczestniczyły 43 osoby.

W dalsze prace związane z przygotowaniem założeń programu także włączono interesariuszy, gdyż przeprowadzono **spotkanie warsztatowe**, w ramach którego opracowano wizję stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu interwencji. Sformułowano też cele i kierunki działań. Spotkanie odbyło się 2 września 2025 roku w siedzibie Urzędu Gminy w Cielądzu.

Etap III – konsultacje społeczne w sprawie uchwalenia Regulaminu wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji oraz działania zmierzające do powołania Komitetu Rewitalizacji

PODROZDZIAŁ ZOSTANIE UZUPEŁNIONY PO PRZEPROWADZENIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Etap IV – nabór projektów rewitalizacyjnych

Zgodnie z przyjętym założeniem uspołecznienia tworzenia GPR, interesariusze zostali zaproszeni do zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które umożliwią realizację założeń programu i przyjętych celów, a tym samym przyczynią się do wsparcia prowadzonego procesu rewitalizacji.

Ogłoszenie o naborze opublikowano zarówno na stronie gminy (www.cieladz.pl), jak i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Cielądz (www.bip.cieladz.pl). Nabór trwał od 17 września 2025 roku do 30 września 2025 roku.

Na potrzeby tego procesu przygotowano specjalny formularz zgłoszeniowy, zawierający wszystkie elementy wymagane ustawą o rewitalizacji (art. 15 ust. 5 lit. a). Formularz uzupełniono o wskazówki dotyczące sposobu jego wypełniania oraz o informacje o celach i kierunkach działań określonych w GPR – opracowanych na podstawie diagnozy pogłębionej i wyników spotkania warsztatowego. Dzięki temu zgłaszane projekty mogły być lepiej dopasowane do założeń programu.

Efektem naboru projektów rewitalizacyjnych było zebranie 16 kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Etap V – konsultacje społeczne Gminnego Programu Rewitalizacji

PODROZDZIAŁ ZOSTANIE UZUPEŁNIONY PO PRZEPROWADZENIU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

11.2. Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania GPR

Proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz, podobnie jak jego opracowanie, oparty będzie na zasadach partycypacji społecznej. Już na wczesnym etapie przewidziano szerokie zaangażowanie interesariuszy, co pozwoli zwiększyć poziom akceptacji planowanych przedsięwzięć – zwłaszcza wśród ich bezpośrednich beneficjentów – oraz ograniczyć ryzyko wystąpienia potencjalnych konfliktów. Jest to jeden z kluczowych warunków skutecznej realizacji zarówno poszczególnych projektów, jak i całego procesu rewitalizacji.

Skuteczna partycypacja w fazie wdrażania opiera się na aktywnej polityce informacyjnej, polegającej na systematycznym udostępnianiu aktualnych danych dotyczących realizowanych działań. Dzięki temu interesariusze, w tym mieszkańcy i beneficjenci

projektów, będą mieli stały dostęp do informacji o postępach prac oraz możliwościach współuczestnictwa w dalszych etapach wdrażania Programu.

W przypadku przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym – zwłaszcza dotyczących przestrzeni publicznych oraz modernizacji obiektów – kluczowym elementem będą warsztaty planowania partycypacyjnego, umożliwiające wspólne wypracowanie rozwiązań odpowiadających rzeczywistym potrzebom i oczekiwaniom użytkowników.

Zaangażowanie interesariuszy obejmie również projekty społeczne (tzw. działania miękkie), adresowane do różnych grup odbiorców. Ich realizacja będzie odbywać się we współpracy z licznymi partnerami lokalnymi – organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi i przedsiębiorcami – zgodnie z zasadą szerokiej partycypacji i współdziałania.

W trakcie wdrażania Programu planowane są regularne spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami oraz partnerami rewitalizacji, które stanowią okazję do omówienia bieżącego stanu realizacji, zgłaszania uwag oraz formułowania nowych inicjatyw.

Istotnym narzędziem wspierającym proces partycypacyjny będzie działalność Komitetu Rewitalizacji, którego funkcjonowanie zapewni, że decyzje, opinie i rekomendacje będą powstawały przy udziale przedstawicieli różnych środowisk, zgodnie z art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej. Dzięki temu Gminny Program Rewitalizacji w pełni realizować będzie rolę zintegrowanej strategii terytorialnej wdrażanej w formule IIT.

12. System realizacji gminnego programu rewitalizacji

12.1. System zarządzania realizacją GPR

Gmina Cielądz pełni kluczową rolę w procesie rewitalizacji, obejmującym zarówno przygotowanie, jak i realizację Gminnego Programu Rewitalizacji. Jako operator rewitalizacji gmina koordynuje wszystkie działania, wykorzystując swoje szerokie kompetencje w zakresie planowania przestrzennego, mieszkalnictwa, pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, ochrony środowiska oraz infrastruktury technicznej.

Za realizację założeń GPR odpowiada Urząd Gminy Cielądz, natomiast nadzór nad przebiegiem prowadzonych działań sprawuje Wójt Gminy Cielądz. Wójt prowadzi nadzór merytoryczny we współpracy z poszczególnymi komórkami organizacyjnymi urzędu, co zapewnia spójność i skuteczność podejmowanych inicjatyw. Gmina dysponuje odpowiednim zapleczem kadrowym, doświadczeniem i potencjałem do efektywnej współpracy z partnerami procesu rewitalizacji, dzięki czemu ma realny wpływ na przemiany zachodzące na obszarze objętym programem.

Władze samorządowe, w ramach swoich kompetencji, odpowiadają za realizację celów GPR, dbając o ich zgodność z lokalnymi dokumentami strategicznymi oraz o racjonalne gospodarowanie zasobami. Jednocześnie skuteczność procesu rewitalizacji zależy od aktywnego zaangażowania społeczności lokalnej i pozostałych interesariuszy, których współodpowiedzialność i inicjatywa nadają kierunek podejmowanym działaniom.

Koszty związane z zarządzaniem programem pokrywane są z budżetu gminy, dlatego nie zostały wyodrębnione w niniejszym dokumencie. Zadania związane z koordynacją procesu realizowane są w ramach bieżących obowiązków komórek organizacyjnych Urzędu Gminy, co zapewnia efektywność wdrażania programu i jego pełną integrację z codzienną działalnością samorządu.

Rada Gminy Cielądz

Rada Gminy odgrywa kluczową rolę w procesie rewitalizacji, podejmując uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji, sprawując nadzór nad jego realizacją oraz dokonując oceny osiągniętych rezultatów. Do jej kompetencji należy również zapewnienie środków finansowych na realizację przedsięwzięć – zarówno pochodzących z budżetu gminy, jak i pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Wójt Gminy Cielądz

Wójt Gminy sprawuje bieżący nadzór nad realizacją programu, monitorując postępy jego wdrażania oraz podejmując decyzje w zakresie ewentualnych zmian lub aktualizacji dokumentu. Reaguje na pojawiające się wyzwania oraz zmiany w otoczeniu społeczno-gospodarczym gminy. W przypadku konieczności wprowadzenia korekt inicjuje ich

przygotowanie, opierając się na analizie bieżących potrzeb oraz ocenie aktualności programu w kontekście obowiązujących uwarunkowań prawnych, strategicznych i finansowych.

Urząd Gminy Cielądz

Urząd Gminy Cielądz odpowiada za koordynację oraz praktyczną realizację działań związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Do jego zadań należy m.in. przygotowywanie projektów uchwał i zarządzeń, realizacja działań administracyjnych i operacyjnych, a także nadzór nad przebiegiem przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Poszczególne zadania są wykonywane przez właściwe komórki organizacyjne urzędu oraz jednostki organizacyjne gminy, zgodnie z zakresem ich kompetencji.

W ramach procesu rewitalizacji do głównych zadań Urzędu Gminy Cielądz należą w szczególności:

- koordynacja działań rewitalizacyjnych oraz zapewnienie ich zgodności z zapisami Programu,
- zarządzanie Programem, w tym prowadzenie procedur związanych z wpisem do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa łódzkiego,
- prowadzenie planowania i nadzoru finansowego,
- przygotowywanie oraz realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym opracowywanie niezbędnej dokumentacji i pozyskiwanie źródeł finansowania,
- współpraca z interesariuszami procesu rewitalizacji – mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym – w celu zapewnienia skuteczności działań i partycypacji społecznej,
- monitorowanie realizacji przedsięwzięć oraz analiza ich efektów i skuteczności,
- aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, obejmująca przeprowadzenie wymaganych procedur, w tym konsultacji społecznych,
- prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych, zapewniających przejrzystość procesu oraz aktywne zaangażowanie społeczności lokalnej.

Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji, po jego powołaniu, będzie pełnił funkcję forum współpracy i dialogu pomiędzy interesariuszami a organami Gminy w zakresie przygotowania, realizacji i oceny działań rewitalizacyjnych. Będzie stanowił organ opiniodawczo-doradczy Wójta Gminy Cielądz, wspierając go w prawidłowej realizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji oraz w utrzymaniu stałej komunikacji z uczestnikami procesu rewitalizacji.

Do głównych zadań Komitetu Rewitalizacji należeć będzie w szczególności:

- 1) opiniowanie dokumentów dotyczących rewitalizacji, w tym projektów aktualizacji i zmian Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025–2030, przedkładanych przez Wójta,
- 2) inicjowanie oraz współuczestniczenie w działaniach wspierających proces rewitalizacji, w szczególności w zakresie rozwijania dialogu pomiędzy interesariuszami,

- 3) przedstawianie Wójtowi propozycji działań odpowiadających na potrzeby i oczekiwania interesariuszy rewitalizacji.

Zasady powoływania członków Komitetu Rewitalizacji oraz tryb jego pracy zostaną określone w uchwale Rady Gminy Cielądz, co zapewni przejrzystość i otwartość procesu wyboru przedstawicieli interesariuszy. Projekt uchwały zostanie poddany konsultacjom społecznym, natomiast samo powołanie Komitetu nastąpi po jej przyjęciu i przeprowadzeniu naboru członków zgodnie z przyjętymi zasadami.

Harmonogram realizacji GPR

Kolejna tabela przedstawia ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030.

Tabela 33. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Termomodernizacja budynków osiedla mieszkaniowego w miejscowości Cielądz.		X	X	X	X	X
2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej wokół terenów mieszkaniowych, w tym budowa chodników, parkingu, oświetlenia i dostosowanie ich dla osób niepełnosprawnych oraz stworzenie miejsca integracji i działań rekreacyjno-kulturowych.		X	X	X	X	X
3. Stworzenie warunków dla mikrodziałalności gospodarczej.		X	X	X	X	X
4. Prowadzenie działań aktywizujących dla seniorów, młodzieży i osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarze rewitalizacji.		X	X	X	X	X
5. Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Komorowie wraz z ukierunkowaniem jej przeznaczenia do realizacji działań zmierzających do pobudzenia aktywności i integracji społecznej mieszkańców.		X	X	X	X	X
6. Zagospodarowanie terenu przy świetlicy wiejskiej w Komorowie pod cele rekreacyjne i sportowe – stworzenie boiska wielofunkcyjnego, wydzielenie części pod rekreację plenerową (altana, grill itp.).		X	X	X	X	X
7. Poprawa bezpieczeństwa poprzez realizację chodników, oznakowanie przejść dla pieszych i przystanków autobusowych, realizacja progów zwalniających, realizacja i modernizacja oświetlenia ulicznego		X	X	X	X	X
8. Budowa ścieżki rowerowej na odcinku Komorów-Cielądz.		X	X	X	X	X
9. Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego w obrębie Komorów.		X	X	X	X	X
10. Stworzenie produktu ukierunkowanego na seniorów – ośrodka dla seniorów wraz zagospodarowaniem terenów przyległych – stawów oraz parku dworskiego w miejscowości Brzozówka.		X	X	X	X	X
11. Wspieranie prowadzenia edukacji ekologicznej przez organizacje pozarządowe na terenie Eko-Osady Brzozówka wraz z promocją naturalnych zasobów gminy Cielądz.		X	X	X	X	X
12. Modernizacja budynku OSP w Brzozówce wraz z zagospodarowaniem terenów sąsiednich w celu stworzenia miejsca integracji mieszkańców i wykorzystania jej zasobów do promocji edukacji ekologicznej.		X	X	X	X	X

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	2025	2026	2027	2028	2029	2030
13. Stworzenie przestrzeni do kształtowania postaw proekologicznych dla dzieci i młodzieży (lokalny rezerwat przyrody w miejscowości Mała Wieś)		X	X	X	X	X
14. Poprawa estetyki i funkcjonalności parku dworskiego w Cielądzu – wykształcanie jego tożsamości.		X	X	X	X	X
15. Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Cielądz.		X	X	X	X	X
16. Odnowa cmentarza wojennego z I wojny światowej – obręb Stolniki.		X	X	X	X	X

12.2. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system w reakcji na zmiany w otoczeniu GPR

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Cielądz został opracowany w sposób zapewniający skuteczne wdrażanie oraz systematyczną realizację działań ujętych w dokumencie. Za realizację, koordynację oraz ocenę postępów odpowiada Wójt Gminy Cielądz, we współpracy z komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy oraz – po jego powołaniu – Komitetem Rewitalizacji.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, program podlega ocenie w zakresie jego aktualności i stopnia realizacji nie rzadziej niż raz na trzy lata. W celu zachowania zgodności z tym wymogiem, monitoring prowadzony będzie w cyklu dwuletnim, tj. w ostatnim kwartale 2027 r. i 2029 r. Głównym celem systemu monitoringu i ewaluacji jest ocena skuteczności podejmowanych działań oraz szybkie reagowanie na ewentualne problemy, co umożliwia bieżące doskonalenie i zwiększanie efektywności interwencji. Ponadto przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji ex post po zakończeniu okresu obowiązywania programu – w pierwszym kwartale 2031 r.

Monitoring realizacji programu będzie prowadzony przez Urząd Gminy Cielądz, przy wsparciu Komitetu Rewitalizacji oraz pozostałych interesariuszy procesu. Obejme on w szczególności:

- ocenę stopnia realizacji i aktualności celów programu,
- kontrolę poszczególnych etapów wdrażania, w tym monitorowanie wydatków i efektów rzeczowych.

W procesie monitoringu wykorzystywane będą mierniki umożliwiające ocenę stopnia realizacji celów oraz skuteczności podejmowanych działań. Dobór wskaźników został dostosowany do dostępnych danych i potrzeb gminy, z możliwością rozszerzenia ich katalogu o dodatkowe, bardziej szczegółowe pozycje. Wskaźniki opracowano w oparciu o zdiagnozowane potrzeby rewitalizacyjne, co pozwoli na określenie stopnia ich zaspokojenia oraz identyfikację zmian w zakresie kluczowych wskaźników delimitacyjnych.

Tabela 34. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji – aktualność celów GPR

Typ miernika	Źródło danych	Rok bazowy		Rok docelowy –
		Gmina Cielądz	Obszar rewitalizacji	prognozowany (2030) Obszar rewitalizacji
Cel 1. Budowanie kapitału społecznego i tożsamości lokalnej oraz wszechstronny rozwój mieszkańców dzięki poszerzaniu oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej na obszarze rewitalizacji.				
Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych w KRS na 100 mieszkańców	Rejestr KRS	0,38	0,36	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	PUP w Rawie Mazowieckiej	1,62	1,65	Spadek wartości wskaźnika negatywnego
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	GOPS w Cielądzu	0,30	0,36	Spadek wartości wskaźnika negatywnego
Cel 2. Kreowanie estetycznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez jej uporządkowanie i poprawę układu funkcjonalnego, rozwój infrastruktury oraz zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.				
Szacowana średnia długość dróg gminnych do remontu	UG w Cielądzu	1,8	2,5	Spadek wartości wskaźnika negatywnego
Liczba placów zabaw dla dzieci i siłowni na powietrzu na 100 mieszkańców	UG w Cielądzu	0,40	0,24	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego
Cel 3. Kompleksowa poprawa jakości środowiska na obszarze rewitalizacji poprzez działania infrastrukturalne oraz zwiększanie świadomości ekologicznej.				
Odsetek budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w przeliczeniu na 100 ha	UG w Cielądzu	11,8%	0,0%	Wzrost wartości wskaźnika pozytywnego
Liczba mieszkań komunalnych z piecami węglowymi klasy 3 lub bezklasowymi	UG w Cielądzu	80%	100%	Spadek wartości wskaźnika negatywnego
Wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest (t) w przeliczeniu na 100 ha	UG w Cielądzu	0,56	0,62	Spadek wartości wskaźnika negatywnego

Postępy we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji oraz jego skuteczność będą monitorowane przy wykorzystaniu kart monitoringowych opracowanych dla poszczególnych przedsięwzięć (Tabela 35). Każdy projekt zostanie oceniony na podstawie karty przygotowanej według jednolitego wzoru, wypełnianej przez podmiot odpowiedzialny za jego realizację po zakończeniu działań. Zastosowanie tego narzędzia umożliwi czytelne i jednoznaczne przedstawienie osiągniętych rezultatów oraz ich porównanie pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Dzięki temu możliwa będzie obiektywna ocena efektywności zrealizowanych działań, identyfikacja mocnych stron oraz rozpoznanie potencjalnych zagrożeń i obszarów wymagających poprawy przy planowaniu kolejnych etapów rewitalizacji. Karty monitoringowe staną się tym samym ważnym narzędziem analitycznym (punktem odniesienia), wspierającym proces zarządzania i aktualizacji Programu.

Dla zapewnienia większej przejrzystości i dostępności informacji, rekomenduje się publikowanie wyników monitoringu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Cielądz, na oficjalnej stronie internetowej gminy oraz w jej profilach w mediach społecznościowych. Takie rozwiązanie umożliwi mieszkańcom bieżące śledzenie postępów realizacji programu, wzmacniając jednocześnie mechanizmy partycypacji społecznej i transparentność całego procesu rewitalizacji.

Tabela 35. Wzór karty monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030

Nazwa projektu:		
Opis zrealizowanych zadań		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach (zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników		
Data rozpoczęcia realizacji		
Data zakończenia		
Nakłady finansowe na realizację projektu	własne	zewnętrzne
Całkowite nakłady finansowe na realizację projektu (SUMA)		

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji stanowi narzędzie oceny skuteczności podejmowanych działań oraz efektywności wykorzystania środków publicznych, w tym funduszy unijnych, w kontekście realizacji przyjętych celów. Wyniki procesu ewaluacji będą stanowiły podstawę do lepszego dostosowania planowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb mieszkańców oraz do optymalnego wykorzystania dostępnych zasobów finansowych. Rzetelne przeprowadzenie ewaluacji wymaga zapewnienia dostępu do aktualnych danych oraz terminowego i kompletnego raportowania przez wszystkie podmioty zaangażowane w realizację programu.

Z uwagi na długofalowy charakter GPR, dokument ten zachowuje otwarty i elastyczny charakter, umożliwiając jego bieżącą aktualizację. Konieczność wprowadzenia zmian może wynikać m.in. z nowych uwarunkowań prawnych, pojawienia się nieprzewidzianych wyzwań lub kryzysów, zmian w otoczeniu społeczno-gospodarczym, potrzeby włączenia dodatkowych przedsięwzięć lub poszerzenia grupy beneficjentów, a także ze zmieniającej się dostępności środków finansowych – zarówno budżetowych, jak i zewnętrznych.

Informacje dotyczące realizacji programu oraz ewentualnych planów jego aktualizacji będą przekazywane mieszkańcom w formie publicznych komunikatów. W przypadku wprowadzania zmian przewiduje się przeprowadzenie pogłębionych konsultacji społecznych, które zapewnią lokalnej społeczności możliwość aktywnego udziału w procesie modyfikacji dokumentu.

12.3. Niezbędne zmiany w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określone zostaną w uchwale Rady Gminy Cielądz w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Cielądz.

PODROZDZIAŁ ZOSTANIE UZUPEŁNIONY PO PODJĘCIU UCHWAŁY

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030 nie przewiduje się ustalenia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

Zmiany w uchwałach o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030 nie przewiduje zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Nie stwierdzono konieczności wprowadzania zmian w obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Cielądz.

W związku z trwającymi pracami nad Planem Ogólnym Gminy, zaleca się uwzględnienie planowanych przedsięwzięć w jego opracowaniu.

Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030 nie przewiduje zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ani nie wymaga uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

13. Ocena oddziaływania na środowisko

ROZDZIAŁ ZOSTANIE UZUPEŁNIONY PO PRZEPROWADZENIU PROCEDURY SOOŚ

14. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

15. Spis map, rysunków i wykresów

Mapa 1. Położenie gminy Cielądz na tle powiatu rawskiego.....	7
Rysunek 1. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji Gminy Cielądz	15
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Cielądz w latach 2019-2023	8

16. Spis tabel

Tabela 1. Ruch naturalny ogółem w gminie Cielądz w latach 2019-2023.....	8
Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Cielądz, województwie łódzkim oraz kraju w latach 2019-2023	8
Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w gminie Cielądz w latach 2019-2023.....	9
Tabela 4. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w gminie Cielądz w latach 2019-2023.....	9
Tabela 5. Liczba/udział dzieci objętych opieką w żłobkach w gminie Cielądz w latach 2019-2023	9
Tabela 6. Liczba przedszkoli i szkół wraz z liczbą dzieci/uczniów w gminie Cielądz w latach 2019-2023	10
Tabela 7. Liczba podmiotów gospodarczych według klas wielkości w gminie Cielądz w latach 2019-2023	10
Tabela 8. Liczba fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych w gminie Cielądz w latach 2019-2023.....	10
Tabela 9. Informacje o bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Cielądz w latach 2019-2023	11
Tabela 10. Podstawowe informacje o opiece społecznej w gminie Cielądz w latach 2019-2023	11
Tabela 11. Podstawowa opieka zdrowotna dla mieszkańców gminy Cielądz w latach 2019-2023	12
Tabela 12. Liczba przystanków autobusowych w gminie Cielądz w latach 2019-2023.....	12

Tabela 13. Podstawowe informacje o budynkach mieszkalnych i mieszkaniach w gminie Cielądz w latach 2019-2023	12
Tabela 14. Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych.....	49
Tabela 15. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1	68
Tabela 16. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 2.....	69
Tabela 17. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 3.....	70
Tabela 18. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 4.....	71
Tabela 19. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 5.....	72
Tabela 20. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 6.....	73
Tabela 21. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 7.....	74
Tabela 22. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 8.....	75
Tabela 23. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 9.....	76
Tabela 24. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 10.....	77
Tabela 25. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 11.....	78
Tabela 26. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 12.....	79
Tabela 27. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 13.....	80
Tabela 28. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 14.....	82
Tabela 29. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 15.....	83
Tabela 30. Przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 16.....	84
Tabela 31. Lista wybranych projektów dofinansowanych z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 w gminie Cielądz.....	93
Tabela 32. Plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030	97
Tabela 33. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030	106
Tabela 34. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji – aktualność celów GPR....	107
Tabela 35. Wzór karty monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Cielądz na lata 2025-2030	109

GMINA CIELĄDZ

